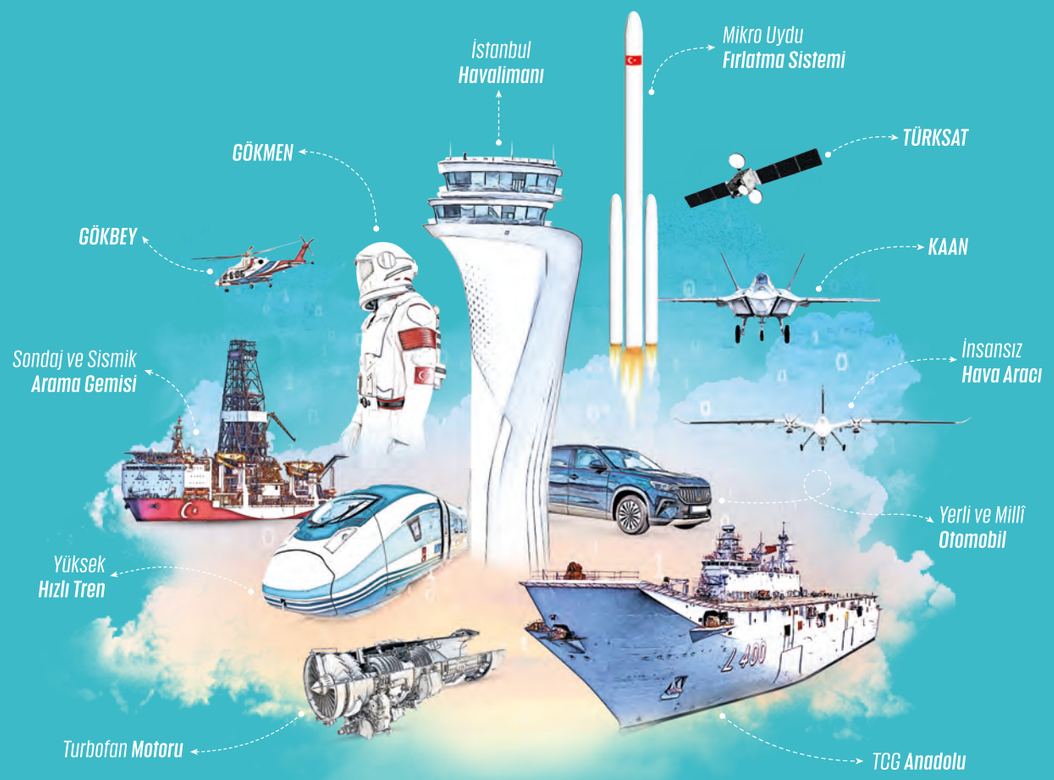
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-7900-5

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

DRAPAJ 11-12

DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

DRAPAJ

MODA
TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

11-12
DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

DRAPAJ

11-12
DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Filiz FİDAN ÖZCAN
Nihal KOCAKAYA
Zehra YURCİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 9308
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 2968

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı: Gülnur GÜNGÖR

Program Geliştirme Uzmanı: Nurgül KORTAN ELMAZ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı: Hatice GÜRDİL EGE

Rehberlik Uzmanı: Elif YAZICI

Görsel Tasarım Uzmanları: Aysun ERTEN

Banu AKENGİN SIN

ISBN - 978-975-11-7900-5

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

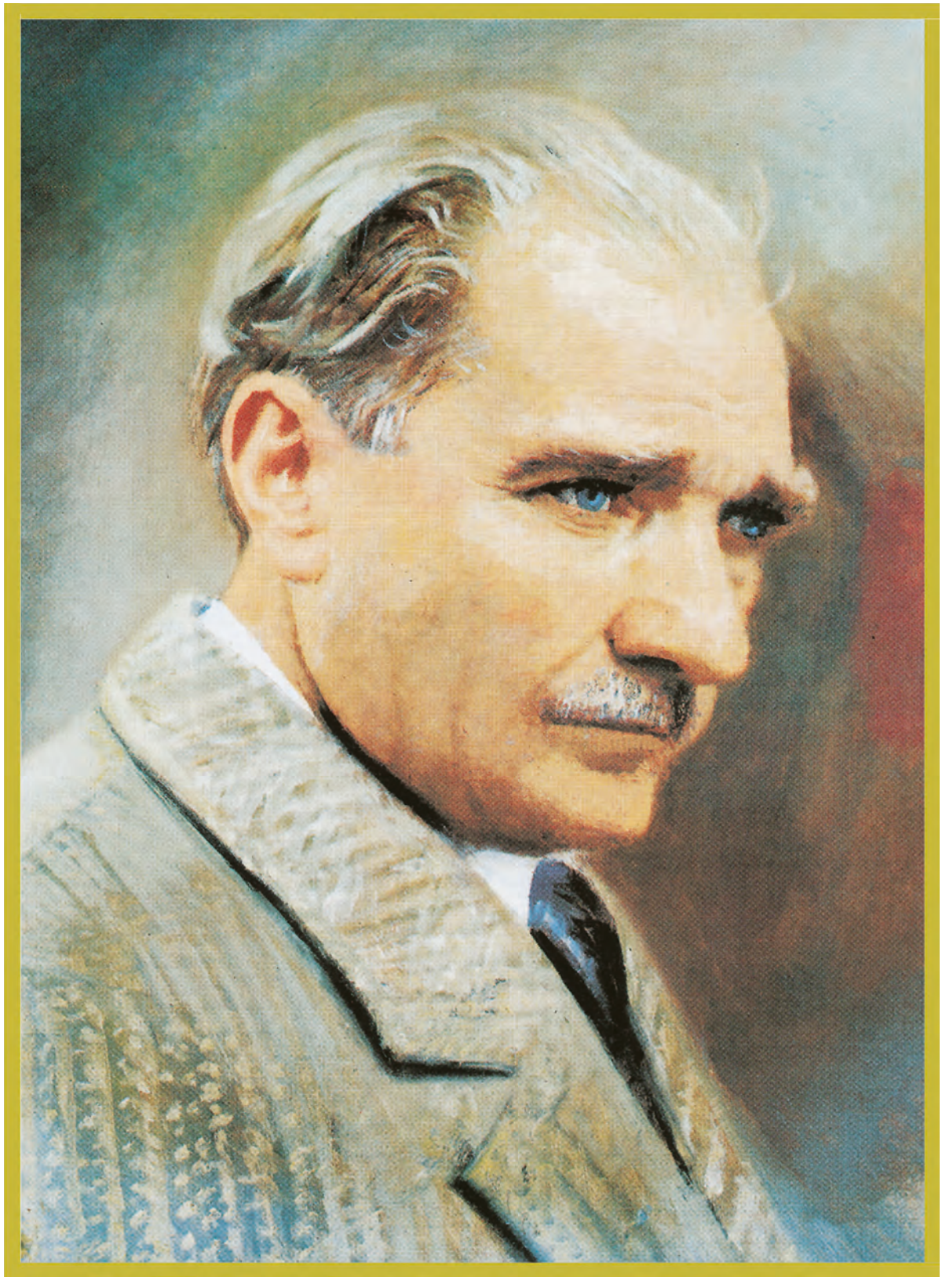
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI 11

1. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ETEK KALIBI HAZIRLAMA 13

1.1. DRAPAJ İÇİN MALZEME VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA 14

1.1.1. Drapajın Tarihçesi 14

1.1.2. Drapajın Giyimdeki Yeri ve Önemi 14

1.1.3. Drapaj Çalışmayı Gerektiren Durumlar 15

1.1.4. Drapaj Çalışmasında Kullanılan Araç Gereç 16

1.1.5. Drapaj Çalışırken Dikkat Edilecek Noktalar 17

1.1.6. Drapaj Çalışmasında Ön Hazırlık İşlemleri 17

1.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE TEMEL ETEK KALIBI HAZIRLAMA 18

1.2.1. Temel Etek Drapajı 18

1. UYGULAMA 19

1.2.2. Temel Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme 25

2. UYGULAMA 25

1.2.3. Temel Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri 27

3. UYGULAMA 27

1.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA 29

1.3.1. Simetrik Model 29

1.3.2. Simetrik Etek Model Analizi 30

1.3.3. Simetrik Etek Drapajı 30

4. UYGULAMA 31

1.3.4. Simetrik Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme 38

5. UYGULAMA 38

1.3.5. Simetrik Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri 40

6. UYGULAMA 40

1.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA 44

1.4.1. Asimetrik Model 44

1.4.2. Asimetrik Etek Model Analizi 44

1.4.3. Asimetrik Etek Drapajı 45

7. UYGULAMA 45

1.4.4. Asimetrik Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme 52

8. UYGULAMA 53

1.4.5. Asimetrik Etek Drapajı Kalıbında Düzeltme İşlemleri 55

9. UYGULAMA 56

1.5. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ETEK KALIBI HAZIRLAMA 59

1.5.1. Drape 60

1.5.2. Drape Çalışırken Dikkat Edilecek Noktalar 60

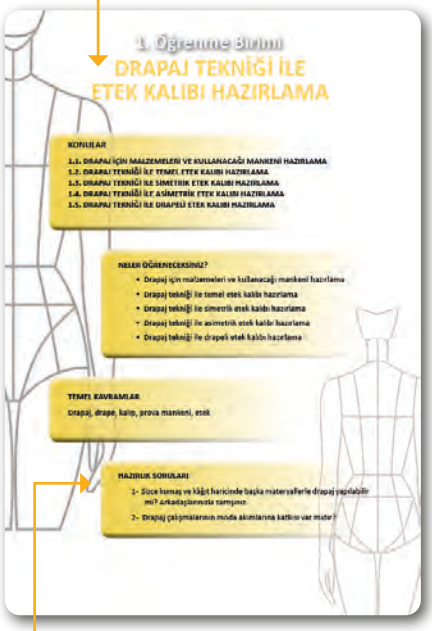
1.5.3. Drape Yaparken Kullanılacak Kumaşın Özellikleri 61

1.5.4. Drapeli Etek Model Analizi 62

1.5.5. Drapeli Etek Drapajı 62
10. UYGULAMA 63
1.5.6. Drapeli Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme 66
11. UYGULAMA 67
1.5.7. Drapeli Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri 68
12. UYGULAMA 69
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 71
1. PROJE 72
2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA 73
2.1. DRAPAJ İÇİN MALZEMEYİ VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA 74
2.1.1. Elbise Drapajı Çalışmasında Kullanılan Araç Gereç 74
2.1.2. Elbise Drapaj Çalışmasında Ön Hazırlık ve Mankeni Drapaja Hazırlama 74
2.1.3. Elbise Drapajı Çalışırken Dikkat Edilecek Hususlar 76
2.1.4. Elbise Drapajı İçin Mankeni Drapaja Hazırlama 78
13. UYGULAMA 79
2.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA 81
2.2.1. Simetrik Elbise Model Analiz İşlemleri 81
2.2.2. Simetrik Elbise Drapajı 81
14. UYGULAMA 82
2.2.3. Simetrik Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme 90
15. UYGULAMA 90
2.2.4. Simetrik Elbise Drapajı Kalıbında Düzeltme İşlemleri 93
16. UYGULAMA 93
2.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA 96
2.3.1. Asimetrik Elbise Model Analizi İşlemleri 96
2.3.2. Asimetrik Elbise Drapajı 96
17. UYGULAMA 97
2.3.3. Asimetrik Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme 104
18. UYGULAMA 104
2.3.4. Asimetrik Elbise Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri 106
19. UYGULAMA 106
2.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA 109
2.4.1. Drapeli Elbise Model Analizi İşlemleri 109
2.4.2. Drapeli Elbise Drapajı 109
20. UYGULAMA 110
2.4.3. Drapeli Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme 115
21. UYGULAMA 116
2.4.4. Drapeli Elbise Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri 118
22. UYGULAMA 118
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 121
2. PROJE 122
TERİMLER SÖZLÜĞÜ **123**
CEVAP ANAHTARI **124**
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İŞARET LEVHALARI **125**
KAYNAKÇA **127**

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin kapağını gösterir.

Konu başlığını gösterir.

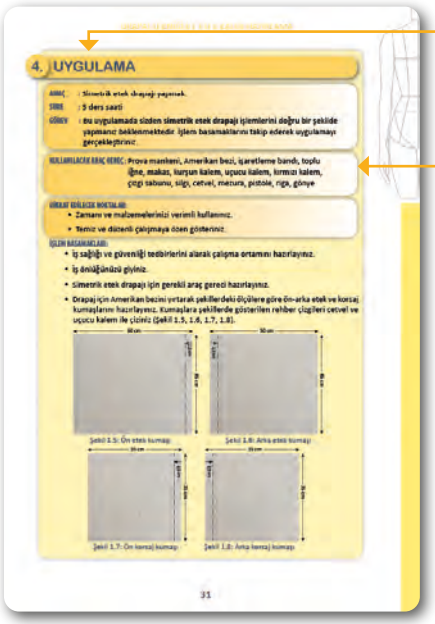

Öğrenme biriminin konularına uygun görselleri gösterir.

Görselle ilgili bilgileri gösterir.

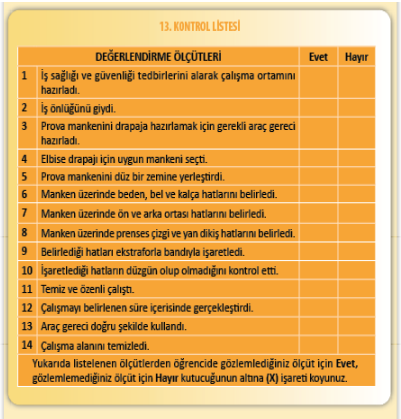
Öğrenme birimi kapağında yer alan "Hazırlık Soruları" öğrenme birimine ait hazırbulunuşluk düzeyini ölçen, güdüleyen soruları ve çalışmaları gösterir.

Konu sonlarında yapılacak faaliyetleri, "UYGULAMA" başlığı altında gösterir.

Uygulamalarda yer alan "Yönerge," "Kullanılacak Araç Gereç" ve "Dikkat Edilecek Noktalar"ı gösterir.

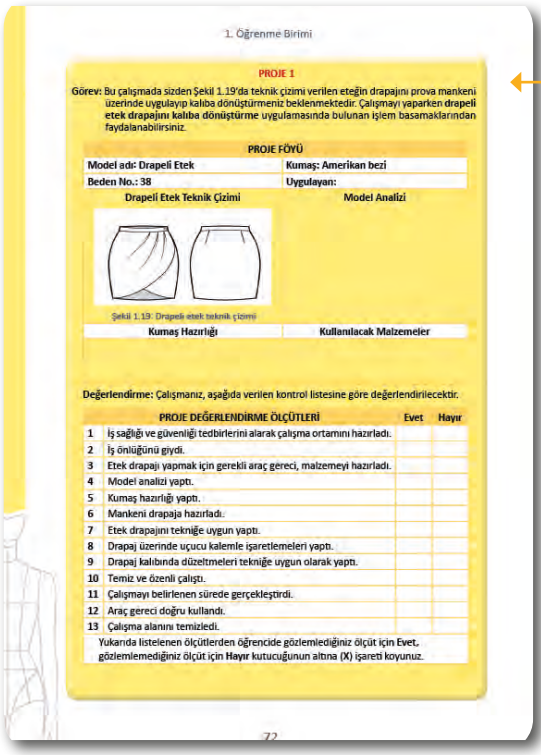
Uygulamaların sonunda yer alan "Kontrol Listesi"ni ve "Değerlendirme Ölçütleri"ni gösterir.

13. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Prova mankenini drapaja hazırlamak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Elbise drapajı için uygun mankeni seçti.		
5	Prova mankenini düz bir zemine yerleştirdi.		
6	Manken üzerinde beden, bel ve kalça hatlarını belirledi.		
7	Manken üzerinde ön ve arka ortası hatlarını belirledi.		
8	Manken üzerinde prenses çizgi ve yan dikiş hatlarını belirledi.		
9	Belirlediği hatları ekstraforla bandıyla işaretledi.		
10	İşaretlediği hatların düzgün olup olmadığını kontrol etti.		
11	Temiz ve özenli çalıştı.		
12	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
13	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
14	Çalışma alanını temizledi.		

Yukarıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için **Evet**, gözlemlemediğiniz ölçüt için **Hayır** kutucuğunun altına **(X)** işareti koyunuz.

1. Öğrenme Birimi

PROJE 1

Görev: Bu çalışmada sizden Şekil 1.19'da teknik çizimi verilen eteğin drapajını prova mankeni üzerinde uygulayıp kalıba dönüştürmeniz beklenmektedir. Çalışmayı yaparken drapeli etek drapajını kalıba dönüştürme uygulamasında bulunan işlem basamaklarından faydalanabilirsiniz.

PROJE FÖYÜ

Model adı: Drapeli Etek	**Kumaş: Amerikan bezi**
Beden No.: 38	**Uygulayan:**

Drapeli Etek Teknik Çizimi | **Model Analizi**

Şekil 1.19: Drapeli etek teknik çizimi

Kumaş Hazırlığı	**Kullanılacak Malzemeler**

Değerlendirme: Çalışmanız, aşağıda verilen kontrol listesine göre değerlendirilecektir.

	PROJE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Etek drapajı yapmak için gerekli araç gereci, malzemeyi hazırladı.		
4	Model analizi yaptı.		
5	Kumaş hazırlığı yaptı.		
6	Mankeni drapaja hazırladı.		
7	Etek drapajını tekniğe uygun yaptı.		
8	Drapaj üzerinde uçucu kalemle işaretlemeleri yaptı.		
9	Drapaj kalıbında düzeltmeleri tekniğe uygun olarak yaptı.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		

Yukarıda listelenen ölçütlerden öğrencide gözlemlediğiniz ölçüt için **Evet**, gözlemlemediğiniz ölçüt için **Hayır** kutucuğunun altına (X) işareti koyunuz.

72

Öğrenme birimi sonunda yer alan ''PROJE''yi gösterir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İŞARET LEVHALARI

Yasaklayıcı İşaretler

Sigara İçilmez | Sigara İçmek ve Açık Alev Kullanmak Yasaktır | Yaya Giremez | Suyla Söndürmek Yasaktır | İçilmez

Yetkisiz Kimse Giremez | İş Makinesi Giremez | Dokunma

Uyarı İşaretleri

Parlayıcı Madde veya Yüksek Isı | Patlayıcı Madde | Toksik (Zehirli) Madde | Aşındırıcı Madde | Radyoaktif Madde

Asılı Yük | İş Makinesi | Elektrik Tehlikesi | Tehlike | Lazer Işını

Oksitleyici Madde | İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyon | Kuvvetli Manyetik Alan | Engel | Düşme Tehlikesi

Biyolojik Risk | Düşük Sıcaklık | Zararlı veya Tahriş Edici Madde

126

Atölyelerde uyulması gereken "İş Sağlığı ve Güvenliği İşaret Levhaları''nı gösterir.

"Görsel Kaynakçası" altında bulunan karekod ve web adresi "Görsel ve Şekil Kaynakçası"na ulaştırır.

GÖRSEL KAYNAKÇASI

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2960

Bu ders materyalinde uluslararası ölçü birimleri esas alınmıştır.

1. Öğrenme Birimi

DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ETEK KALIBI HAZIRLAMA

KONULAR

1.1. DRAPAJ İÇİN MALZEMELERİ VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA
1.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE TEMEL ETEK KALIBI HAZIRLAMA
1.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA
1.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA
1.5. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ETEK KALIBI HAZIRLAMA

TEMEL KAVRAMLAR

drapaj, drape, etek, kalıp, prova mankeni

HAZIRLIK SORULARI

1. Sizce kumaş ve kâğıt haricinde başka materyallerle giysi kalıbı hazırlanabilir mi? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Kalıp hazırlama yöntemlerinin moda akımlarına katkısı var mıdır? Arkadaşlarınızla tartışınız.

1.1. DRAPAJ İÇİN MALZEME VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA

Drapaj için önce modelin sonra modele uygun prova mankeninin belirlenmesi gerekir. Manken hazır hâle getirildikten sonra kalıpta kullanılacak malzemelerin yanı sıra drapaj için gerekli olan malzemeler de hazırlanır.

1.1.1. Drapajın Tarihçesi

Drapaj, tasarlanan giysi modelini prova mankeni üzerinde kumaş kullanarak üç boyutlu hâle getirme ve hatasız bir şekilde provalı kalıba (fitting) dönüştürme sürecidir. İnsan vücudunun kumaşla örtülmesi ve vücut üzerinde kumaşa şekil verilmesi olarak ele alındığında drapajın tarihi, antik dönemlere kadar uzanır (Görsel 1.1). Drapajın 19OO'lerin başlarında **haute couture** [otkutur (kişiye özel dikim)] tasarımcıları Madame Alix Gres (Madam Aliks Gırez) ve Madeleine Vionnet (Madelayn Viyone) tarafından kalıp elde etme tekniği olarak kullanıldığı bilinmektedir. 1930'larda Avrupa'da pek çok özel dikim atölyesi açılmıştır. Christian Dior (Kristın Diyor), Hubert de Givenchy (Uber dö Givenşi), Christobal Balenciaga (Kristobıl Balensiyaga) gibi moda tasarımcıları kusursuz özel dikim giysileri elde etmek için farklı kumaş ve teknikler kullanmışlardır.

Görsel 1.1: Kumaşa şekil verme

Görsel 1.2: Duruş, kalite, tasarım

Günümüzde giysiler duruş ve kalitelerinin yanı sıra tasarım özelliklerine göre de talep görmektedir. Yerli yabancı pek çok hazır giyim firması ve haute couture tasarımcısı, modellerini drapaj tekniğiyle çalışarak bu üç özelliği (duruş, kalite, tasarım) sağlayıp sağlamadığını henüz kalıp aşamasındayken gözlemleyebilir (Görsel 1.2).

1.1.2. Drapajın Giyimdeki Yeri ve Önemi

Drapaj tekniği, tasarımcıya kesim, dikim ve hatta kalıp aşamalarından önce giysinin bitmiş ürün olarak nasıl görüneceğine dair fikir verir. Drapaj kâğıtta yer alan iki boyutlu bir tasarımı, üç boyutlu bir giysi formuna dönüştürmeye ve değiştirip geliştirebilmeye olanak sağlar (Görsel 1.3, 1.4).

Görsel 1.3: Yarım beden drapaj çalışması

Görsel 1.4: Tamamlanmamış drapaj çalışması

Drapaj tekniğinin sağladığı avantajlar şunlardır:

- Drapaj tekniği, drapaj çalışan kişinin model oluşturma ve modeli geliştirme yeteneğini geliştirir.
- Kumaş cinslerini ayırt etmeyi sağlar.
- Modelin detay ve oranlarını bir bütün olarak görmeye, birbiriyle uyumunu düzenleyebilmeye yardımcı olur.
- Oransız vücutlara uygun, giysi tasarlama ve kalıp elde etme imkânı sağlar.
- Drapaj, giysiyi idealleştirmek ve kişiselleştirmek için uygun teknikler sağlar.
- Kumaş ve malzeme israfını önler.

1.1.3. Drapaj Çalışmayı Gerektiren Durumlar

Drapaj; tasarımcıların kumaşa hâkim şekilde pens, pile, kup, büzgü, drape ve diğer tasarım ögelerinin giysinin hangi bölümünde daha uygun durduğunu ve vücuda nasıl oturduğunu görmek için uygulama yapmalarına olanak sağlar (Görsel 1.5, 1.6). Drapaj tekniğiyle her türlü giysi modeli için kalıp elde edilebilir. Bazı durumlarda giysi kalıbını drapajla elde etmek, giysinin vücuda uyumu ve tasarım özelliğini bütün olarak görmek açısından daha iyi sonuç verebilir.

Görsel 1.5: Tasarım ögelerinin şifon kumaşta görünümü

Görsel 1.6: Tasarım ögelerinin organze kumaşta görünümü

Drapaj çalışmasının gerekli olduğu durumlar şunlardır:

- Bazı nişanlık, gelinlik, abiye giysiler ile drapeli ve asimetrik modellerin kalıplarının çıkarılması fazladan zaman ve emek gerektirir. Bu tarz modellerin kalıpları drapaj tekniğiyle daha kolay ve kısa sürede çıkarılır.
- Model bir bütün olarak görülmek istendiğinde manken üzerinde drapaj işlemi uygulanır.
- Bazı oransız vücutlar, vücudunun sağ ve sol tarafında farklılık olanlar, çok zayıf veya aşırı kilolular için drapaj tekniği kullanılır.
- Uzun süreç gerektiren dikimlerde prova aşamasını kolaylaştırmak için drapaj tekniği kullanılır.

1.1.4. Drapaj Çalışmasında Kullanılan Araç Gereç

Drapaj çalışırken en iyi sonucu elde edebilmek için doğru malzemelerin seçilmesi çok önemlidir. Doğru malzemeleri kullanmak drapajda verimliliği arttırır. Hatasız bir drapaj kalıbı elde etmek için en önemli malzemelerin başında drapaj mankeni gelmektedir. Drapaj, prova ve numune kontrolü; bu mankenler üzerinde yapılıp düzeltilir. Giyim üreticileri ve tasarımcılar; kendi müşterilerinin ölçülerine uygun dolgulu, standart veya özel mankenler kullanır. Drapaj çalışması için ihtiyaca ve şartlara uygun prova mankeni tercih edilebilir.

Drapaj çalışmasında kullanılacak araç gereç şunlardır:

- Prova mankeni (Görsel 1.7)
- Toplu iğne
- Amerikan bezi, müslin veya patiska
- Mezura
- Sabun, kurşun kalem ya da uçucu kalem (Görsel 1.8)
- Rulet
- Cetvel, gönye ve iletki
- Süslemede kullanılacak malzemeler
- Ayna
- Makas
- Kesim masası, ütü ve ütü masası
- Ekstrafor ve işaretleme bandı (Görsel 1.9)
- Riga ve pistole takımı (Görsel 1.10)

Görsel 1.7: Prova mankeni

Görsel 1.8: Uçucu kalem ve kırmızı kurşun kalem

Görsel 1.9: Ekstrafor ve işaret bandı

Görsel 1.10: Riga ve pistole takımı

1.1.5. Drapaj Çalışırken Dikkat Edilecek Noktalar

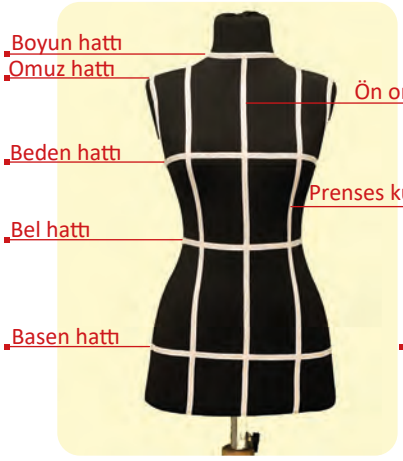
Drapaj kalıbı, giysinin tasarım ve üretimi arasındaki bağlantıdır. Giysinin potluk yapmaması, dönmemesi, sarkmadan vücuda oturması gibi özellikler drapaj kalıplarının dengeli ve düzgün bir şekilde çıkarılmasına bağlıdır.

İyi bir drapaj kalıbı elde etmek için dikkat edilecek hususlar şunlardır:

- Drapaj tekniğiyle doğru kalıp çıkarmak, drapaj çalışan kişinin insan anatomisini bilmesini gerektirir. Bu nedenle kullanılacak manken, giysiyi taşıyacak kişinin vücut özelliğine uygun yapıda olmalıdır.
- Drapaj mankeni hazırlanırken hatlar şeritle belirlenmeli ve bu hatlar dikkate alınarak çalışılmalıdır.
- Drapaja başlamadan önce gerekiyorsa vatka, elyaf gibi dolgu malzemeleri ile mankene form verilmelidir.
- Kumaş seçiminde drapaja uygun ve üretilecek olan giyside kullanılacak kumaşa en yakın olanı tercih edilmelidir. Kumaş parçaları istenen ölçüye göre yırtılarak hazırlanmalı ve kumaşın çekme ihtimaline karşı ütülenmelidir.
- Kullanılacak kumaşın çözgü ve atkı ipliklerine dikkat edilmelidir. Çözgü ve atkı ipliklerinde eğrilik varsa kumaş esnetilerek çözgü ve atkı iplik açısı 90°ye getirilip ütü ile sabitlenmelidir.
- Dikiş, kumaş katları, pens ve kuplar tasarımın özelliğini yansıtmalıdır.
- Drapaj işlemi devam ederken ara ara mankenden uzaklaşarak çalışmaya bakılmalı veya manken, ayna karşısında farklı açılardan kontrol edilmelidir.

1.1.6. Drapaj Çalışmasında Ön Hazırlık İşlemleri

Drapajda kullanılacak giysinin tasarımı veya taslağı oluşturulmalı, giysideki temel tasarım ögeleri belirlenmelidir. Formla ilgili ölçüm ve oranlamalar yapılmalıdır. Bu işlemin yapılma amacı kullanılacak malzemenin ölçüsü hakkında fikir vermektir. Drapaj çalışmaya başlamadan önce gerekli tüm malzemeler hazırlanmalıdır. Seçilen manken üzerinde gerekli rehber çizgilerinin yanı sıra modeli kabaca yansıtan hatlar da şeritlerle belirlenmelidir (Görsel 1.11, 1.12, 1.13).

Görsel 1.11: Rehber hatlar (ön)

Görsel 1.12: Rehber hatlar (arka)

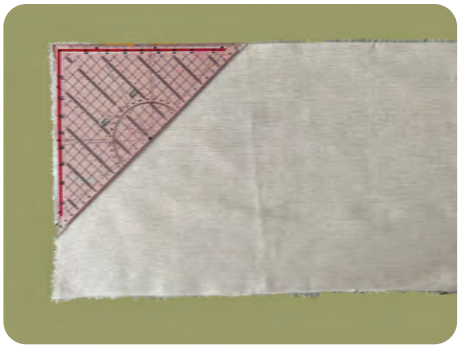

Görsel 1.13: Rehber hatlar (yan)

Drapaj için yaygın olarak Amerikan bezi tercih edilir. Amerikan bezi hem hafif hem de ekonomik bir kumaş olmasından dolayı tasarımcıların daha fazla deneme yapmasına olanak sağlar. Amerikan bezi, işaretlenen ölçülerden yırtılır. Yırtma, atkı ve çözgü ipliklerinin takibi açısından önemlidir. Kumaş yırtıldıktan sonra köşeleri ve çözgü-atkı kesişim açısı 90° olacak şekilde çekilerek düzeltilir (Görsel 1.14, 1.15). Kumaş, bu işlemin ardından drapaja başlamadan önce ütülenir. Çalışılacak giysi türüne göre ön ve arka ortası, beden, basen hattı kumaş üzerinde işaretlenir. Bu çizgiler, kumaştaki çözgü ve atkı ipliklerinin mankendeki rehber hatlarla uyumunu sağlar.

Görsel 1.14: Dik açıyla düzeltme

Görsel 1.15: 90° açı kontrolü

1.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE TEMEL ETEK KALIBI HAZIRLAMA

Temel etek, dar kesimli etek çeşididir. Fit ve dar görünümü nedeni ile **kalem etek** olarak da adlandırılır. 2. Dünya Savaşı sırasında yaşanan ekonomik zorluklar kumaş üretimine de yansımış ve beraberinde kumaş tasarrufunu gündeme getirmiştir. Örneğin kalem etek kumaş tasarrufunun yansıması olarak ortaya çıkmıştır.

Bu etek zamanla çalışan kadınlar için resmî kıyafetlerin çok tercih edilen giysisi hâline gelmiştir. Moda akımlarının etkisi ile resmî olmayan ortamlarda da giyilebilen modern bir eteğe dönüşmüştür (Görsel 1.16).

Temel etek kalıbı uygulaması basit bir kalıptır. Bu nedenle kalıp çıkarma yöntemleri öğretiminde ilk olarak temel etek kalıbı tercih edilir. Drapaj tekniğiyle temel etek kalıbı kolayca hazırlanabilir.

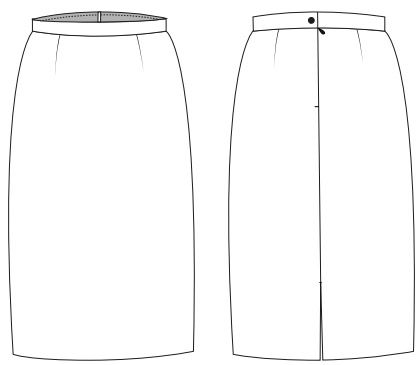

Görsel 1.16: Temel etek (kalem etek)

1.2.1. Temel Etek Drapajı

Temel etek modelleri genel olarak benzer özelliklere sahiptir. Temel eteğin; bel temizleme, fermuar, yırtmaç teknikleri, belde kaç adet pens çalışılacağı, etek boyu (midi, mini, maksi) etek kalıbı için ayırt edici model özelliklerini ortaya koyabilir (Tablo 1.1). Temel etek simetrik bir model olduğundan ön ve arka etek kalıpları yarım beden olarak hazırlanır.

Tablo 1.1: Temel Etek Model Analizi

MODEL ANALİZ FORMU		
ÜRÜN: Temel Etek	**SEZON:** İlkbahar-Yaz	**BEDEN:** 38
TEMEL ETEK TEKNİK ÇİZİMİ	**MODEL ANALİZİ**	
 Şekil 1.1: Temel etek teknik çizimi	• Etek boyu mididir (Şekil 1.1). • Simetrik bir modeldir. • Beli kemerlidir. • Ön ve arka etekte belde iki adet pens vardır. • Arka ortası fermuarlı ve yırtmaçlıdır.	

1. UYGULAMA

AMAÇ : Temel etek drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 1. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

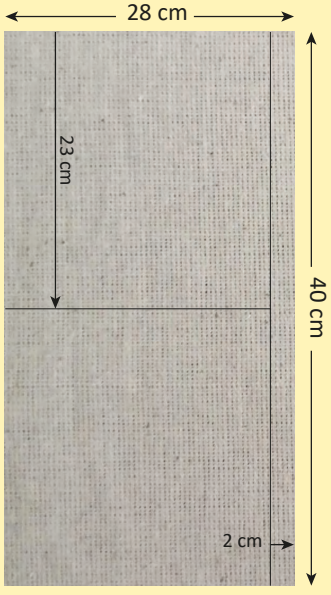
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

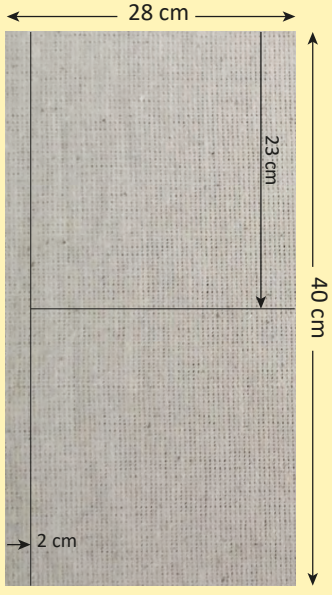
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Temel etek drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Drapaj için Amerikan bezini yırtarak aşağıda bulunan şekillerdeki ölçülere göre ön ve arka etek kumaşını hazırlayınız (Şekil 1.2, 1.3) ve ütüleyiniz.

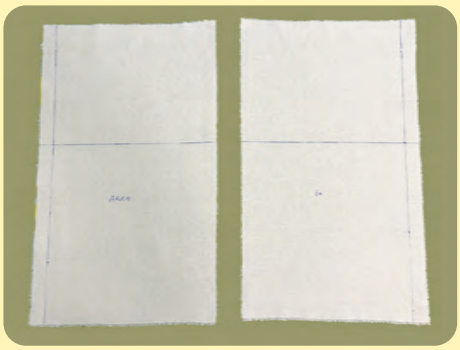

Şekil 1.2: Ön etek kumaşı

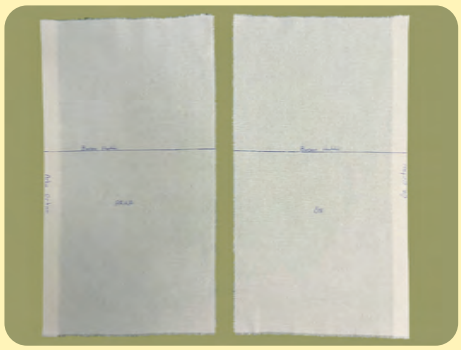

Şekil 1.3: Arka etek kumaşı

- Şekillerde gösterilen rehber çizgilerini kumaşlara cetvel kullanarak uçucu kalem ile çiziniz (Görsel 1.17).
- Kumaşları ön ve arka ortasından ikişer buçuk cm işaretleyip katlayınız (Görsel 1.18).

Görsel 1.17: Rehber çizgileri çizme

Görsel 1.18: Ön ve arka ortasını katlama

- Ön etek kumaşını, 2,5 cm'den katladığınız ön ortası kumaş katını mankenin ön ortasına, yatay çizgiyi de basen hattına hizalayarak sol tarafa iğneleyiniz (Görsel 1.19).
- Kumaşı basen hattı hizasından yan dikişe doğru düzeltip potluk yapmayacak şekilde yan dikiş şeridine iğneleyiniz (Görsel 1.20). Yan dikişte iğneleme işlemini iğne basen hattının altında kalacak şekilde yapınız.
- Kumaşı bel hattı hizasında ön ortasından kup çizgisine doğru düzeltip potluk yapmayacak şekilde iğneleyiniz. Kup hizasında bel hattından aşağı doğru 10 cm'lik pens boyu çizgisini kurşun kalemle çiziniz (Görsel 1.21).

Görsel 1.19: Ön ortasını iğneleme

Görsel 1.20: Yan dikişi iğneleme

Görsel 1.21: Pens boyunu belirleme

- Bel hattı hizasında kuptan sola doğru 2,5 cm ön pens genişliğini kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.22).
- Kumaşta potlukları engellemek için bel hattındaki fazla kumaşı kup çizgisine kadar 1,5 cm'den kısaltıp verev çıtlatınız (Görsel 1.23).
- Kumaşı ön ortasından kupa doğru düzeltip pens yerini iğne ile sabitleyiniz (Görsel 1.24).

Görsel 1.22: Pens genişliğini belirleme

Görsel 1.23: Bel yerini çıtlatma

Görsel 1.24: Pens yerini sabitleme

- İşaretlediğiniz 2,5 cm'lik pens genişliğini belde kup hizasına kadar katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.25). Pens boyunu 10 cm'de sıfırlayınız. Pens genişliği 2,5 cm, pens boyu ise 10 cm'yi geçmemelidir.
- Kumaşı pensten yan dikişe doğru elinizle düzeltiniz. Potluk oluşmayacak şekilde yan dikişe iğneleyiniz (Görsel 1.26).
- Bel hattındaki fazla kumaşı 1,5 cm pay bırakarak kesiniz. Payı verev çıtlatınız (Görsel 1.27).

Görsel 1.25: Pens katlama

Görsel 1.26: Yan dikiş iğneleme

Görsel 1.27: Bel payını düzeltme

- Ön etekte yan dikiş hattını kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.28).
- Yan dikişe 1,5 cm dikiş payı vererek fazla payı kesiniz (Görsel 1.29).
- Ön eteğin manken üzerinde potluk yapmadan mankene net bir şekilde oturup oturmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.30).
- Arka etek kumaşını, 2,5 cm'den katladığınız arka ortası kumaş katını mankenin arka ortasına, yatay çizgiyi de basen hattına hizalayarak sağ tarafa iğneleyiniz (Görsel 1.31).

Görsel 1.28: Yan dikiş işaretleme

Görsel 1.29: Yan dikiş payını düzeltme

Görsel 1.30: Ön etek kontrolü yapma

Görsel 1.31: Arka etek kumaşını iğneleme

- Arka ortadan yan dikişe doğru basen hattı üzerinde potluk yapmayacak şekilde kumaşı iğneleyiniz. Yan dikişte iğneleme işlemini basen hattının altında kalacak şekilde yapınız.

- Arka pens yerini tespit etmek için bel hattı üzerinde arka orta ve yan dikiş çizgileri arasındaki mesafeyi ölçüp ortasını bulunuz. Arka pens boyu ölçüsünü bu noktadan aşağı doğru 13 cm ölçerek işaretleme şeridi ile işaretleyiniz (Görsel 1.32).
- Arka orta çizgisinden pens çizgisine doğru potluk yapmayacak şekilde kumaşı bel hattı çizgisine iğneleyiniz. Pens şeridi hizasında bel hattından aşağı doğru 13 cm'lik pens boyu çizgisini kurşun kalemle çiziniz. Bel hattı üzerinde pens şeridinden sağa doğru 3 cm'lik arka pens genişliğini kurşun kalemle işaretleyiniz. Bel hattında potluk oluşmaması için payları pens çizgisine kadar yaklaşık 1,5 cm olacak şekilde kısaltınız (Görsel 1.33).
- İşaretlediğiniz 3 cm'lik pens genişliğini bel hattındaki pens şeridine kadar katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.34). Pens boyunu 13 cm'de sıfırlayınız. Pens genişliği 3 cm'yi, pens boyu ise 13 cm'yi geçmemelidir.
- Kumaşı pensten yan dikişe doğru elinizle düzeltiniz. Potluk oluşmayacak şekilde yan dikiş hattını iğneleyiniz. Yan dikiş hattını kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.35).
- Yan dikişe 1,5 cm dikiş payı vererek fazla payı kesiniz (Görsel 1.36).
- 1,5 cm'lik dikiş payını ön etek yan dikişine hizalayarak katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.37).

Görsel 1.32: Arka pens yerini tespit etme

Görsel 1.33: Kumaşta arka pens boyu ve genişliğini işaretleme

Görsel 1.34: Arka pens katlama

Görsel 1.35: Yan dikiş payı işaretleme

Görsel 1.36: Yan dikiş fazla payı kesme

Görsel 1.37: Yan dikiş payı katlama ve iğneleme

- Manken üzerinde arka eteğin potluk yapmadan mankene net bir şekilde oturup oturmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.38).
- Ön etek ucunu katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.39).
- Arka etek ucunu, ön etek ucunun devamı olacak şekilde iğneleyiniz (Görsel 1.40).

Görsel 1.38: Arka etek kontrolü yapma

Görsel 1.39: Ön etek boyu katlama

Görsel 1.40: Arka etek boyu katlama

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Uygulamanız, öğretmeniniz tarafından **1. Kontrol Listesi** ölçütlerine göre değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

1. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Temel etek drapajı için mankeni hazırladı.		
4	Temel etek drapajı için gerekli kumaş parçalarını hazırladı.		
5	Ön etek kumaşını mankene doğru şekilde iğneledi.		
6	Ön etek pensini doğru uyguladı.		
7	Arka etek kumaşını mankene doğru şekilde iğneledi.		
8	Arka etek pensini doğru uyguladı.		
9	Yan dikişi doğru iğneledi.		
10	Dikiş paylarını doğru kesti.		
11	Etek ucu payını doğru katlayıp iğneledi.		
12	Gerekli yerlerde makasla çıtlatma işlemini yaptı.		

13	Temiz ve özenli çalıştı.		
14	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
15	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
16	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.2.2. Temel Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme

Temel etek drapajının ardından drapajın föyde verilen modele benzerliği kontrol edilir. Bu işlemden sonra tüm parçalar ve hatlar karşılıklı olarak kalemle işaretlenir. Bu işaretlemeler, drapaj manken üzerinden çıkarıldığında kalıp üzerinde yapılacak düzeltmeler için taslak oluşturur.

2. UYGULAMA

AMAÇ : Temel etek drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 2. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Temel etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.

- Ön etekte karşılıklı olarak bel pensini, bel hattı ve ön ortası işaretlerini uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.41).
- Yan dikişi karşılıklı olarak uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.42).
- Arka etekte karşılıklı olarak bel pensini, bel hattı ve arka ortasını uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.43).

Görsel 1.41: Ön etek işaretleme

Görsel 1.42: Yan dikiş işaretleme

Görsel 1.43: Arka etek işaretleme

- Kumaşa basen hattı, ön ortası ve arka ortası yazılarını uçucu kalemle yazınız.
- Kumaşı mankenden çıkarınız. Kumaş üzerindeki iğneleri çıkarınız.
- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **2. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

2. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Temel etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Bel yerini uçucu kalemle işaretledi.		
5	Yan dikişleri uçucu kalemle işaretledi.		
6	Pens yerlerini uçucu kalemle işaretledi.		
7	Arka ve ön ortası, basen hattı yazılarını yazdı.		
8	Temiz ve özenli çalıştı.		
9	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
10	Araç gereci doğru kullandı.		
11	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.2.3. Temel Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Drapaj, manken üzerinden çıkarılır. Amerikan bezi üzerinde iğne kalmamasına dikkat edilir. Bu aşamada drapajı çalışılan model, orjinal kumaşı kesmek için ihtiyaç duyulan kalıba dönüştürülmüş olur. Kumaş düz bir zemine serilir. Vücut hatlarına, kavislerine uygun riga ve cetveller kullanılarak kalem ile gerekli düzeltmeler yapılır. Dikiş payları verilir. Kumaş ütülenir. Kalıp üzerinde bulunması gereken yazı ve işaretler belirtilir.

3. UYGULAMA

AMAÇ : Temel etek drapaj kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 3. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

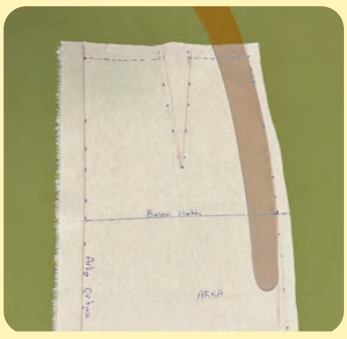
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

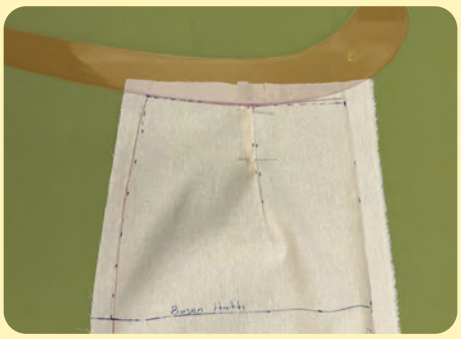
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Düzeltme çizgilerinin belirgin olmasına dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Temel etek drapaj kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön ve arka etek kalça kavisini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.44).
- Ön ve arka etek bel kavisini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz. Bu işlemi pensleri katlayıp iğneleyerek yapınız (Görsel 1.45).

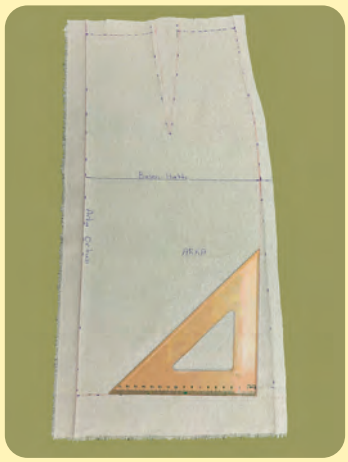

Görsel 1.44: Kalça kavisi düzeltme

Görsel 1.45: Bel kavisi düzeltme

- Etek ucunda yan dikiş hattına dik açı uygulayarak etek ucunu kırmızı kalemle düzeltiniz. Bu işlemi ön ve arka etekte uygulayınız (Görsel 1.46).
- Etek ucunda ön ve arka ortası hattına dik açı uygulayarak etek ucunu kırmızı kalemle düzeltiniz. Bu işlemi ön ve arka etekte uygulayınız (Görsel 1.47).
- Ön ve arka yan dikişi iğneleyiniz. Yan dikişte etek ucunu cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.48).

Görsel 1.46: Etek ucu yan dikiş düzeltme

Görsel 1.47: Etek ucu arka-ön ortası düzeltme

Görsel 1.48: Yan dikiş etek ucu düzeltme

- Ön ve arka etekte pens çizgilerini cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz.
- Ön ve arka kalça kavisini iğneleyiniz. Yan dikişte bel hattını riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.49).
- İğneleri çıkarınız. Ön ve arka etek parçalarını ayırıp ütüleyiniz.
- Dikiş paylarını keserek kumaşı düzeltiniz (Görsel 1.50).

Görsel 1.49: Yan dikiş bel kavisi düzeltme

Görsel 1.50: Dikiş payı düzeltme

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **3. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

3. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Temel etek drapaj kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Kalça kavislerini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
5	Bel kavislerini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
6	Etek ucunu dik açı uygulayarak kırmızı kalemle düzeltti.		
7	Yan dikişte bel kavisini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
8	Yan dikişte etek ucunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
9	Kalıbı ütüledi.		
10	Dikiş paylarını keserek kumaşı düzeltti.		
11	Kalıp üzerine kırmızı kalemle yazıları yazdı.		
12	Temiz ve özenli çalıştı.		
13	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
14	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
15	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA

Simetrik modellerin drapajı ön ve arka ortasına kadar yarım beden şeklinde çalışılır. Bu durum malzeme ve emek tasarrufu sağlayacağı gibi drapaj çalışmayı da kolaylaştırır.

1.3.1. Simetrik Model

Simetri; iki veya daha çok şey arasında konum, biçim ve belirli bir eksene göre ölçü uygunluğudur.

Simetrik giysi modeli (elbise, etek, bluz); ön ve arka ortası dikey eksen çizgisi olarak kabul edildiğinde, modelde bu çizginin sağ ve solunda kalan kısımlarının ölçü ve biçim olarak aynı olmasıdır.

Simetrik etek modellerinde ön orta hattının sağ ve solu aynı görünümdedir (Görsel 1.51). Bu nedenle modelin sağ veya sol tarafının kalıbını çıkarmak yeterlidir.

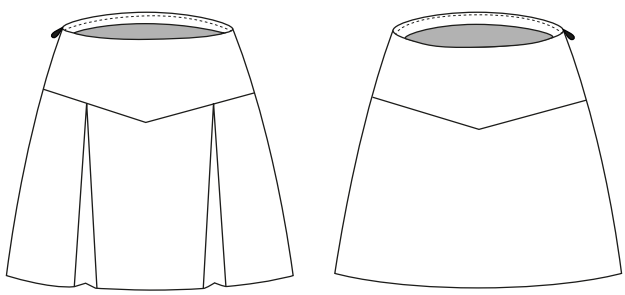

Görsel 1.51: Simetrik etek modelleri

1.3.2. Simetrik Etek Model Analizi

Simetrik etek için model analizi yapılırken eteğin ön ve arka model ayrıntıları, teknik çizim üzerinden incelenir (Şekil 1.4). Modelde bulunan teknik özellikler ve tasarım özellikleri forma aktarılır. Drapaj çalışılırken bu özellikler dikkate alınır (Tablo 1.2).

Tablo 1.2: Simetrik Etek

MODEL ANALİZ FORMU		
ÜRÜN: Simetrik Etek	**SEZON:** İlkbahar-Yaz	**BEDEN:** 38
SİMETRİK ETEK TEKNİK ÇİZİMİ	**MODEL ANALİZİ**	
 Şekil 1.4: Simetrik etek teknik çizimi	• Etek boyu minidir. • Simetrik bir modeldir. • Etek A formdur. • Ön ve arka bedende korsaj vardır. • Ön etekte korsajdan etek ucuna kadar kup hizasında 2 adet pilekaşe vardır. • Beli pervazla temizlenmiştir. • Yan dikişte gizli fermuar çalışılmıştır.	

1.3.3. Simetrik Etek Drapajı

Drapaj tekniği ile simetrik etek modeli, mankenin sol tarafına yarım beden olarak çalışılır. Drapajı oluşturan kumaş parçaları, prova mankeni ve drapajda kullanılacak malzemeler hazırlanır. Drapaj, mankenin ön orta hattından uygulanmaya başlanır.

4. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik etek drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 4. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

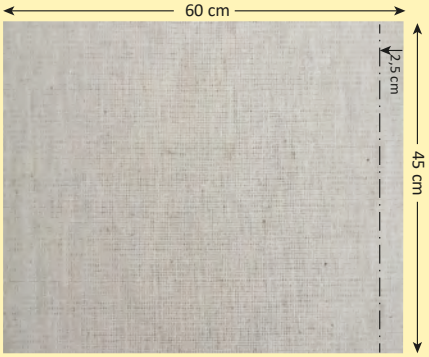
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

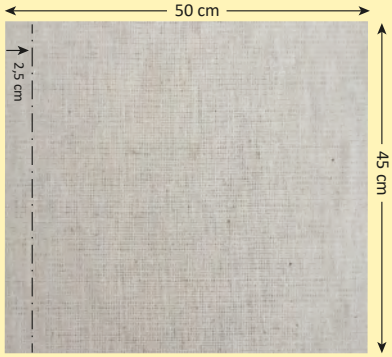
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

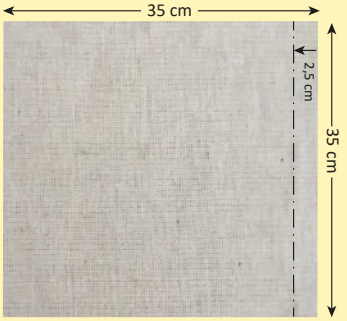
- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik etek drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Drapaj için Amerikan bezini yırtarak aşağıda bulunan şekillerdeki ölçülere göre ön-arka etek ve korsaj kumaşlarını hazırlayınız. Kumaşlara şekillerde gösterilen rehber çizgileri cetvel kullanarak uçucu kalem ile çiziniz (Şekil 1.5, 1.6, 1.7, 1.8).

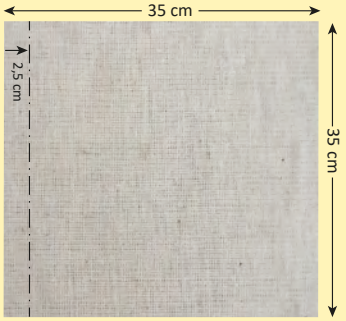
Şekil 1.5: Ön etek kumaşı

Şekil 1.6: Arka etek kumaşı

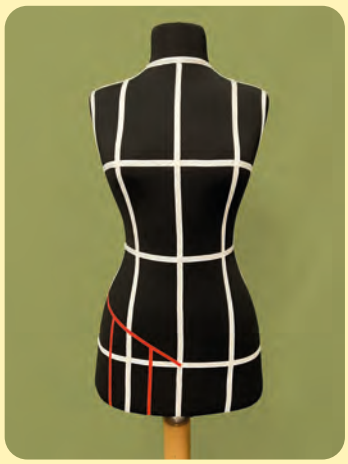

Şekil 1.7: Ön korsaj kumaşı

Şekil 1.8: Arka korsaj kumaşı

- Ön ve arka etek kumaşlarını 2,5 cm'den katlayıp ütüleyiniz.
- Etek modelinin korsaj ve pile genişliğini manken üzerinde tespit edip işaretleme bandı ile işaretleyiniz (Görsel 1.52).
- Ön etek kumaşını 2,5 cm'den ütülediğiniz kumaş katı mankenin ön ortasına, kumaş eninde bulunan atkı ipliğini de basen hattına hizalayıp iğneleyiniz (Görsel 1.53).
- Pilikaşenin sağ kenarında kumaşı pile genişliğinin (7 cm) yarısı olan 3,5 cm genişliğinde katlayınız (Görsel 1.54).

Görsel 1.52: Modeli işaretleme

Görsel 1.53: Kumaşı ön ortasına iğneleme

Görsel 1.54: Pile sağ kenarı katlama

- Pile katını kup hattına doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.55).
- Pilikaşenin sol kenarında kumaşı pile genişliğinin yarısı olan 3,5 cm genişliğinde katlayıp kup hattına doğru iğneleyiniz (Görsel 1.56).
- Korsaj hattını kumaş üzerine işaretleme bandı ile işaretleyiniz (Görsel 1.57).

Görsel 1.55: Kup hattını iğneleme

Görsel 1.56: Pilenin sol kenarını iğneleme

Görsel 1.57: Korsaj hattını işaretleme

- Korsaj hattının üstüne 1,5 cm pay verip fazla payı kesiniz (Görsel 1.58).
- Ön korsaj kumaşının 2,5 cm´den katladığınız hattını, mankenin ön orta hattına gelecek şekilde yerleştiriniz (Görsel 1.59).
- Bel hattından yukarı doğru 1,5 cm pay verip fazla payı kesiniz ve belde verev çıtlatmalar yapınız (Görsel 1.60).

Görsel 1.58: Ön etekte fazla payı kesme

Görsel 1.59: Korsaj kumaşını iğneleme

Görsel 1.60: Belde fazla payı kesme ve çıtlatma

- Kumaşı kup ve yan dikiş hizasında düzelterek iğneleyiniz (Görsel 1.61).
- Kumaşın potluk yapmadan mankene oturması için bel hattında kalan fazla payı kesip verev çıtlatmalar yapınız (Görsel 1.62).
- Yan dikiş ve korsaj kenarını (işaretleme şeridini dikkate alarak) kurşun kalemle çiziniz (Görsel 1.63).

Görsel 1.61: Kumaşı düzeltme

Görsel 1.62: Belde kalan fazla payı kesme

Görsel 1.63: Yan dikiş ve korsaj hattını çizme

- Yan dikiş ve korsaj kenarında 1,5 cm dikiş payı bırakarak fazla payı kesiniz (Görsel 1.64).
- Korsaj ve eteğin ön ortalarının doğru hizalanıp hizalanmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.65).

Görsel 1.64: Korsajda fazla payı kesme

Görsel 1.65: Ön ortası hizalama kontrolü yapma

- Ön etek yan dikiş hattına da korsajda olduğu gibi 1,5 cm pay vererek fazla payı kesiniz (Görsel 1.66).
- Korsaj dikiş payını içeri katlayıp eteğe doğru iğneleyiniz. Ön etek ön ortası, korsaj, yan dikiş ve pile yeri kontrollerini yapınız (Görsel 1.67).
- Arka etekte korsaj yerini manken üzerinde tespit edip işaretleme bandı ile arka eteği işaretleyiniz (Görsel 1.68).

Görsel 1.66: Yan dikiş fazla payını kesme

Görsel 1.67: Korsaj payını katlama

Görsel 1.68: Arka etek işaretleme

- Arka etek kumaşının 2,5 cm'den ütülediğiniz kumaş katını mankenin arka ortasına, kumaş eninde bulunan atkı ipliğini de basen hattına hizalayıp iğneleyiniz (Görsel 1.69).
- Eteğin korsaj hattını şerit hizasından kurşun kalemle çiziniz. Yukarı doğru 1,5 cm pay vererek fazla payı kesiniz (Görsel 1.70).
- Arka korsaj kumaşının 2,5 cm'den ütülediğiniz kumaş katını mankenin arka ortasına hizalayıp iğneleyiniz (Görsel 1.71).
- Bel hattından yukarı doğru 1,5 cm pay verip fazla payı kesiniz ve bele verev çıtlatmalar yapınız (Görsel 1.72).

Görsel 1.69: Kumaşı arka ortasına iğneleme

Görsel 1.70: Arka etekte fazla payı kesme

Görsel 1.71: Arka korsaj kumaşını iğneleme

Görsel 1.72: Arka belde fazla kumaşı kesme ve çıtlatma

- Yan dikiş ve arka korsaj kenarını (işaretleme şeridini dikkate alarak) kurşun kalemle çiziniz (Görsel 1.73).
- Yan dikiş ve arka korsaj kenarında 1,5 cm dikiş payı bırakarak fazla payı kesiniz (Görsel 1.74).
- Korsaj dikiş payını içe katlayıp eteğe doğru iğneleyiniz (Görsel 1.75).
- Arka etekte yan dikiş payını (korsajla birlikte) ön eteğe doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.76).
- Korsaj ve eteğin arka ortalarının doğru hizalanıp hizalanmadığını kontrol ediniz.
- Etek ucundaki eğrilikleri keserek düzeltiniz. Etek ucu payını 2,5 cm olarak içe katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.77).

Görsel 1.73: Yan dikiş ve korsaj hattını çizme

Görsel 1.74: Korsajda fazla payı kesme

Görsel 1.75: Korsaj payını katlayıp iğneleme

Görsel 1.76: Yan dikiş yerini katlayıp iğneleme

Görsel 1.77: Etek boyunu katlama

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **4. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

4. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Simetrik etek drapajı için gerekli kumaş parçalarını hazırladı.		
4	Kumaşların üzerinde ön ve arka orta hattını kurşun kalemle işaretledi.		
5	Manken üzerinde korsaj ve pile yerlerini işaretleme bandı ile işaretledi.		
6	Ön orta kumaş katını mankenin ön orta hattına, atkı ipliğini de kalça hattına hizalayıp iğneledi.		
7	Pileyi doğru iğneledi.		
8	Ön etek korsajını doğru çalıştı.		
9	Yan dikişin fazla paylarını doğru kesti.		
10	Ön ortası, korsaj, yan dikiş ve pile yerini kontrol etti.		
11	Arka etekte korsaj yerini işaretleme bandı ile işaretledi.		
12	Arka kumaş katını mankenin arka orta hattına iğneledi.		
13	Arka etek korsajını doğru çalıştı.		
14	Arka etekte yan dikiş payını (korsajla birlikte) ön eteğe doğru şekilde katlayıp iğneledi.		
15	Korsajlarla eteğin ön-arka ortalarının doğru hizalanıp hizalanmadığını kontrol etti.		
16	Etek boyunu düzelterek katlayıp iğneledi.		
17	Bel hattındaki payı kısaltıp verev çıtlatmaları yaptı.		
18	Ön ve arka etek kontrollerini yaptı.		
19	Temiz ve özenli çalıştı.		
20	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
21	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
22	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.3.4. Simetrik Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme

Simetrik etek drapajının föyde verilen modele uygun çalışılıp çalışılmadığı kontrol edilir. Model doğru çalışılmışsa kalıba dönüştürme aşamasına geçilir. Bu aşamada tüm dikiş hatları karşılıklı olarak uçucu kalemle işaretlenir. Drapaj manken üzerinden çıkarıldığında karışıklığa neden olmaması için parça adları, ön-arka ortası drapaj üzerine yazılır.

5. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik etek drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 5. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön etekte bel hattını, ön ortasını, karşılıklı olarak pile genişliğini korsaj ve etek birleştirme hattını uçucu kalemle işaretleyiniz. Parça adlarını yazınız (Görsel 1.78).

Görsel 1.78: Ön etek işaretleme

- Arka etekte bel hattı, arka ortası, karşılıklı olarak korsaj ve etek birleştirme hattını uçucu kalemle işaretleyiniz. Parça adlarını yazınız (Görsel 1.79).
- Yan dikişi, bel hattından etek ucuna kadar karşılıklı işaretleyiniz (Görsel 1.80).

Görsel 1.79: Arka etek işaretleme

Görsel 1.80: Yan dikiş işaretleme

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **5. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

5. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Simetrik etek drapajının duruşunu manken üzerinde kontrol etti.		
4	Ön etekte bel hattı, ön ortası, karşılıklı olarak pile genişliği, karşılıklı olarak korsaj ve etek birleştirme hattını uçucu kalemle işaretledi.		
5	Arka etekte bel hattı, arka ortası, karşılıklı olarak korsaj ve etek birleştirme hattını uçucu kalemle işaretledi.		
6	Yan dikişi, bel hattından etek ucuna kadar karşılıklı olarak uçucu kalemle işaretledi.		
7	Kurşun kalem ile kalıp üzerine gerekli yazı ve işaretleri ekledi.		
8	Temiz ve özenli çalıştı.		
9	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
10	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
11	Çalışma alanını temizledi.		
	“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.3.5. Simetrik Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Drapaj, manken üzerinden çıkarılır. Amerikan bezi üzerinde iğne kalmamasına dikkat edilir. Bu aşamada drapajı çalışılan model, orjinal kumaşın kesiminde kullanılacak olan kalıba dönüştürülmüş olur. Kumaş düz bir zemine serilir. Vücut hat ve kavislerine uygun cetvel ve riga kullanılarak gerekli düzeltmeler kırmızı kalemle yapılır. Dikiş payları verilir. Kumaş ütülenir. Kalıp üzerinde bulunması gereken yazılar yazılır, işaretler konur.

6. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik etek drapajında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 6. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Cetvel, riga, mezura, toplu iğne, makas, kırmızı kalem, uçucu kalem, mulaj kâğıdı (karton, mukavva), ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Düzeltme çizgilerinin belirgin olmasına dikkat ediniz.
- Kontrol işaretlerinin birbirine denk gelmesine dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik etek drapaj kalıbında düzeltme işlemleri için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön etek pile katlı olacak şekilde eteğin korsajla birleştirme hattını cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.81).

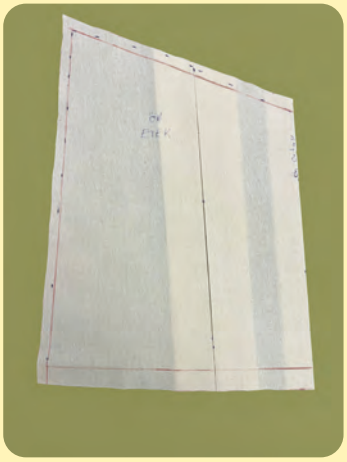

Görsel 1.81: Etek korsaj hattı düzeltme

- Ön etekte pile katlı olarak, etek ucu ve yan dikişi riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.82).
- Dikiş payını 1 cm olarak kesip düzeltiniz (Görsel 1.83).
- Pile katlı olarak korsaj ve ön eteği birleştirip, yan dikişi pistole kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.84).
- Korsaj kalıbında bel oyuntusunu riga ile ön orta ve etek birleştirme hattını ise cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.85).

Görsel 1.82: Etek ucu düzeltme

Görsel 1.83: Dikiş payı kesme

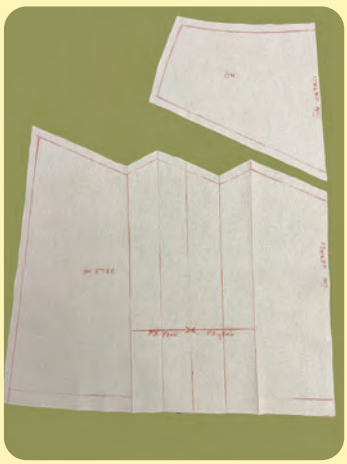

Görsel 1.84: Yan dikiş düzeltme

Görsel 1.85: Bel kavisi düzeltme

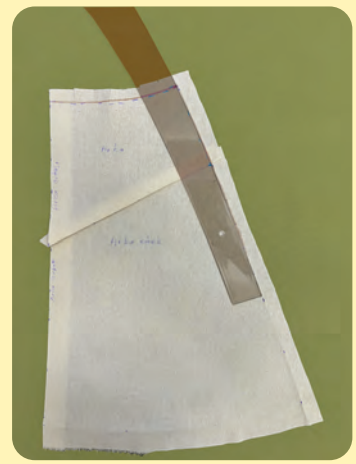
- Ön korsajın dikiş paylarını 1 cm olarak kesip düzeltiniz. Pile katlama yönlerini ve parça adlarını kalıba kırmızı kalemle yazınız (Görsel 1.86).
- Ön ve arka korsaj yan dikişlerini birleştirerek, bel kavisini pistole kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.87).
- Arka korsaj ve eteği birleştirip, arka etek yan dikişini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.88).
- Ön ve arka etek yan dikişlerini birleştirip, etek ucunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 1.89).
- Arka etek ve arka korsajın dikiş paylarını birer cm olarak kesip düzeltiniz. Parça adlarını kalıplara kırmızı kalemle yazınız (Görsel 1.90).

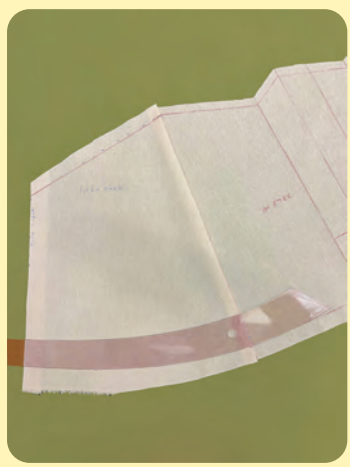
Görsel 1.86: Ön korsaj paylarını kesme

Görsel 1.87: Yan dikişte bel kavisini düzeltme

Görsel 1.88: Arka etek yan dikişi düzeltme

Görsel 1.89: Etek ucunu yan dikişte düzeltme

Görsel 1.90: Arka etek ve korsaj paylarını kesme

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **6. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

6. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Ön etek pile katlı olacak şekilde eteğin korsajla birleştirme hattını cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
4	Ön etek pile katlı olacak şekilde eteğin yan dikiş ve etek ucunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
5	Ön ve arka etek dikiş paylarını 1 cm olacak şekilde kesip düzeltti.		
6	Pile katlı olacak şekilde korsaj ve ön eteği birleştirip, yan dikişi pistole kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
7	Bel kavisini riga ile ön ortası ve etekle birleştirme hattını ise cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
8	Ön ve arka korsaj yan dikişlerini birleştirip, bel kavisini pistole kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
9	Arka korsaj ve eteği birleştirip, arka etek yan dikişini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
10	Ön ve arka etek yan dikişlerini birleştirip, etek ucunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
11	Parça adlarını, pile yerini ve yönünü kalıplara kırmızı kalemle yazdı.		
12	Temiz ve özenli çalıştı.		
13	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
14	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
15	Çalışma alanını temizledi.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

1.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ETEK KALIBI HAZIRLAMA

Drapaj tekniği ile asimetrik etek kalıbı hazırlamak için öncelikle model tespit edilir ve modelin analizi yapılır. Modele uygun kumaş ve yardımcı malzemeler belirlenir. Asimetrik giysilerde modelin bütününü görebilmek için üç boyutlu kalıp hazırlama tekniği olan drapaj tercih edilir.

1.4.1. Asimetrik Model

Asimetri, eksenel karşılığı olmayan modellerdir. Vücudun dikey ekseninden geçen çizgiye (ön-arka ortası) göre hem sağ ve solu aynı olmayan hem de simetriye sahip olmayan giysi modelleri için kullanılır. Giysinin etek ucunda oluşturulan kesimin bir tarafı uzun, diğeri kısa olacak şekilde ya da şekil olarak giysinin bir tarafının diğer tarafından farklı tasarlanıp uygulanmasıyla **asimetrik model** oluşturulur. Seçilecek kumaşın asimetrik kesime uygun kalınlıkta ve dökümde olması gerekir. Asimetrik etek modelleri hem günlük hem de abiye kıyafetlerin vazgeçilmez parçalarındandır (Görsel 1.91).

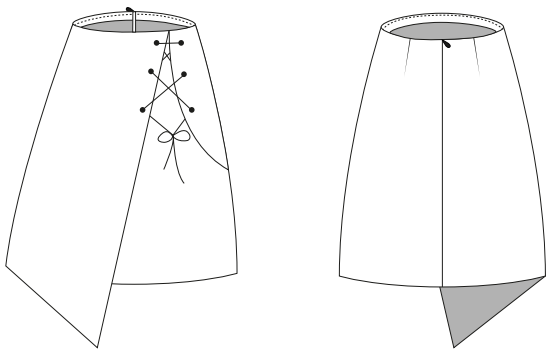
Görsel 1.91: Asimetrik etek örneği

1.4.2. Asimetrik Etek Model Analizi

Asimetrik etek için model analizinde eteğin ön ve arka bedeninin model ayrıntıları, teknik çizim üzerinden incelenir (Şekil 1.9). Asimetrik parçaların başlangıç ve bitiş yerleri tespit edilir. Giyside kullanılacak dikiş teknikleri, dikiş payları, süsleme gibi faktörler seçilecek kumaşa göre belirlenir. Ayrıca kumaşın modele uygunluğu, giysinin duruşu ve estetik görünüşü de dikkate alınmalıdır.

Drapaj esnasında dikkat edilmesi gereken model özellikleri belirlenip model analiz formu üzerinde net-leştirilir. Model analiz formları, müşteri beklentilerini karşılayacak şekilde ve kalite kriterleri göz önünde bulundurularak hazırlanır (Tablo 1.3).

Tablo 1.3: Asimetrik Etek Model Analizi

MODEL ANALİZİ		
ÜRÜN: Asimetrik Etek	**SEZON:** İlkbahar	**BEDEN: 38**
MODEL TEKNİK ÇİZİMİ Şekil 1.9: Asimetrik eteğin ön ve arka görünüşü		**ÖN** • Alt ön etek penssizdir ve tek parçadan oluşur. • Sağ üst etek yarım daire şeklindeki bir parçadan oluşur. • Sol üst etek asimetrik, sivri uçlu bir parçadan oluşur. • Sağ ve sol üst etek, üzerinde bulunan kuş gözlerinden geçen bir kordonla birbirine bağlanmıştır. • Eteğin beli kemersizdir. Pervazla temizlenir. **ARKA** • Arka beden, iki parçalı ve belde pens vardır. • Arka ortası gizli fermuarlıdır. • Etek ucuna doğru hafif evaze bir modeldir.

1.4.3. Asimetrik Etek Drapajı

Drapaj tekniği ile asimetrik etek, manken üzerine bütün olarak çalışılır. Model ayrıntılı olarak analiz edilir. Daha sonra asimetrik etek drapajında kullanılacak kumaş belirlenir. Drapaj esnasında kolaylık sağlaması için ince, atkı ve çözgü yönleri belirgin olan kumaşlar tercih edilmelidir. Modelin kaç parçadan oluştuğu, asimetrik parçaların modelin neresinde başlayıp bittiği ve parçalar üzerinde kullanılacak malzemelerin yerlerinin önceden tespit edilmesi zaman ve emek kaybını önler.

7. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik etek drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 7. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Amerikan bezi, cetvel, riga takımı, mezura, toplu iğne, prova mankeni, makas, uçucu kalem veya kurşun kalem, kordon, dikiş iğnesi, iplik, drapaj bandı, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kumaşları, düz boy iplik çizgisi yönüne doğru esnetmeden ütüleyiniz.
- Dikiş paylarının en az 1,5 cm olmasına dikkat ediniz.
- Toplu iğneleri yatay olarak ve belirli aralıklarla takmaya özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

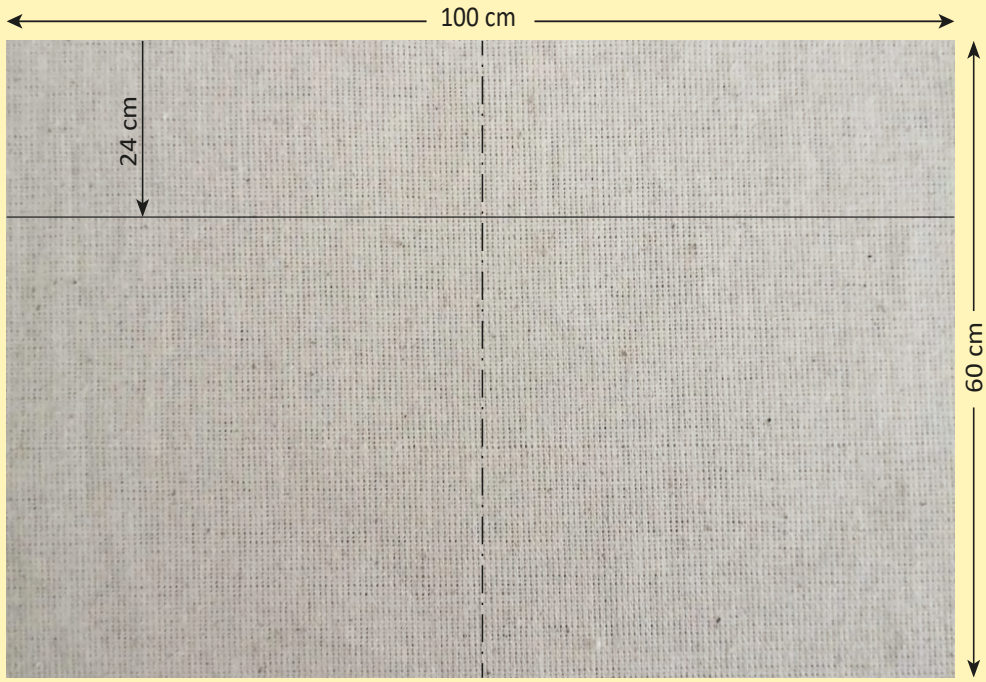
Ön Alt Etek

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik etek drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız (Görsel 1.92).

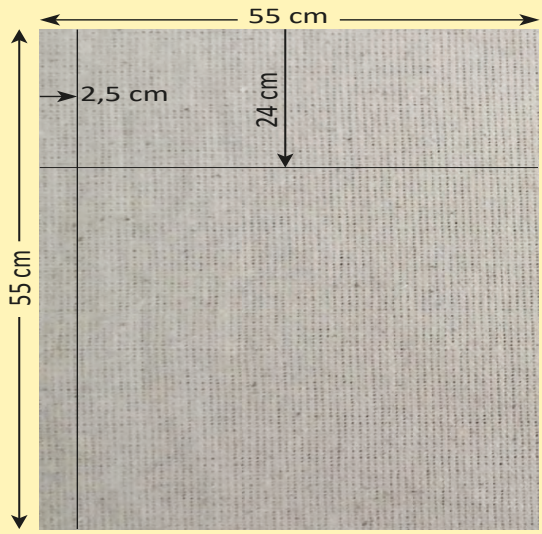

Görsel 1.92: Drapaj için araç gereç hazırlama

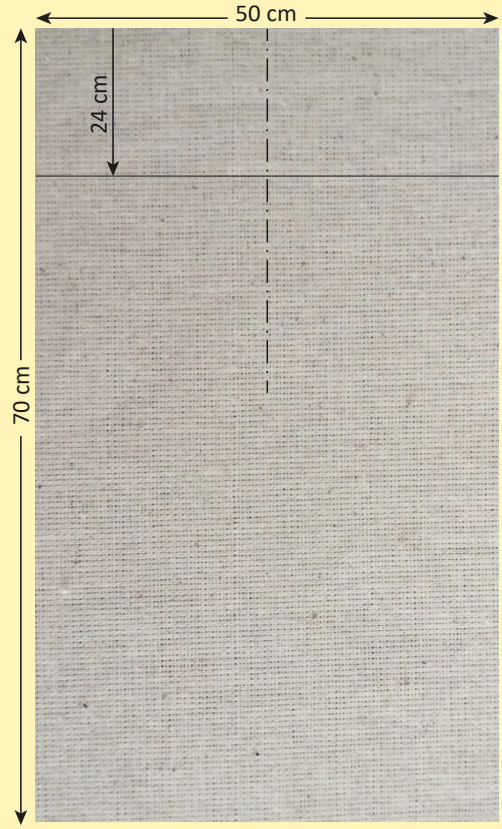
- Kumaşları yırtarak veya keserek aşağıda bulunan şekillerdeki ölçülere göre hazırlayınız (Şekil 1.10, 1.11, 1.12, 1.13).

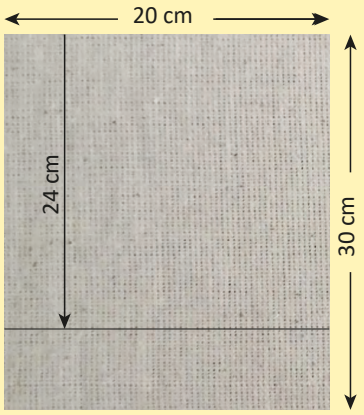
Şekil 1.10: Asimetrik ön alt etek kumaşı

Şekil 1.11: Asimetrik arka etek kumaşı

Şekil 1.12: Asimetrik sol ön üst etek kumaşı

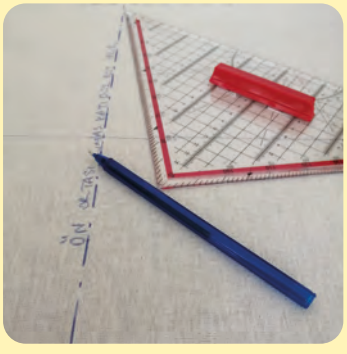
Şekil 1.13: Asimetrik sağ ön üst etek kumaşı

- Kumaşı ütüleyerek drapaj için hazırlayınız (Görsel 1.93).

Görsel 1.93: Kumaşı ütüleyerek hazırlama

- Asimetrik etek çalışması için prova mankenini hazırlayınız.
- Ön alt etek kumaş üzerine ön ortası düz boy iplik ve basen hattı çizgilerini cetvel kullanarak uçucu kalemle çiziniz (Görsel 1.94).
- Kumaşın ön orta düz boy iplik çizgisini, prova mankeninin üzerindeki ön ortası hattına denk getirerek kumaşı toplu iğneyle tutturunuz (Görsel 1.95).

Görsel 1.94: Kumaş üzerini kalemle işaretleme

Görsel 1.95: Kumaşı prova mankenine tutturma

- Ön alt etekte pens olmayacağı için pens payını yan dikiş hattından atınız.

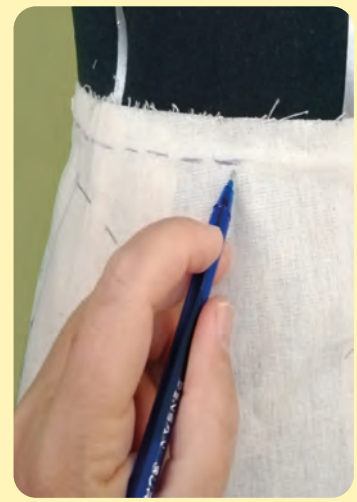
- Yan dikişleri prova mankeninin üzerindeki yan dikiş hattına denk getirip yatay olarak iğneleyiniz ve fazla kumaşı 1,5 cm pay bırakarak kesiniz (Görsel 1.96).
- Ön alt eteğin manken üzerinde duruşunun uygun olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.97).
- Eteğin bel ve yan dikiş çizgilerini uçucu kalemle işaretleyip bel paylarını çıtlatınız (Görsel 1.98).

Görsel 1.96: Yan dikişte fazla kumaşı kesme

Görsel 1.97: Manken üzerinde ön alt etek kontrolü

Görsel 1.98: Uçucu kalemle bel çizgisi işaretleme

Sol Üst Ön Eteğin Asimetrik Parçası

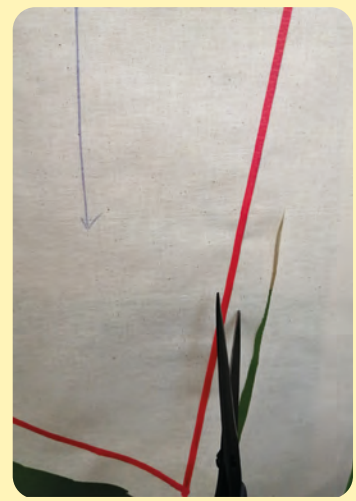
- Sol üst ön eteğin kumaşını alt eteğin üzerine bel ve yan dikişten iğneyle tutturunuz (Görsel 1.99).
- Modele uygun asimetriyi drapaj bandı kullanarak kumaş üzerinde işaretleyiniz (Görsel 1.100).
- Asimetrik görünüşü manken üzerinde kontrol ettikten sonra dikiş payı dışında kalan fazla kumaşı kesiniz (Görsel 1.101).
- Bel ve yan dikiş hattındaki gereken yerleri makasla çıtlatınız.

Görsel 1.99: Kumaşı bele tutturma

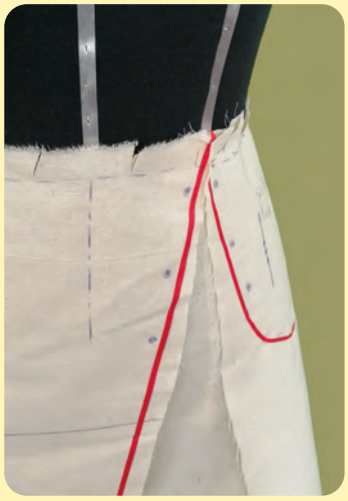
Görsel 1.100: Drapaj bandıyla asimetri belirleme

Görsel 1.101: Fazla kumaşın kesimi

Sağ Üst Ön Eteğin Asimetrik Parçası

- Sağ üst ön eteğin kumaşını ön alt eteğin sağ bel ve yan dikişine toplu iğneyle tutturunuz.
- Modele uygun kavis oluşturacak şekilde kumaşı ön alt eteğe iğneleyiniz (Görsel 1.102).
- Eteğin bel hattını uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.103).

Görsel 1.102: Modele uygun asimetri oluşturma

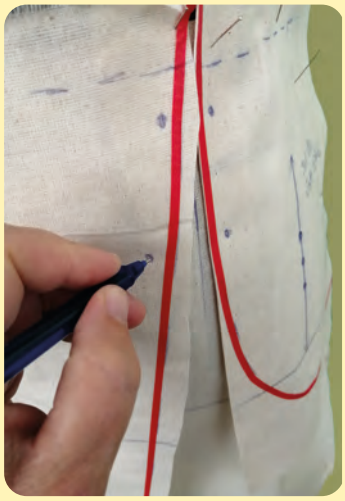

Görsel 1.103: Bel hattını uçucu kalemle işaretleme

- Parça ucundaki asimetrinin düzgün olup olmadığını ayna ile kontrol ediniz.
- Asimetrik şekli drapaj bandı ile sabitleyiniz.
- Sağ üst ön etek kumaşının bantla belirlenmiş bölümlerinin dışında kalan fazla kumaşı makasla kesiniz.
- Bel ve yan dikiş hattındaki gerekli yerleri makasla çıtlatınız (Görsel 1.104).
- Sağ ve sol parça üzerinde kuşgözü yerlerini uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.105).

Görsel 1.104: Bel dikiş payında çıtlatma işlemi

Görsel 1.105: Üst etek parçalarında kordon yeri işaretleme

Arka Etek

- Arka etek kumaşının arka ortası dikiş payını içe doğru katlayıp ütüleyiniz.
- Kumaşın bel pens çizgisine kadar arka ortası ve kalça çizgisini iğneledikten sonra bel ve pens ayarlamasına geçiniz (Görsel 1.106).
- Belde bulunan pens yerlerindeki bolluğu yan dikişlere doğru 2 cm katlayıp, toplu iğneyle yatay olarak tutturunuz (Görsel 1.107).

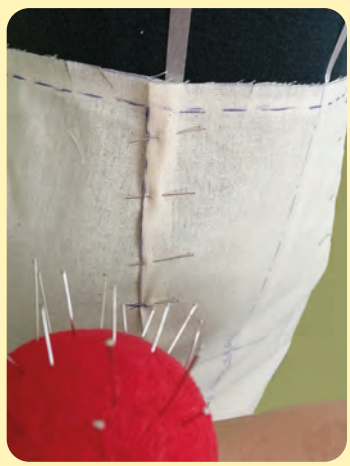

Görsel 1.106: Kumaşı arka bedene toplu iğneyle tutturma

Görsel 1.107: Pens yerlerini toplu iğneyle belirleme

- Bel çizgisi ve pens yerlerini uçucu kalemle işaretleyiniz.
- Yan dikişleri prova mankeni üzerindeki yan dikiş hattına denk getirerek dikiş payı dışında kalan fazla kumaşları kesiniz.
- Arka yan dikiş paylarını yan dikiş hattı üzerine katlayıp, toplu iğneyle yatay olarak tutturunuz (Görsel 1.108).
- Etek boyunu mezurayla belirleyip uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.109).

Görsel 1.108: Yan dikiş paylarını toplu iğneyle tutturma

Görsel 1.109: Asimetrik etek boyunu belirleme

- Beldeki dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneleyiniz.
- Eteğin arka ortasında fermuar bitim yerini uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.110).
- Etek ucundaki dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 1.111).

Görsel 1.110: Arka bedende fermuar yeri tespiti

Görsel 1.111: Etek ucunu içe katlayarak iğneleme

- Ön üst parçaları mankenden çıkarınız.
- Makasla çıtlattığınız dikiş paylarını içe doğru katlayıp kumaşı ütüleyiniz (Görsel 1.112).
- Ön üst asimetrik parçaların kordonunu işaretli yerlerden dikiş iğnesiyle geçirerek bu parçaları tekrar alt ön etek üzerine tutturunuz (Görsel 1.113).

Görsel 1.112: Dikiş paylarını makasla çıtlatarak ütüleme

Görsel 1.113: Dikiş iğnesiyle kordon geçirme

Görsel 1.114: Asimetrik etek ayna kontrolü

- Asimetrik eteğin duruşunun uygun olup olmadığını ayna karşısında kontrol ediniz (Görsel 1.114).
- Asimetrik etek drapajının modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.115, 1.116).

Görsel 1.115: Asimetrik etek ön beden kontrolü

Görsel 1.116: Asimetrik etek arka beden kontrolü

- Çalışmanızı tamamlayıp malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **7. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

7. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik etek drapajı için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Beldeki pens yerlerini tespit edip toplu iğneyle tutturdu.		
5	Yan dikişlerdeki fazla kumaşları makasla kesti.		
6	Arka yan dikişleri, ön yan dikişler üzerine toplu iğneyle yatay olarak tutturdu.		
7	Beldeki dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneledi.		
8	Etek ucu dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneledi.		
9	Asimetrik etek drapajının modele uygun olup olmadığını kontrol etti.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.4.4. Asimetrik Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme

Asimetrik etek drapajı, prova mankeni üzerinde bütün olarak çalışılır. Manken üzerindeki kumaşa yapılan tüm işaretlemeler, kumaş çıkarılmadan önce ayna karşısında kontrol edilir. Kalıba dönüştürme işlemi, Amerikan bezi üzerine yapılabilir. Kumaş çıkarıldıktan sonra esnetmeden ütülenir. İşaretlemeler, uçucu kalem ile kalıp olarak kullanılacak malzemeye geçirilir. Düz boy iplik çizgisi, mutlaka her kalıbın üzerine çizilir. Kalıp üzerine aktarılan çizgilerin kaybolmaması için kalemle üzerinden gidilerek çizgiler sabitlenir. Çizgilerin kalıba aktarılması sırasında pistole, riga, cetvel gibi araç gereçten uygun olanı kullanılır.

8. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik etek drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 8. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Amerikan bezi, cetvel, riga takımı, mezura, toplu iğne, prova mankeni, makas, uçucu kalem, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Asimetrik model drapajını bütün olarak çalışınız.
- Dikiş paylarının en az 1,5 cm olmasına dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

Ön Alt Etek

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Asimetrik etek drapajını prova mankeninin üzerinden çıkarmadan önce işaretlemelerin eksik olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 1.117).
- İçe katlanan dikiş paylarını açarak düz boy iplik çizgisi doğrultusunda ütüleyiniz (Görsel 1.118).

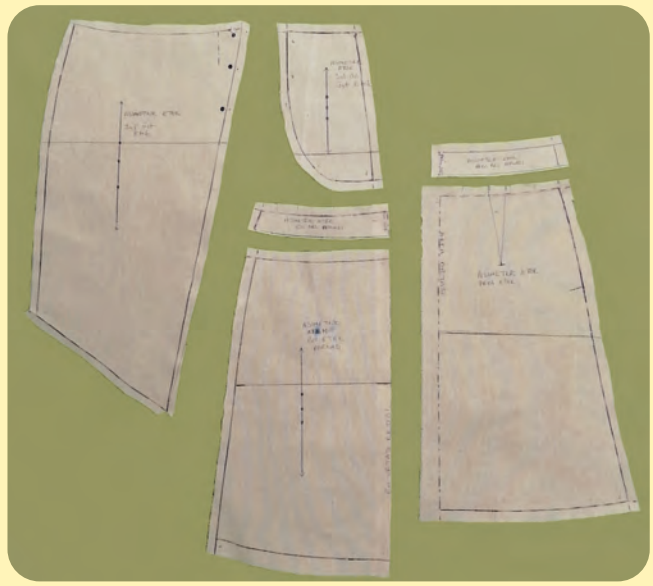

Görsel 1.117: Manken üzerinde işaret kontrolü

Görsel 1.118: Asimetrik etek dikiş paylarının ütülenmesi

- Üst ve alt etek kenar dikiş paylarını ayarlayarak etek drapajını kalıba dönüştürünüz (Görsel 1.119).

Görsel 1.119: Asimetrik etek drapajını kalıba dönüştürme

- Kalıba dönüştürdüğünüz ön ve arka etek parçaları üzerinden bel için 4 cm kalınlığında pervaz kalıbı hazırlayınız (Arka etek belinde pensleri kapatarak pervaz kalıbı alınız.).
- Asimetrik etek drapajının modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz.
- Kalıp üzerine kalemle gerekli bilgileri yazıp işaretlemeleri yapınız.
- Kalıplarda eksiklik olup olmadığını kontrol edip malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **8. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

8. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Beldeki pens yerlerini tespit edip toplu iğneyle tutturdu.		
5	Fazla kumaşları makasla kesti.		
6	Arka yan dikişleri, ön yan dikişler üzerine toplu iğneyle tutturdu.		
7	Beldeki dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneledi.		
8	Etek ucundaki dikiş paylarını içe doğru katlayıp iğneledi.		
9	Asimetrik etek drapajının modele uygun olup olmadığını kontrol etti.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.4.5. Asimetrik Etek Drapajı Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Asimetrik etek drapajı kalıba dönüştürüldükten sonra kalıp üzerinde düzeltme işlemi yapılır. İlk önce kumaş parçaları prova mankeninden çıkarılır,kumaşın payları açılır ve kumaş ütülenir. Kumaş üzerinde yapılan işaretlemede belirgin olmayan çizgi kırıkları ve kavis hataları olabilir. Bunlar; kalem, cetvel, riga, pistole gibi uygun malzemelerle düzeltilerek işaretlere netlik kazandırılır. Kalıplarda yapılan kontrol amaçlı düzeltme işlemlerinde kırmızı kurşun kalem kullanılmalıdır. Bu şekilde hata payı en aza indirilir.

Kalıpta düzeltmeler yapıldıktan sonra birleştirmeye elverişli modellerde parçalar iğnelenerek giysi bütün hâle getirilip mankene giydirilerek gerekli kontroller yapılır. Sonraki aşamada kalıplara pay verilir. Böylece kalıplar kesime hazır hâle getirilir.

9. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik etek drapajı kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 9. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Amerikan bezi, cetvel, riga takımı, mezura, toplu iğne, makas, tükenmez kalem, kırmızı kurşun kalem, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

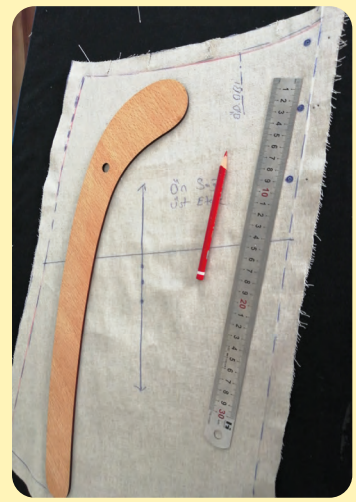
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kalıpların kumaş katına gelmesi gereken bölümlerini göz önünde bulundurunuz.
- Asimetrik parçaların başlangıç ve bitiş yerlerine dikkat ediniz.
- Çıtların derin olmamasına özen gösteriniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik etek drapaj kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Asimetrik etek bel kavisini uygun oyuntu rigası kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.120).
- Asimetrik etek sol üst kalıbı uygun cetvel ve riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.121).

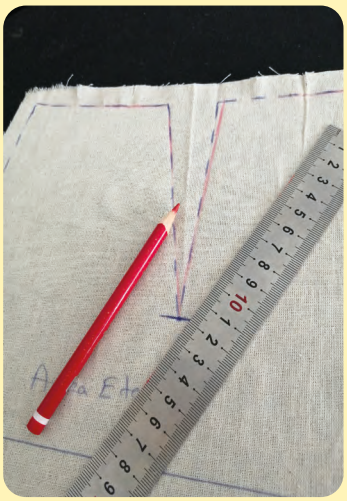

Görsel 1.120: Asimetrik etek bel kavisi düzeltme

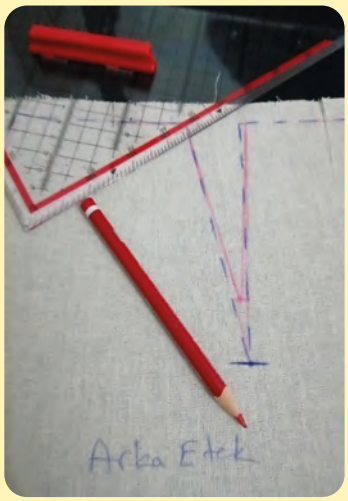

Görsel 1.121: Asimetrik etek sol üst kalıp düzeltme

- Arka bedendeki pens çizgilerini uygun cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.122).
- Pens orta çizgisi ile düz boy iplik çizgisinin birbiriyle paralel olup olmadığını kontrol ediniz.
- Arka bedende pens boyunu 2 cm kısaltınız (Görsel 1.123).
- Yan dikişleri, riga ve cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.124).

Görsel 1.122: Pens çizgisi düzeltme

Görsel 1.123: Pens boyu kısaltma

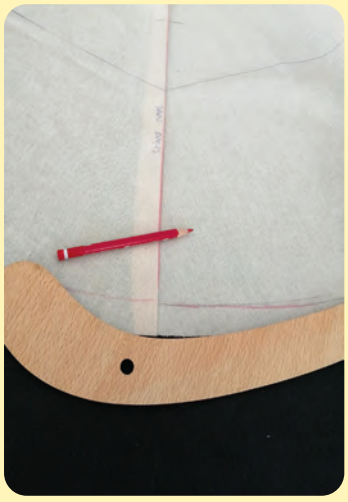

Görsel 1.124: Yan dikiş düzeltme

- Etek ucunda eşitsizlik varsa riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.125).
- Yan dikişte arka etek ucunun, ön etek ucunu takip edip etmediğini kontrol ediniz (Görsel 1.126).

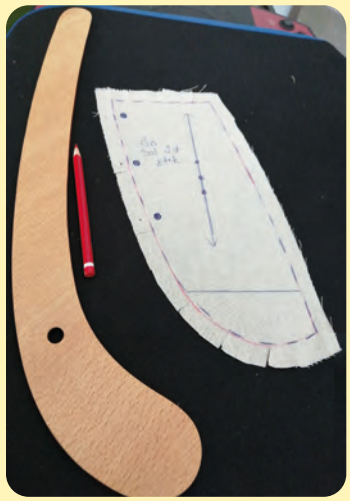

Görsel 1.125: Asimetrik etek ucunda düzeltme

Görsel 1.126: Asimetrik etek arka ve ön etek ucu eşitleme

- Sağ üst etek kalıbını, uygun riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 1.127).
- Etek kalıbının arka ortasında fermuar bitimi yerini kırmızı kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.128).
- Düz boy iplik çizgisi işaretlerini kontrol ediniz.

Görsel 1.127: Asimetrik etek sol üst kalıp düzeltme

Görsel 1.128: Asimetrik etek arka kalıpta fermuar yeri işaretleme

- Kalıp üzerindeki gerekli yazı ve işaretleri kontrol ediniz.
- Düz bir zeminde düzelttiğiniz kalıpları toplu iğneyle birleştirip mankene giydiriniz (Görsel 1.129).
- Prova mankenine giydirdiğiniz asimetrik eteğin duruşunun uygun olup olmadığını ayna karşısında kontrol ediniz (Görsel 1.130).

Görsel 1.129: Asimetrik eteği zeminde birleştirme

Görsel 1.130: Asimetrik eteğin aynada kontrolü

- Gerekli düzeltmeleri yapıp malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **9. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

9. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik etek drapajı kalıp düzeltmeleri için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Bel formunu, uygun riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
5	Asimetrik üst etek parçalarını uygun cetvel ve riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
6	Arka bedende pens çizgilerini cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
7	Yan dikiş formlarını uygun riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
8	Etek ucunu uygun riga ve cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
9	Arka ortasında fermuar yerini kırmızı kurşun kalemle işaretledi.		
10	Kalıpların üzerine kalemle gerekli yazı ve işaretleri ekledi.		
11	Temiz ve özenli çalıştı.		
12	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
13	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
14	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.5. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ETEK KALIBI HAZIRLAMA

Drapaj tekniğinin haute couture ve hazır giyimde kullanılması, tasarım sürecinde daha fazla deneme yapma ve tasarıma özgünlük katacak unsurları ortaya çıkarmaya olanak sağlar. Ayrıca drapaj tekniği ile asimetrik, büzgülü, drapeli, karışık modellerin kalıpları, iki boyutlu kalıp çıkarma yöntemlerine göre kolaylıkla hazırlanabilir. Drapeli etek modellerini drapaj tekniğiyle prova mankeni üzerinde çalışmak, ürünün bitmiş hâlini daha kalıp aşamasındayken görmek ve gerektiğinde müdahale etmek açısından avantajlıdır.

1.5.1. Drape

Drape; kumaş ve model özelliğine bağlı olarak kumaşa verilen döküm, kat ve bolluk anlamına gelir. Fransızcada şekil verilmiş dökümlü kumaş olarak tanımlanmakta, Türkçede ise kumaş dökümü şeklinde ifade edilmektedir. Hem drapaj tekniğinin hem de drapeli giysilerin dikişin yaygın olmadığı dönemlerde Antik Yunan, Mısır ve Roma medeniyetlerinde kullanıldığı bilinmektedir. İlk drapeli giysi örnekleri; antik medeniyetlere ait yapılan araştırmalarda ortaya çıkarılan heykel, vazo, parşömen, hiyeroglif ve kabartmalarda görülmektedir (Görsel 1.131). 1960'larda hazır giyim sektörünün yaygınlaşmasına kadar pek çok modacı; tasarımlarında drapeli giysileri lüks, yüksek statü ve zenginliğin göstergesi olarak kullanmıştır.

Görsel 1.131: Antik heykel, vazo ve hiyeroglifler

Modern dönemde drapeler, giysiye özgünlükle birlikte doku da kazandırmaktadır. Drape yapmanın amacı; giysiye estetik bir görünüm ve rahatlık kazandırmak, hacim vermek ve giyside vücut hatlarını vurgulamaktır. Kumaşta drape görünümünü elde etmek için prova mankeni üzerinde daha fazla uygulama yapmaya imkân sağlayan drapaj tekniği tercih edilir. Bu teknikte kumaşı bükerek, büzerek ve kumaşa serbest katlar vererek giysiye istenen form ve doku kazandırılır.

1.5.2. Drape Çalışırken Dikkat Edilecek Noktalar

Tasarımcı, drape çalışırken tasarımını doğru yansıtacak uygun malzemeyi belirleme ve giyilebilir bir eser oluşturma becerisinin yanında konuyla ilgili teknik bilgiye de sahip olmalıdır. Moda tasarımcısı, kumaşta yapacağı drapeleri kişinin vücut hatlarına uygun olarak şekillendirmeli ve iki boyutlu olarak kâğıda aktarmalıdır. Drapeli giysinin drapajı yapılmadan önce ilk olarak prova mankeni hazırlanmalıdır. Model, mankene işaretleme bandı veya çizgi sabunu ile kabaca aktarılmalı; orijinal kumaşın bir kısmı manken üzerine yerleştirilerek kumaş özelliğinin, drape dökümüne uygunluğu gözlemlenmelidir. Farklı drape özellikleri (kalınlık, yön, düşüş gibi) tasarımın orijinal bir sanat eserine dönüşmesini sağlar (Görsel 1.132, 1.133, 1.134).

Görsel 1.132: Drapeli etek modeli

Görsel 1.133: Drapeli etek modeli

Görsel 1.134: Drapeli modeller

Drapeli model houte couture bir tasarımsa ve moda tasarımcısı da drapaj uygulama tecrübesine sahipse drapaj çalışmasında orijinal kumaş kullanılabilir. Kumaş fazla gerilmeden çalışılır. Orijinal kumaş ile çalışılan drapeli modellerde drapeler teyellenerek sabitlenir ve yüzeyden görülmeyecek şekilde dikiş tekniği uygulanır. Drapeli model, hazır giyim için çalışılacak ve modelin seri üretimi yapılacaksa bunun için drapaj tekniğinden elde edilen kalıbın kullanılması gerekir. Bu durumda kalıp için kullanılacak kumaş, orijinaline en yakın özelliklerde seçilmelidir. Kumaşın dökümü giysi kalıbının da kalitesini etkileyeceği için düz iplik çizgisi, prova mankenine doğru bir şekilde yerleştirilmelidir. Model, manken üzerinde çalışıldıktan sonra kalemle gerekli işaretlemeler yapılır. Drapaj mankenin üzerinden çıkarılır. Kalıptaki drapelerin katlama yönleri, düşüşü, sayıları, varsa bunlarda kullanılacak farklı dikiş ve büzgü işaretleri düzeltme işlemi yapılırken kalıba aktarılır.

1.5.3. Drape Yaparken Kullanılacak Kumaşın Özellikleri

Drapaj çalışırken kullanılan kumaş katlama teknikleri, kumaş yüzeyine doku ve form kazandırma bakımından önemlidir. Kumaşın dokusu, vücut hatları ve modelle birleşerek tasarıma estetik açıdan değer katar. Katlama teknikleri ile kumaşa şekil vermek basit bir giysi modelini gösterişli bir modele dönüştürebilir (Görsel 1.135, 1.136).

Görsel 1.135: Drapeli modeller

Görsel 1.136: Drapeli modeller

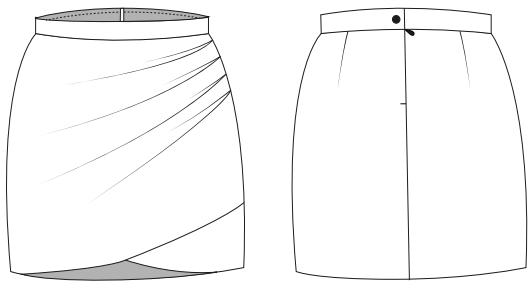
Lif çeşidi, iplik yapısı, gramajı, üretim yöntemi gibi etkenler kumaşın dokusunu ve dökümünü etkiler. Kumaşla ilgili bu özellikler, drapeli bir modelin drapajında tasarımcıyı yönlendirir. Sert dokulu bir kumaş, dökümlü modelleri sert gösterir ve kumaşı vücuda oturtmak için çok sayıda pens ve dikiş gerektirir. Yumuşak ve esnek dokulu bir kumaş ise kolay şekil alır. Bu kumaş vücut hatlarıyla uyumlu, zarif ve dökümlü olduğu için drapeli modellerin dikiminde kolaylık sağlar.

Drapaj çalılşmasında dokuma veya örme kumaşlar tercih edilebilir. Dokuma kumaşlar örme kumaşlara göre daha sert ve tok, daha az esnekliğe ve döküme sahiptir. Dokuma kumaş için tasarlanmış drapeli bir giysinin drapajında orijinal kumaş kullanılmayacaksa Amerikan bezi tercih edilir. Örme kumaşlar ise yumuşak, akıcı, esnek ve yüksek döküme sahiptir. Örme kumaşlarla drapeli modelleri çalışmak daha kolaydır. Tasarımda orijinal kumaş olarak örme kumaş kullanılacaksa orijinal kumaşa gramaj olarak en yakın olan jarse tercih edilebilir.

1.5.4. Drapeli Etek Model Analizi

Drapeli eteklerde bel, yan dikiş veya kuplarda serbest kumaş katları oluşturulur. Etek kalıbında bel ve kalça arasındaki fark, bel penslerine dağıtılır. Drapeli eteklerde beldeki fark, drapelerin içerisinde yok edilerek modelin bele oturması sağlanır (Şekil 1.14). Model analiz formunda drapeli eteğin model analizi ayrıntılı olarak yapılır. Drape yerlerinin doğru tespit edilmesi, modelin drapaja istenen biçimde yansıtılmasını sağlar (Tablo 1.4).

Tablo 1.4: Drapeli Etek Model Analizi

MODEL ANALİZİ		
ÜRÜN: Drapeli Etek	**SEZON:** İlkbahar-Yaz	**BEDEN:** 38
MODEL TEKNİK ÇİZİMİ Şekil 1.14: Drapeli etek teknik çizimi		• Etek boyu minidir. • Asimetrik bir modeldir. • Ön üst etekte dört adet drape vardır. • Ön alt etek penssiz ve drapesizdir. • Etek ucu yan dikişe doğru kavisli formdadır. • Beli kemerlidir. • Arka etekte belde iki adet pens vardır. • Arka ortası fermuarlıdır.

1.5.5. Drapeli Etek Drapajı

Drapajı istenen modelin ön eteği, model analiz formunda asimetrik ve sağ yan dikişte drapelidir. Model drapajı, sık dokunmuş Amerikan bezi ile yapılmıştır.

10. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli etek drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 10. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

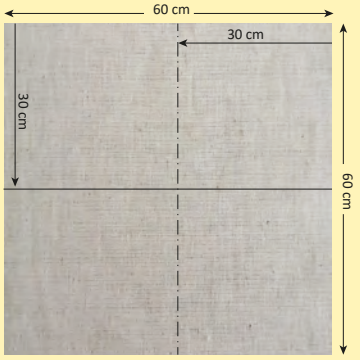
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, cetvel, riga, pistole, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

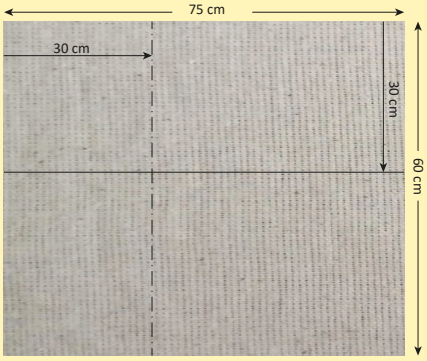
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Drapaj için gerekli kumaşları, çözgü ve atkı ipliği hizasını bozmamak için yırtarak hazırlayınız.
- Arka etek simetrik olduğu için yarım beden çalışınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

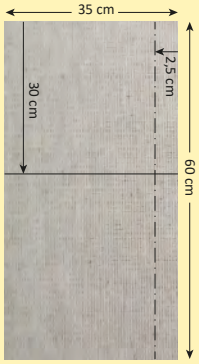
- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli etek drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Şekil 1.15, 1.16, 1.17 ve 1.18'deki ölçülere göre kumaşları hazırlayınız.

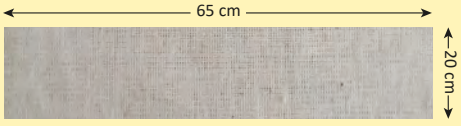
Şekil 1.15: Ön alt etek kumaşı

Şekil 1.16: Ön üst etek kumaşı

Şekil 1.17: Arka etek kumaşı

Şekil 1.18: Kemer kumaşı

- Kumaşı atkı ve çözgü iplikleri 90° olacak şekilde verevine esneterek düzeltiniz.
- Kumaşı çözgü ipliği yönünde ütüleyiniz.
- Rehber hatları (dikey ve yatay çizgileri) kumaşa uçucu veya kurşun kalemle çiziniz.
- Ölçüye göre hazırlanan alt ön etek kumaşındaki dikey çizgiyi mankenin ön orta hattına, yatay çizgiyi ise mankenin basen hattına gelecek şekilde iğneleyiniz (Görsel 1.137).
- Bel hattında ve yan dikişlerde makasla gerekli çıtlatmaları yaparak kumaşı mankene yerleştiriniz (Görsel 1.138).
- Etek ucunu modele uygun olarak makas ile kavisli bir biçimde kesip dikiş paylarını kısaltınız (Görsel 1.139).

Görsel 1.137: Alt ön etek kumaşını iğneleme

Görsel 1.138: Alt ön etek kumaşını makasla çıtlatarak yerleştirme

Görsel 1.139: Etek ucunu makasla kesme

- Üst etek parçasını sol yan dikişten başlayarak mankene iğneleyiniz ve ilk drapeyi kumaşı verev tutarak katlayınız (Görsel 1.140).
- İlk drape ile birlikte yan dikiş ve beldeki üst ön etek kumaşının, prova mankenine pürüzsüz bir şekilde yerleşip yerleşmediğini kontrol ediniz (Görsel 1.141).
- Diğer drapeleri de katlayınız ve modele uygun olarak etek ucunu makasla kavisli bir biçimde kesiniz (Görsel 1.142).

Görsel 1.140: Üst ön etek kumaşını iğneleme

Görsel 1.141: Üst ön eteği kontrol etme

Görsel 1.142: Drapeleri katlama

- Yan dikiş hattını tespit edip fazla gelen kumaşı belirleyiniz (Görsel 1.143).
- Yan dikişteki fazla kumaşı 1,5 cm dikiş payı bırakarak makasla kesiniz (Görsel 1.144).
- Ayna karşısında ön eteğin kontrolünü yapınız (Görsel 1.145).
- Arka etek kumaşında dik çizgiyi mankenin arka orta hattına, yatay çizgiyi mankenin basen hattı çizgisine denk getirerek yerleştiriniz. Arka bel pensini temel etekte olduğu gibi 3 cm genişliğinde, 13 cm boyunda bolluğu içine alacak şekilde bel hattını ortalayarak iğneleyiniz (Görsel 1.146).
- Arka eteğin dikiş paylarını içe katlayıp ön eteğe iğneleyiniz. Kemeri arka orta bel hattından başlayıp, tüm beli saracak şekilde bel hattına ortalayarak iğneleyiniz (Görsel 1.147).
- Bitmiş drapajı teknik çizimle karşılaştırıp kontrol ediniz (Görsel 1.148).

Görsel 1.143: Yan dikişi tespit etme

Görsel 1.144: Dikiş payını kesme

Görsel 1.145: Ön etek kontrolü yapma

Görsel 1.146: Arka etek drapajı çalışma

Görsel 1.147: Yan dikiş katlama

Görsel 1.148: Son kontrolü yapma

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **10. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

10. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Drapeli etek drapajı için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Mankeni drapaja hazırladı.		
5	Amerikan bezini istenen ölçülere göre hazırladı.		
6	Alt ön etek parçasını rehber hatlara uygun olacak şekilde mankene yerleştirdi.		
7	Alt ön etek parçasının etek ucunu modele uygun şekilde makasla kesti.		
8	Üst ön etek parçasını yan dikişten itibaren mankene yerleştirdi.		
9	Etek drapelerini tekniğe uygun olarak çalıştı.		
10	Dikiş paylarını doğru şekilde makasla kesti.		
11	Arka etek drapajını doğru çalıştı.		
12	Kemeri doğru çalıştı.		
13	Temiz ve özenli çalıştı.		
14	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
15	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
16	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.5.6. Drapeli Etek Drapajını Kalıba Dönüştürme

Drapeli etek drapajının yapıldığı teknik çizimde istenen model elde edilmişse drapaj kalıba dönüştürülebilir. Model kontrol edildikten sonra henüz manken üzerindeyken tüm parça ve hatlar karşılıklı olarak kalemle işaretlenmelidir. Bu işaretlemeler, drapaj kalıbı manken üzerinden çıkarıldığında kalıp üzerinde yapılacak düzeltmeler için taslak oluşturur.

11. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli etek drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 11. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, cetvel, riga, pistole, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- İşaretlemeleri uçucu kalem veya kurşun kalemle kesik çizgiler hâlinde yapınız.
- Tüm işaretlemeleri karşılıklı yapınız ve gerekli yazıları kalemle parçaların üzerine yazınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön etekte kemer, bel yeri, etek ucu ve ön ortası işaretlemelerini uçucu veya kurşun kalemle yapınız (Görsel 1.149).
- Yan dikişte ön ve arka etek birleşme yerlerini, drapeleri ve kemerin alt ve üst kenarlarını karşılıklı olarak uçucu veya kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.150).
- Arka etekte pens yerleri, bel hattı, kemer ve arka ortasını uçucu veya kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 1.151).

Görsel 1.149: Ön etek işaretleme

Görsel 1.150: Yan dikiş ve kemer işaretleme

Görsel 1.151: Arka etek işaretleme

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **11. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

11. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Drapeli etek drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Kemeri uçucu kalemle işaretledi.		
5	Bel yerini uçucu kalemle işaretledi.		
6	Yan dikişleri uçucu kalemle işaretledi.		
7	Drapeleri uçucu kalemle işaretledi.		
8	Arka pensi uçucu kalemle işaretledi.		
9	Arka ve ön ortası çizgisini uçucu kalemle işaretledi.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

1.5.7. Drapeli Etek Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Drapaj, manken üzerinden çıkarılırken Amerikan bezi üzerinde iğne kalmamasına dikkat edilir. Bu aşamada drapajı çalışılan model, orijinal kumaşın kesiminde kullanılacak olan kalıba dönüştürülmüş olur. Kumaş düz bir zemine serilir. Kavisli ve düz hatlar göz önünde bulundurulup, uygun riga ve düz cetvel kullanılarak kalem ile gerekli düzeltmeler yapılır. Düzeltilmiş kalıp mülaj kâğıdına aktarılarak gerekli değişiklikler yapılabilir.

12. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli etek drapaj kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 12. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, toplu iğne, işaretleme bandı, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, cetvel, riga, pistole, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kalıpta düzeltme işlemlerini işaretleme yaptığınız kalemlerin dışında farklı renkte bir kalemle (kırmızı kalem) yapınız.
- Düzeltmelerde vücut hatlarına uygun kavis ve düz çizgiler elde edebilmek için düz, riga ya da pistole cetvel kullanınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli etek drapajında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön etekte drapeler katlıyken yan dikişleri pistole veya riga kullanarak kırmızı kalemle çiziniz (Görsel 1.152).
- Arka etekte arka bel pensi katlıyken bel hattını pistole veya riga kullanarak kırmızı kalemle çiziniz (Görsel 1.153).

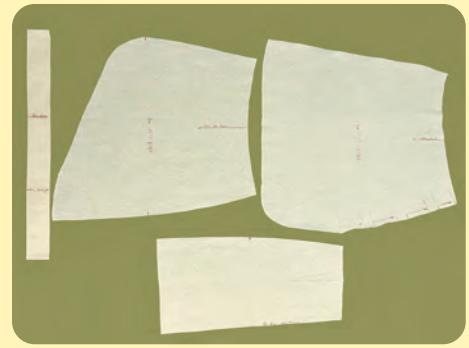

Görsel 1.152: Ön etek yan dikiş işaretleme

Görsel 1.153: Arka etek bel işaretleme

- Kemer, etek ucu, pensler, ön ve arka ortası hatlarını düz ve eğri cetvel (cetvel, riga, pistole) kullanarak kırmızı kalem ile düzeltiniz.
- Ön ve arka etek yan dikişlerini karşılaştırarak kontrol ediniz.
- Kalıpları ütüleyiniz.
- Kumaştaki dikiş paylarını makasla keserek düzeltiniz.
- Kalıp parçalarının üzerine kırmızı kalemle düz boy iplik çizgisini çiziniz ve parça adı bilgilerini yazınız (Görsel 1.154).
- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Görsel 1.154: Kalıp parçalarının adlarını yazma

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **12. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

12. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Drapeli etek drapajında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Dikiş hatlarını riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
5	Bel oyuntularını riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
6	Etek yan dikişlerini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
7	Ön ve arka etek yan dikişlerini karşılaştırdı.		
8	Kalıp paylarını riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
9	Temiz ve özenli çalıştı.		
10	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
11	Araç gereci doğru kullandı.		
12	Çalışma alanını temizledi.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

1. Drapaj çalışmalarında hafif ve ekonomik olması nedeniyle ..... tercih edilir.

2. Drapaj kumaşında eğrilik varsa çözgü ve atkı ipliği ..... olacak şekilde esnetilir.

3. Kumaş ve model özelliğine bağlı olarak kumaşa verilen döküm, kat ve bolluğa ..... denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup doğru cevabı işaretleyiniz.

4. "Tasarlanan giysi modelini prova mankeni üzerinde kumaş kullanarak üç boyutlu hâle getirme ve hatasız bir şekilde provalı kalıba dönüştürme sürecidir."

Bahsedilen kalıp hazırlama tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Drapaj

B) Pratik yöntem

C) Biçki sistemleri

D) Hazır kalıplar

E) Bilgisayar sistemleri

5. Aşağıdakilerden hangisi drapaj çalışması için gerekli olan malzemeler arasında yer almaz?

A) Prova mankeni

B) Amerikan bezi

C) Astar

D) Toplu iğne

E) Mezura

6. Aşağıdakilerden hangisi drapaj tekniğinin sağladığı avantajlardandır?

A) Drapaj tekniği kalıp için gerekli ölçüleri elde etmeyi sağlar.

B) Drapaj tekniği kumaş ve malzeme israfına neden olur.

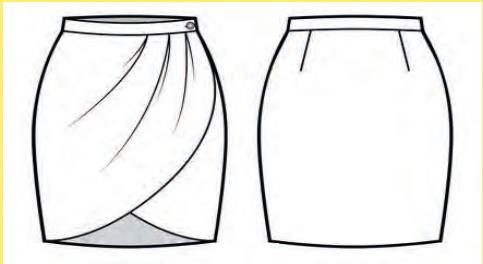
C) Tasarımcının model oluşturma ve geliştirme yeteneğini kısıtlar.

D) Cansız manken çeşitlerini tanımayı sağlar.

E) Modelin detay ve oranlarını bütün olarak görmeye yardımcı olur.

1. PROJE

Görev: Bu çalışmada sizden Şekil 1.19'da teknik çizimi verilen eteğin drapajını prova mankeni üzerinde uygulayıp kalıba dönüştürmeniz beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **drapeli etek drapajını kalıba dönüştürme** uygulamasında bulunan işlem basamaklarından faydalanabilirsiniz. Süreniz 4 ders saatidir.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı: Drapeli Etek	**Kumaş: Amerikan bezi**
Beden No.: 38	**Uygulayan:**
Drapeli Etek Teknik Çizimi Şekil 1.19: Drapeli etek teknik çizimi	**Model Analizi**
Kumaş Hazırlığı	**Kullanılacak Malzemeler**

Değerlendirme: Çalışmanız, aşağıda verilen "Proje Değerlendirme Ölçütleri"ne göre değerlendirilecektir.Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

	PROJE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Etek drapajı yapmak için gerekli araç gereci ve malzemeyi hazırladı.		
4	Model analizini yaptı.		
5	Kumaş hazırlığını yaptı.		
6	Mankeni drapaja hazırladı.		
7	Etek drapajını tekniğe uygun olarak yaptı.		
8	Drapaj üzerinde uçucu kalemle işaretlemeleri yaptı.		
9	Drapaj kalıbında düzeltmeleri tekniğe uygun olarak yaptı.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.			

2. Öğrenme Birimi

DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA

KONULAR

2.1. DRAPAJ İÇİN MALZEMELERİ VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA
2.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA
2.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA
2.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA

TEMEL KAVRAMLAR

analiz, asimetri, elbise, kalıp, materyal, prova mankeni, simetri

HAZIRLIK SORULARI

1. Elbise drapajının, etek drapajından farkları neler olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
2. Günlük hayatınızda kullandığınız elbiseler için hangi özellikte kumaşları tercih edersiniz?

2.1. DRAPAJ İÇİN MALZEMEYİ VE KULLANACAĞI MANKENİ HAZIRLAMA

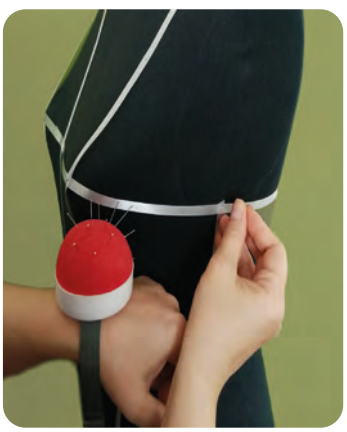
Elbise drapajı için hazırlık aşaması önemlidir. Öncelikle yapılacak işe uygun malzeme ve materyal seçilmesi gerekir. Daha sonra kişinin vücut özelliklerine uygun bir prova mankeni seçilir (Görsel 2.1).

Doğru bir giysi duruşu, iyi seçilmiş yöntemler ve uygun malzemelerle ortaya çıkar. Dikiş payı temizleme teknikleri, balen, vatka, glop gibi malzemeler giysinin model uygulanan bölümlerini destekleyerek kumaşın yer çekimine karşı daha düzgün durmasını sağlar.

Görsel 2.1: Mankeni drapaja hazırlama

Elbise drapajı için manken hazırlanırken mankenin üzerine yerleştirilen kılavuz çizgi dikişlerinden yararlanılır. Ölçü yerleri; grogren kurdele, ekstrafor ya da yapışkan drapaj bandı ile işaretlenir (Görsel 2.2, 2.3).

Görsel 2.2: Prova mankenini işaretleme

Görsel 2.3: Prova mankenini drapaja hazırlama

2.1.1. Elbise Drapajı Çalışmasında Kullanılan Araç Gereç

Elbise drapajı yapılırken kullanılacak araç gerecin yapılacak işe uygun olması ve işe başlamadan önce hazırlanması zamanın verimli kullanılması açısından önemlidir. Drapaj çalışırken kullanılan araç gereç dağınık olmamalı, tüm dikkat elbisenin model özellikleri üzerinde toplanmalıdır.

2.1.2. Elbise Drapaj Çalışmasında Ön Hazırlık ve Mankeni Drapaja Hazırlama

Elbise drapajı için kişinin vücut formuna uygun prova mankeni belirlenir (Görsel 2.4).

Görsel 2.4: Günümüzde kullanılan farklı vücut formları

Drapajı yapılacak elbise tarihî bir dönemi yansıtacaksa **vintage** [vintij (eski dönem)] vücut formlu mankenlerden yararlanılır (Görsel 2.5).

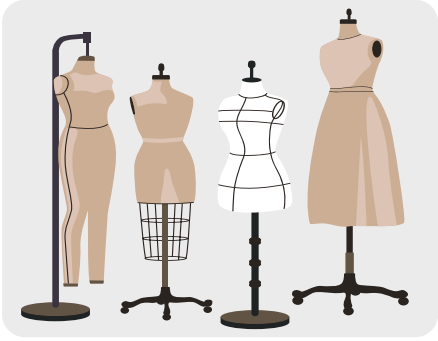

Görsel 2.5: Vintage elbise manken formları

Drapajı yapılacak elbisenin etek kesim özelliklerine göre hazırlanmış prova mankeni formları da tercih edilebilir (Görsel 2.6, 2.7, 2.8, 2.9).

Görsel 2.6: Elbise manken formları

Görsel 2.7: Elbise formları

Görsel 2.8: Manken vücut formu

Görsel 2.9: Elbise manken formu

Elbise drapajı için manken hazırlanırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Drapajı çalışılacak elbise için mankenin ölçüleri kontrol edilir.
- Mankene hacim verilecek bölümler; pamuk, elyaf gibi malzemelerle tamamlanır.
- Manken üzerindeki elbise için belirleyici olan vücut hatları; beden, bel, kalça, ön ve arka ortası, prenses hattı, sırt kavisi hizası, ön genişlik hattı ve boyun çevresi ekstrafor veya drapaj bandı kullanılarak işaretlenir.

2.1.3. Elbise Drapajı Çalışırken Dikkat Edilecek Hususlar

Elbise drapajına başlamadan önce gerekli malzemeleri ve çalışma ortamını hazırlamak drapaj çalışacak kişiye zaman kazandırır (Görsel 2.10).

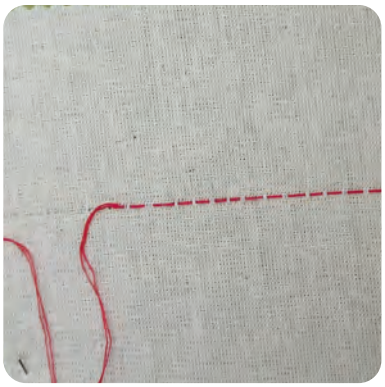

Görsel 2.10: Elbise drapaj çalışması

Elbise drapajı yapılırken şunlara dikkat edilir:

- Vücudun sabit biçimde durduğu ölçüleri ile hareket hâlindeki ölçüleri farklılık gösterir. Bu nedenle ölçü alırken ve kalıp hazırlarken normal, dik, kambur duruş gibi vücut duruş şekillerine dikkat edilmesi gerekir.
- Drapajı çalışılacak modelin analizi ayrıntılı olarak yapılmalıdır. Drapaj sürecinde yüzey ve malzeme, yer çekimi, kumaşın iplik yönleri, giysinin işlevselliği ve montaj detayının yanı sıra estetik kriterlere de (göze hitap etme gibi) uymak gerekir.
- Pens (sason), kup, roba, pile, drape gibi şekillendirici detaylar ile giysinin giyilip çıkarılmasını sağlayan kapanma payları, pat ve kullanılan dikiş teknikleri giysiye hem kalıp özellikleri açısından hem de estetik açıdan özgünlük katar. Giysinin odak (axis) noktaları doğru tespit edildikten sonra uçucu kalemle ya da drapaj bandıyla işaretlenmelidir.
- Drapaj mutlaka ayna karşısında çalışılmalı, aynanın olmadığı durumlarda drapaja uzaktan bakarak hatalar tespit edilmelidir. Elbisenin duruşunun uygun olup olmadığı kontrol edilmeli, uygun değilse doğru duruş sağlanana kadar drapaj üzerinde değişiklik yapılmalıdır.
- Kumaş üzerinde uygulanamayacak hiçbir işlem kâğıt üzerinde de yapılmamalıdır.
- Uçucu kalemler, kumaşı kalıba aktarıp dönüştürene kadar özelliklerini korur. Bundan dolayı kumaş işaretlenirken uçucu kalemle kesik çizgi, kalıp üzerinde düzeltme yapılırken de kırmızı kurşun kalemle düz çizgiler çizilmelidir.

- Drapaj, elbisenin kendi kumaşıyla çalışılacaksa kalemle işaretleme yerine düz ve bol teyel ile işaret ve hristo teyeli gibi basit teyel alma tekniklerini kullanmak daha iyi sonuç verir (Görsel 2.11, 2.12, 2.13, 2.14).

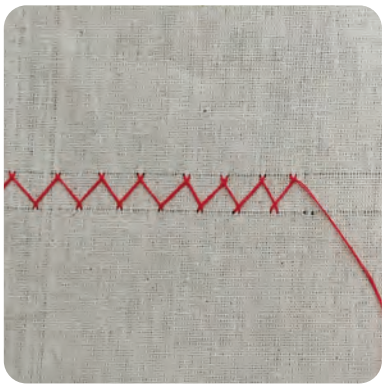
Görsel 2.11: Düz teyel

Görsel 2.12: İşaret teyeli

Görsel 2.13: Bol teyel

Görsel 2.14: Hristo teyeli

- Drapaj çalışırken düzenli olmak önemlidir. Oransız gelişigüzel iğneleme, buruşuk ve katlanmış kumaşlar çalışma sırasında dikkati dağıtır.
- Kumaşa manken üzerinde istenen formu verebilmek için gerekli yerlere makasla çıt atılmalı, çıt derinliklerinin fazla olmamasına dikkat edilmelidir.
- Derin pensler kalıp düzeltme esnasında giyside potluğa sebep olacağı için üst ve alt bedende bulunan pensler 1,5 cm-2 cm arası kısaltılmalıdır.
- Sonradan yapılabilecek olası değişiklikler için dikiş paylarının fazla bırakılması gerekir. Tüm dikiş payları 1,5 cm-2 cm, etek ucundaki dikiş payı ise en az 2,5 cm olmalıdır.
- Giysinin kol evini rahatlatmak için üst beden yan dikişini kol evi başlangıcından 1 cm dışarı çıkılıp, 2,5 cm kol evi oyularak yeniden çizmek gerekir.
- Çalışılan drapaj kalıba dönüşeceği için pens, kup, kemer gibi model ayrıntılarının işaretlenmesinde düz boy iplik çizgisi yönüne dikkat edilmelidir.
- Amerikan bezi ya da mülaj kâğıdı drapaja başlamadan önce ütülenmelidir.
- Elbise, prova mankeni üzerine tam oturmak zorunda değildir. Drapaj sonrasında elbise, giyecek kişi üzerinde test edilmelidir.

- Elbise drapajında tela, vatka, glop (göğüs desteği) gibi yardımcı malzemeler gerekli durumlarda kullanılmalıdır (Görsel 2.15, 2.16, 2.17).

Görsel 2.15: Tela örneği

Görsel 2.16: Vatka örneği

Görsel 2.17: Glop örneği

- Kumaştan tasarruf etmek için bütün olarak çalışılacak modellerde iki farklı parça kumaş, teyelle birleştirilerek kullanılmalıdır.
- Verev giysi çalışılacaksa kumaşın yetmediği bölümlerde atık kumaşlardan eklemeler yapılmalıdır.
- Drapaj 50 eşel (½ ölçülü) manken üzerinde çalışılacaksa verilen tahmini kumaş boyutları yarı yarıya azaltılarak kullanılmalıdır.
- Karbon kâğıdı ve rulet, kumaş üzerindeki işaretlemelerin kalıplara aktarılması sırasında çizgilerin netliğini artırır. İşaretlemeler kalıba aktarılırken çizgilerin doğru alınması gerekir.
- Simetrik modeller, yarım beden olarak mankenin sağ tarafına; asimetrik modeller ise tam beden olarak çalışılmalıdır.
- Drapaj esnasında model üzerinde kullanılacak süsleme ve aksesuarların yapımında atık malzemelerin değerlendirilmesi çevresel kirliliği azaltır.

2.1.4. Elbise Drapajı İçin Mankeni Drapaja Hazırlama

Elbise drapajı hazırlamak uzun süreli bir işlem olduğu için bu çalışmayı prova mankeni üzerinde yapmak kolaylık sağlar.

Elbisesi drapaj tekniği ile çalışılacak olan kişinin ölçüleri, prova mankeniyle karşılaştırılarak ölçü kontrolü yapılır. Eksik olan ölçüler için üzerine eklemeler yapılarak tamamlanabilir veya ayarlanabilir ölçülerde bir manken kullanılabilir (Görsel 2.18).

Görsel 2.18: Ayarlanabilir manken

Elbise drapajında aranan özellikler şunlardır:

- Elbisenin fiziksel olarak kişiye uygunluğu
- Kullanım amacına uygunluğu
- Performansı (formunu koruması, dayanıklılığı vb.)
- Görsel estetiği (görünümü)

13. UYGULAMA

AMAÇ : Elbise drapajı için mankeni drapaja hazırlamak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 13. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, ayna, cetvel, riga, kalem, mezura, toplu iğne, makas, drapaj bandı veya ekstrafor

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Prova mankeninin beden, bel ve kalça hatlarının yere paralel olmasına dikkat ediniz.

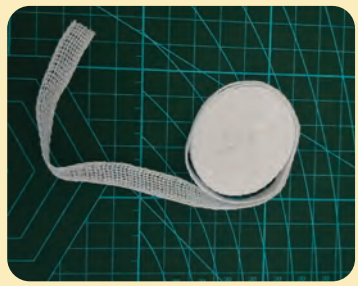
İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Kullanılacak araç gereci hazırlayınız.
- Drapaj için uygun prova mankenini seçiniz.
- Prova mankenini düz bir zemin üzerine yerleştiriniz (Görsel 2.19).

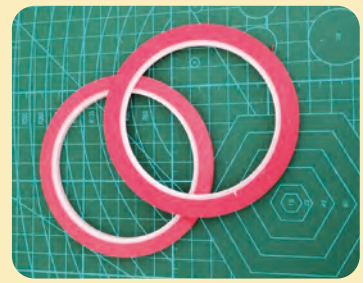

Görsel 2.19: Mankenin hazırlanması

- Mankenin beden, bel, kalça, ön ve arka ortası, prenses çizgisi ve yan dikiş hatlarını belirleyiniz.
- Belirlediğiniz hatları ince bir ekstrafor ya da drapaj bandı ile işaretleyiniz (Görsel 2.20, 2.21).

Görsel 2.20: Ekstrafor

Görsel 2.21: Drapaj bandı

- İşaretlediğiniz hatları kontrol edip malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **13. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

13. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Prova mankenini drapaja hazırlamak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Elbise drapajı için uygun mankeni seçti.		
5	Prova mankenini düz bir zemine yerleştirdi.		
6	Manken üzerinde beden, bel ve kalça hatlarını belirledi.		
7	Manken üzerinde ön ve arka ortası hatlarını belirledi.		
8	Manken üzerinde prenses çizgisi ve yan dikiş hatlarını belirledi.		
9	Belirlediği hatları ekstrafor bandıyla işaretledi.		
10	İşaretlediği hatların düzgün olup olmadığını kontrol etti.		
11	Temiz ve özenli çalıştı.		
12	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
13	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
14	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.2. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE SİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA

Drapaj tekniği ile simetrik elbise çalışmak için mankenin vücut hatları (beden, bel, kalça, ön ve arka ortası, prenses çizgisi, ön genişlik, sırt eğim hattı), ekstraforla (teyel alınarak ya da iğneyle tutturularak) belirginleştirilir. Bu hatlar, kumaşı manken üzerine iğneyle tuttururken kılavuzluk yapar.

Amerikan bezi, simetrik elbise drapajı için önemli malzemelerden biridir. Bu kumaş düz boy iplik çizgisi yönüne doğru ütülenir sonra yırtılarak drapaj kumaş hazırlanır (Görsel 2.22).

NOT: Kumaşın sık dokulu kenar kısmı makasla kesilerek çıkarılır.

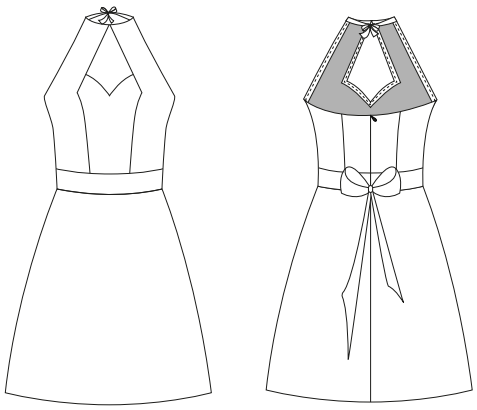

Görsel 2.22: Kumaş hazırlığı

2.2.1. Simetrik Elbise Model Analiz İşlemleri

Model analizi yapılırken ürünün ön ve arka beden model özellikleri ayrıntılı olarak tarif edilir (Şekil 2.1). Ürün üzerinde ekstra kullanılan aksesuarlar varsa bunlarla ilgili bilgi verilir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1: Model Analiz Tablosu

MODEL ANALİZİ		
ÜRÜN: Simetrik Elbise	**SEZON:** Yaz	**BEDEN:** 38
MODEL TEKNİK ÇİZİMİ Şekil 2.1: Simetrik elbise ön ve arka görünümü		**ÖN** • Kuplardan başlayan halter yaka ön boyun oyuntusunda biter. • Yakanın içinden geçirilen bağcık, tüm boynu sararak arka yakada bağlanır. • Sağ ve sol yanlarda kup bulunur. • Ön ortasından kuplara doğru yaka dekoltesi vardır. • Alt beden, tek parça evaze eteklidir. • Belde kemer çalışılmıştır. • Elbise boyu diz üstüdür. **ARKA** • Üst beden; straplez, kuplu, arka ortası gizli fermuarlıdır. • Arka etek, iki parça evaze eteklidir. • Kemer, arka ortasında fiyonkla tamamlanmıştır.

2.2.2. Simetrik Elbise Drapajı

Modele uygun olarak seçilen malzemeler ve prova mankeni, yeterince ışık alan bir çalışma ortamında hazırlanır. Uygun malzeme seçimi ve doğru tekniklerin kullanımı, simetrik elbise drapajına net bir görüntü verir.

Elbise için seçilen kumaş uygun fiyatlarda ise drapaj için elbisenin kendi kumaşı tercih edilmelidir. Pahalı bir kumaşsa buna en yakın dokudaki malzeme seçilmelidir. Kumaşın iplik bükümü ve dokuma özellikleri drapajı yapılacak modelin duruş ve görünümünde etkilidir.

14. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik elbise drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 14. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

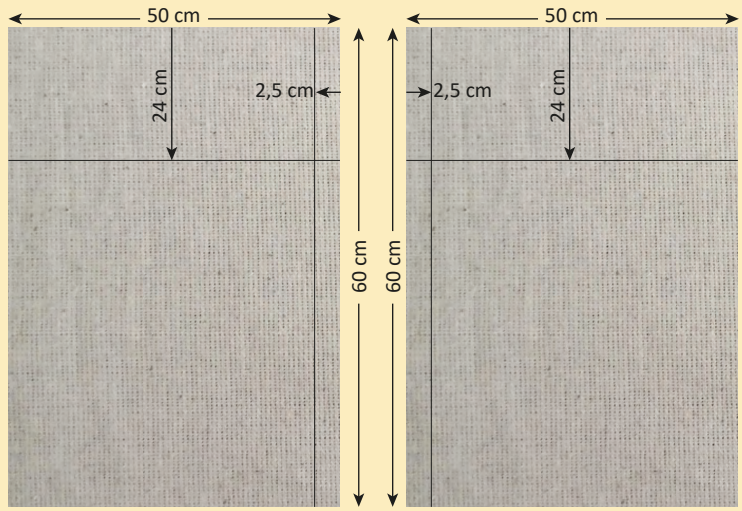
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, ayna, cetvel, riga, mezura, toplu iğne, makas, drapaj bandı veya ekstrafor, Amerikan bezi, uçucu kalem, kurşun kalem

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

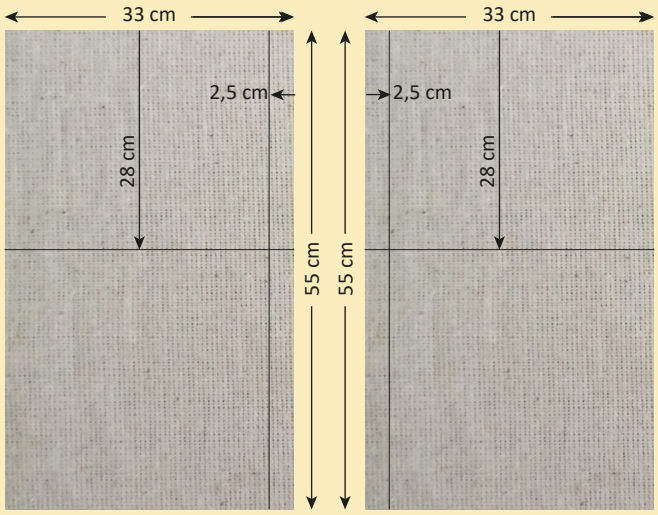
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kumaşın ütülü olmasına dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

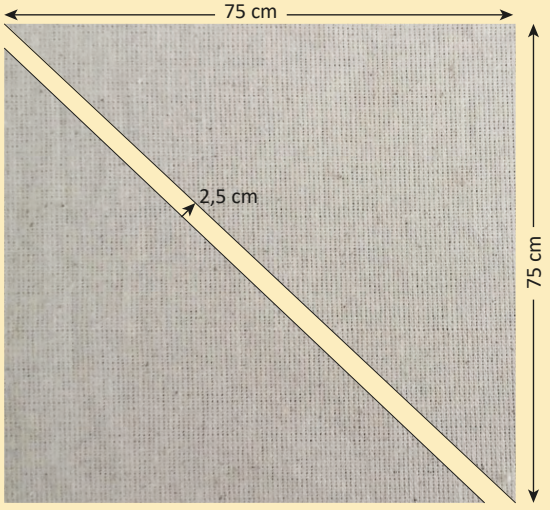
- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Simetrik elbise drapajı için kumaşı yırtarak veya makasla keserek şekillerdeki ölçülere göre hazırlayınız (Şekil 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6).

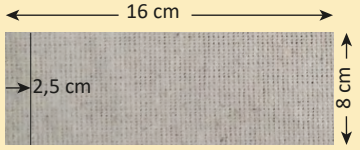
Şekil 2.2: Simetrik elbise ön ve arka etek kumaşları

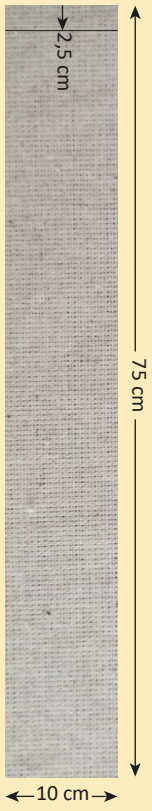
Şekil 2.3: Simetrik elbise ön ve arka üst beden kumaşları

Şekil 2.4: Simetrik elbise yaka şerit kumaşı

Şekil 2.5: Simetrik elbise kemer fiyonk kumaşı

Şekil 2.6: Simetrik elbise kemer kumaşı

- Amerikan bezini verilen ölçüye göre yırtarak kumaşları hazırlayınız (Görsel 2.23).

Görsel 2.23: Yırtarak kumaş hazırlama

Ön Üst Beden

- Kumaşı ütüleyerek drapaj için hazırlayınız.
- Kumaşın ön ortası düz boy iplik çizgisini belirleyip kumaş üzerine cetvel kullanarak kurşun kalemle çiziniz (Görsel 2.24).
- Kumaşın düz boy iplik çizgisini prova mankeni üzerindeki kılavuz çizgisine denk getirerek kumaşı iğneyle tutturunuz.
- Kumaşı prova mankeninin ön üst bedenindeki kılavuz çizgiden faydalanarak göğüs pensini ve beden pens yerini belirleyecek şekilde kumaşı iğneyle mankene tutturunuz (Görsel 2.25).
- Belirlediğiniz pens yeri üzerinde ön yan kupu drapaj bandıyla işaretleyiniz.
- Prova mankeninin ön yaka genişliği kadar ayarladığınız halter yaka açıklığını kumaş üzerine drapaj bandıyla işaretleyiniz. İşaretli yerleri uçucu kalemle çiziniz (Görsel 2.26).

Görsel 2.24: Kalemle işaretleme

Görsel 2.25: Üst beden iğneleme

Görsel 2.26: Drapaj bandıyla işaretleme

- Yaka dekoltesini drapaj bandıyla işaretleyiniz.
- Yaka oyuntusunu işaretleyerek 1 cm pay bırakacak şekilde yakadaki fazla kumaşı kesiniz.
- Ön yan dikişini prova mankeni üzerindeki kılavuz çizgisine denk getirip fazla kumaşı makasla kesiniz.

Arka Üst Beden

- Arka üst beden drapajı için Amerikan bezini yırtarak verilen ölçüde kumaş hazırlayınız.
- Kumaşın arka orta düz boy iplik çizgisini kumaş üzerine cetvel kullanarak kurşun kalemle çiziniz.
- Kumaşın düz boy iplik çizgisini prova mankeni üzerindeki kılavuz çizgisine denk getirerek pens yerini belirleyecek şekilde iğneyle tutturunuz (Görsel 2.27).
- Arka kup yerini kumaş üzerine drapaj bandıyla işaretleyiniz (Görsel 2.28).

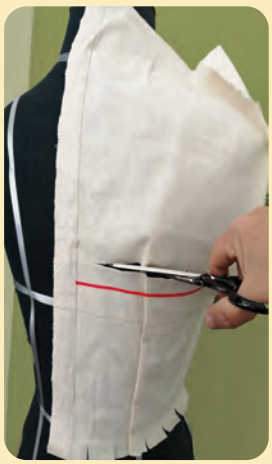

Görsel 2.27: Kumaşı iğneyle tutturma

Görsel 2.28: Drapaj bandıyla işaretleme

- Prova mankeni üzerinde kumaşın arka yan dikişini ön yan dikiş üzerine dikiş payı içte kalacak şekilde denk getirip belirli aralıklarla iğneleyiniz.
- İğneleme işleminden sonra yan dikiş hattını uçucu kalemle işaretleyiniz.
- İşaretlenen yerlerin dışında kalan fazla kumaşı dikiş payı bırakarak makasla kesiniz (Görsel 2.29).

Görsel 2.29: Fazla kumaşı kesme

Etek

- Simetrik elbisenin alt ön parça drapajı için Amerikan bezini yırtarak verilen ölçüde kumaş hazırlayınız ve kumaşı ütüleyiniz.
- Kumaşın ön ortası düz boy iplik ve kalça düşüklüğü çizgilerini kumaş üzerine cetvel kullanarak kurşun kalemle çiziniz.
- Elbisenin eteğinde pens olmadığı için pens bolluğu yan dikişten atılacak şekilde kumaşı bele iğneyle tutturunuz.
- Kumaşın düz boy iplik çizgisini prova mankeni üzerindeki kılavuz çizgisine denk getirerek kumaşı iğneyle tutturunuz (Görsel 2.30).

Görsel 2.30: Kumaşı iğneyle tutturma

- Kumaşın etek boyunu mezurayla tespit ediniz (Görsel 2.31).

Görsel 2.31: Etek boyunu tespit etme

- Etekte istenen evaze görünümü ayarlayınız.
- Kumaşın yan dikiş hattını prova mankeninin kılavuz çizgisine denk getirip iğneleyiniz. İşaretli yerin dışında kalan fazla kumaşı makasla kesiniz.
- Simetrik elbisenin alt arka parça drapajı için Amerikan bezini yırtarak istenen ölçüde kumaş hazırlayınız.
- Kumaşın arka ortası düz boy iplik ve kalça düşüklüğü çizgilerini kumaş üzerine cetvel kullanarak kurşun kalemle çiziniz.
- Kumaşın düz boy iplik çizgisini, prova mankeni üzerindeki kılavuz çizgisine denk getirerek kumaşı iğneyle tutturunuz.

- Kumaşın yan dikiş hattını ön etek yan dikiş çizgisine denk getirip iğneleyiniz (Görsel 2.32).
- İşaretli yerin dışında kalan fazla kumaşı dikiş payı bırakarak makasla kesiniz.
- Arka eteğin yan dikiş paylarını ön eteğin üzerine doğru katlayıp iğneleyiniz (İğneleri mankene tutturmayınız.).
- Eteğin kemeri için bel çevresi uzunluğunda ve 4 cm genişliğinde Amerikan bezi hazırlayıp mankene iğneleyiniz (Görsel 2.33).
- Arka fiyonk için 8 cmx16 cm uzunluğunda Amerikan kumaş hazırlayıp kemer üzerine iğneyle tutturunuz.
- Karşılaştırma işaretlemelerini uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.34).

Görsel 2.32: Yan dikişi iğneyle tutturma

Görsel 2.33: Kemeri iğneyle tutturma

Görsel 2.34: Karşılaştırma işareti alma

- Drapaj parçaları üzerindeki düz boy iplik çizgisi yerlerini ve karşılaştırma işaretlerini dik açı cetveli kullanarak kontrol ediniz.
- İşaretlemelerin modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.35, 2.36).
- Simetrik elbisenin duruşunu ayna karşısında kontrol ediniz (Görsel 2.37).

Görsel 2.35: Simetrik elbise ön beden kontrolü

Görsel 2.36: Simetrik elbise arka beden kontrolü

Görsel 2.37: Simetrik elbise ayna kontrolü

- Gerekli düzeltmeleri yaptıktan sonra malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temizleyiniz.

NOT: Simetrik elbise modeli, bütün olarak görülmek istenirse model yarım beden yerine tüm beden olarak çalışılabilir (Görsel 2.38, 2.39).

Görsel 2.38: Simetrik elbise ön tam beden

Görsel 2.39: Simetrik elbise arka tam beden

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **14. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

14. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Simetrik elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Simetrik elbise drapajı için gerekli kumaş parçalarını hazırladı.		
5	Kumaşların üzerinde ön ve arka ortası hattını uçucu kalemle işaretledi.		
6	Kumaşı mankenin ön üst beden ve bel hattı üzerine toplu iğneyle tutturdu.		
7	Manken üzerinde kumaşın pens yerlerini uçucu kalemle işaretledi.		
8	Ön yaka formunu modele uygun olarak drapaj bandıyla işaretledi.		
9	Yaka dekoltesini drapaj bandıyla işaretledi.		
10	Ön üst bedende kup yerini uçucu kalemle işaretledi.		
11	Arka üst bedende arka ortası ve bel hattını manken üzerine iğneyle tutturdu.		
12	Arka sırt açıklığını modele uygun olarak drapaj bandıyla işaretledi.		
13	Arka üst bedeni, ön üst beden yan dikişine iğneyle tutturdu.		
14	Ön alt etek için kumaşı, ön ortası ve bel hattına iğneyle tutturdu.		
15	Bel ve yan dikiş hattını uçucu kalemle işaretledi.		
16	Arka alt etek için kumaşı, arka ortası ve bel hattına iğneyle tutturdu.		
17	Arka yan dikişi, ön yan dikiş üzerine iğneyle tutturdu.		
18	Etek boyunu mezurayla ölçerek belirledi.		
19	Etek ucu paylarını içe doğru katlayıp iğneledi.		
20	Gerekli yerlerde makasla çıtlatma işlemi yaptı.		
21	Temiz ve özenli çalıştı.		
22	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
23	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
24	Çalışma alanını temizledi.		
	“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.2.3. Simetrik Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme

Prova mankeni üzerine çalışılan simetrik elbise drapajına yapılan tüm işaretlemeler, ayna karşısında kontrol edilir. Daha sonra elbise drapajı mankenden çıkarılır. Manken üzerindeki kumaşa yapılan tüm işaretlemeler, kalıba dönüşecek malzeme üzerine aktarılır. Her kalıbın üzerinde mutlaka düz boy iplik çizgisi alınır. Kalıp üzerine aktarılan çizgilerin kaybolmaması için kalemle üzerinden gidilerek çizgiler netleştirilir. Çizgilerin kalıba aktarılması sırasında kalem, pistole, riga, cetvel gibi araç gereçten uygun olanı kullanılır.

15. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 15. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, ayna, cetvel, riga, mezura, toplu iğne, makas, kurşun kalem

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kalıba dönüşüm malzemelerinizi önceden hazırlayınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Simetrik elbise drapajını prova mankenine iğneyle sabitleyip kurşun kalemle gerekli işaretlemeleri yapınız (Görsel 2.40).
- Simetrik elbise drapajını prova mankeninden çıkartmadan önce duruş kontrolü için içe katlanan dekolte paylarını açarak gerekli işaretlemelerin yapılıp yapılmadığını kontrol ediniz. Daha sonra iğneleri çıkartınız.

Görsel 2.40: Kalemle işaretleme

- İçe katlanan dikiş paylarını açarak drapajı düz boy iplik çizgisi doğrultusunda esnetmeden ütüleyiniz (Görsel 2.41).
- Üst ve alt bedendeki kenar paylarını ayarlayıp elbise drapajını kalıba dönüştürünüz (Görsel 2.42, 2.43).
- Kalıba dönüştürme esnasında ön bedendeki göğüs pensini kapatıp, beden pensini keserek kupa dönüştürünüz.

Görsel 2.41: Düz boy iplik yönünde ütüleme

Görsel 2.42: Drapajı kalıba dönüştürme

Görsel 2.43: Simetrik elbise kalıbı

- Elbise üst bedeni için 3 cm genişliğinde halter yaka ve sırt pervazlarını, kalıba dönüştürdüğünüz parçalar üzerinde hazırlayınız.
- Elbise drapajının modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz.
- Kalıp üzerine uçucu kalemle gerekli notları yazınız ve işaretlemeleri yapınız.
- Kalıpları kontrol edip malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **15. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

15. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Simetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Simetrik elbise drapajını manken üzerinde kontrol etti.		
5	Drapaj üzerindeki iğneleri çıkardı.		
6	Dikiş paylarını açarak drapajı düz boy iplik çizgisi yönünde ütüledi.		
7	Simetrik elbise drapajını Amerikan bezi üzerinde kalıba dönüştürdü.		
8	Drapajın modele uygun olup olmadığını kontrol etti.		
9	Kalıp üzerinde riga ve cetvel kullanarak kurşun kalemle gerekli düzeltmeleri yaptı.		
10	Kalıp üzerine kurşun kalemle gerekli yazı ve işaretleri ekledi.		
11	Temiz ve özenli çalıştı.		
12	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
13	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
14	Çalışma alanını temizledi.		
“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.			

2.2.4. Simetrik Elbise Drapajı Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Prova mankeni üzerindeki kumaş parçalarına gerekli işaretlemeler yapıldıktan sonra parçalar manken üzerinden çıkarılır ve payları açılarak ütülenir. Kumaş üzerine yapılan işaretlemelerde çizgi kırıkları belirgin olmayabilir, etek ucu ve kol altında eşitsizlikler görülebilir. Bunlar kalıp üzerinde kalem, cetvel, riga, pistole gibi uygun malzemelerle çizilerek düzgün bir görüntü elde edilmelidir. Kalıpların üzerinde kontrol amaçlı düzeltme yapılırken kırmızı kurşun kalem kullanılmalıdır. Bu şekilde hata payı en aza indirilir.

16. UYGULAMA

AMAÇ : Simetrik elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 16. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Cetvel, riga, mezura, toplu iğne, makas, kırmızı kurşun kalem

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Düzeltme çizgilerinin net olmasına dikkat ediniz.
- Kontrol işaretlerinin birbirine denk gelmesine dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Simetrik elbise kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön bedendeki halter yaka formunu riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 2.44).
- Kalıbın kup yerleri ve yaka dekoltesini uygun bir cetvel ve riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 2.45).

Görsel 2.44: Yaka formunu düzeltme

Görsel 2.45: Kup formunu düzeltme

- Arka bedendeki sırt çizgisini uygun bir cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalem ile düzeltiniz (Görsel 2.46).
- Bel formunu, ön ve arka etek yan dikişi birbirine iğneli hâldeyken riga kullanarak kırmızı kurşun kalem ile düzeltiniz (Görsel 2.47).

Görsel 2.46: Sırt formunu düzeltme

Görsel 2.47: Bel formunu düzeltme

- Etek yan dikişini riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltiniz (Görsel 2.48).
- Arka etek ucunun, ön etek ucunu takip edip etmediğini kontrol ediniz (Görsel 2.49).

Görsel 2.48: Yan dikiş düzeltme

Görsel 2.49: Etek ucu düzeltme

- Düz boy iplik çizgisi işaretlerini kontrol ediniz.
- Kalıp üzerine kırmızı kurşun kalemle gerekli yazı ve işaretleri ekleyiniz.
- Gerekli düzeltmeleri yapıp malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma alanını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **16. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

16. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Simetrik elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Ön bedende halter yaka formunu riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
5	Ön kup yerlerini ve yaka dekoltesini cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
6	Ön yan dikişi riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
7	Arka bedende sırt çizgisini cetvel kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
8	Arka kup yerlerini riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
9	Arka ortası gizli fermuar yerini kırmızı kurşun kalemle işaretledi.		
10	Ön etek bel hattını riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
11	Ön etek yan dikiş hattını riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
12	Arka etek bel hattını riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
13	Arka etek yan dikiş hattını riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
14	Etek ucunu riga kullanarak kırmızı kurşun kalemle düzeltti.		
15	Kalıp üzerine kırmızı kurşun kalemle gerekli yazı ve işaretleri ekledi.		
16	Temiz ve özenli çalıştı.		
17	Çalışmayı belirlenen süre içerisinde gerçekleştirdi.		
18	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
19	Çalışma alanını temizledi.		
	“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.3. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE ASİMETRİK ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA

Asimetrik modeller simetrik modellerden farklı olarak yarım beden yerine bütün beden olarak çalışılır. Bu tarz modelleri çalışırken sağ ve sol beden birbirinden farklı olsa da modelin bütününde iyi bir oranlama yapmak ve dengeli bir görünüm elde etmek önemlidir.

2.3.1. Asimetrik Elbise Model Analizi İşlemleri

Asimetrik elbise için model analizi yapılırken çizime dayanılarak incelenen model ayrıntıları analiz formuna kaydedilir (Tablo 2.2). Drapaj konusunda yeterli birikime sahip bir tasarımcı, model özelliklerini doğru bir şekilde uygulayarak istenen modeli ortaya çıkarabilir. Tasarımcı, özgün bir tasarımda çizime gerek olmadan modeli doğrudan çalışabilir ve değişiklikler yaparak kendi stilini modele yansıtabilir. Elbise modelinde kullanılan yaka ve kol çeşidi, etek özellikleri, pens, kup, drape, büzgü, pile ve cepler bir tasarımda ayırt edici özelliklerdir (Şekil 2.7).

Tablo 2.2: Asimetrik Elbise Model Analizi

MODEL ANALİZİ		
ÜRÜN: Asimetrik Elbise	**SEZON:** İlkbahar-Yaz	**BEDEN: 38**
MODEL TEKNİK ÇİZİMİ 		• V yakalıdır. • Ön beden, prenses kup hizasında bel hattından başlayarak etek ucuna kadar anvelop kapamadır. • Asimetriktir. • Ön beden, yan dikişte Fransız penslidir. • Kolsuzdur. • Beli kemerlidir. • Elbise, koni eteklidir. • Arka beden belde penslidir. • Etek boyu mididir.

Şekil 2.7: Asimetrik elbise teknik çizimi

2.3.2. Asimetrik Elbise Drapajı

Drapaj kalıbı istenen modelin ön bedeni, model analiz formunda asimetriktir. Modelin dokuma kumaşla üretileceği düşünüldüğünden yine bir dokuma kumaş olan Amerikan bezi ile drapajı yapılır. Kullanılan Amerikan bezinin dokuma sıklığının, orijinal kumaşa yakın bir dokuma sıklığında olması tercih edilir.

17. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik elbise drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 17. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

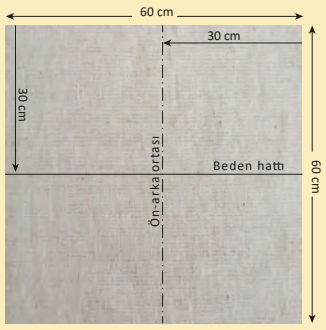
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

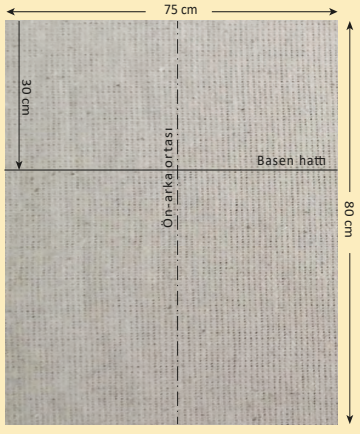
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Modelin V yaka oyuntusunun devamındaki anvelop görünümünü prova mankeninin bel hattına kadar şerit veya çizgi sabunu ile belirleyiniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Şekil 2.8, 2.9, 2.10 ve 2.11'de verilen ölçülere göre kumaşları hazırlayınız.
- Kumaşı atkı ve çözgü iplikleri 90° olacak şekilde esnetiniz.
- Kumaşı çözgü yönünde ütüleyiniz.
- Rehber çizgilerini kumaşlara uçucu kalemle çiziniz.

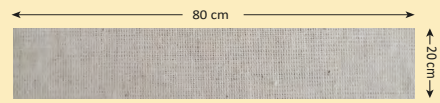
Şekil 2.8: Ön sağ ,ön sol ve arka beden kumaşı (3 adet)

Şekil 2.9: Ön sağ ve ön sol etek kumaşı (2 adet)

Şekil 2.10: Arka etek kumaşı

Şekil 2.11: Kemer kumaşı

- Ölçüye göre hazırlanan kumaşı kumaştaki dikey çizgi mankenin ön ortasına, yatay çizgi ise mankenin beden hattına denk gelecek şekilde mankene iğneleyiniz (Görsel 2.50).
- Yaka hattını mankene yerleştirilen şerit üzerinden çizgi sabunuyla işaretleyiniz (Görsel 2.51).
- İşaretlenen yerden 1,5 cm pay vererek makasla kesiniz (Görsel 2.52).
- Dikiş payını içe doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.53).
- Sağ beden parçasını da aynı şekilde çalışınız (Görsel 2.54).

Görsel 2.50: Kumaşı mankene iğneleme

Görsel 2.51: Yaka hattını işaretleme

Görsel 2.52: Yaka hattını kesme

Görsel 2.53: Yaka payını katlama

Görsel 2.54: Sağ beden iğneleme

- Sol beden parçası üstte kalacak şekilde kumaşı mankene iğneleyiniz (Görsel 2.55).
- Sağ bedende yan dikişteki kumaş fazlalığını yan dikişten göğüs ucuna kadar pens yaparak iğneleyiniz.
- Sol bedende yan dikişteki kumaş fazlalığını yan dikişten göğüs ucuna kadar pens yaparak iğneleyiniz (Görsel 2.56).
- Kumaşın vücuda pürüzsüz bir şekilde oturup oturmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.57).
- Kol oyuntusunu ve yan dikişi, mankendeki kol oyuntu ve yan dikiş hattına iğneleyiniz ve 1,5 cm pay bırakarak kesiniz (Görsel 2.58).
- Arka beden kumaşını, kumaştaki dikey çizgi mankenin arka ortasına, yatay çizgi ise mankenin beden hattına denk gelecek şekilde iğneleyiniz (Görsel 2.59).
- Arka beden kumaşını yan dikişlere iğneleyiniz (Görsel 2.60).

Görsel 2.55: Sol bedende iğneleme

Görsel 2.56: Pens katlama

Görsel 2.57: Ön beden kontrolünü yapma

Görsel 2.58: Fazla payı kesme

Görsel 2.59: Arka beden kumaşını iğneleme

Görsel 2.60: Yan dikişi iğneleme

- Arka yaka oyuntusundaki fazla kumaşı kesiniz ve oyuntuyu verev çıtlatınız. Dikiş paylarını içe katlayarak arka omuzu ön omuza doğru iğneleyiniz (Görsel 2.61).
- Kol oyuntusundaki fazla kumaşı makasla kesiniz.

Görsel 2.61: Omuz iğneleme

- Arka beden bel hattında bulunan fazlalığı pens yaparak iğneleyiniz. Yan dikiş paylarını şerit hizasında katlayıp ön bedene iğneleyiniz (Görsel 2.62).
- Kol ile yaka oyuntularını işaretleyiniz ve oyuntularındaki fazla payı makasla kesip oyuntuları çıtlatınız (Görsel 2.63).
- Yaka ve kol oyuntusu paylarını içe doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.64).
- Belde dikiş payı dışında kalan fazla kumaşı makasla kesiniz (Görsel 2.65).
- Arka beden görümününün modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.66).

Görsel 2.62: Yan dikişi iğneleme

Görsel 2.63: Kol ve yaka oyuntusu çıtlatma

Görsel 2.64: Yaka ve kol oyuntusu paylarını katlama

Görsel 2.65: Belde fazla payı kesme

Görsel 2.66: Arka beden kontrolü yapma

- Ölçüye göre hazırlanan ön etek kumaşını kumaştaki dikey çizgi ön ortası, yatay çizgi ise basen hattına denk gelecek şekilde sağ ön bedene iğneleyiniz (Görsel 2.67).

Görsel 2.67: Sağ ön etek kumaşını iğneleme

- Bel kavisini iğneleyip kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.68).
- Bel hattında ve yan dikişte makasla gerekli çıtlatmaları yapınız ve fazla kumaşı kesiniz (Görsel 2.69).
- Sağ ön etek parçasını bel kavisine ve yan dikişlere iğneleyip kontrol ediniz (Görsel 2.70).
- Sağ ön eteği, üst bedenle aynı kup hizasında ve yakanın devamı olacak şekilde çizgi sabunuyla işaretleyip makasla kesiniz. Payı içe katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.71, 2.72, 2.73).

Görsel 2.68: Bel kavisini işaretleme

Görsel 2.69: Fazla kumaşı kesme

Görsel 2.70: Etek yan dikişlerini iğneleme

Görsel 2.71: Sağ ön eteği işaretleme

Görsel 2.72: Sağ ön eteği kup hizasında kesme

Görsel 2.73: Sağ ön etek paylarını katlama

- Sol ön eteği de sağ etekteki gibi çalışınız (Görsel 2.74).
- Arka etek kumaşını kumaştaki dikey çizgi mankendeki arka orta, yatay çizgi ise basen hattına denk gelecek şekilde iğneleyiniz (Görsel 2.75).

Görsel 2.74: Sol ön etek iğneleme

Görsel 2.75: Arka etek iğneleme

- İçten başlayarak bel hattını ortalayacak şekilde kemer parçasını yerleştiriniz (Görsel 2.76).
- Kemeri yan dikiş, arka bel ve üst etek beden birleşimi bel hizasına yerleştirip iğneleyiniz (Görsel 2.77, 2.78, 2.79).
- Kemerin ve genel görüntünün modele uygun olup olmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.80).

Görsel 2.76: Kemeri yerleştirme

Görsel 2.77: Kemeri yan dikiş iğneleme

Görsel 2.78: Kemeri arka bele iğneleme

Görsel 2.79: Kemeri üst ön bele iğneleme

Görsel 2.80: Kontrol etme

Görsel 2.81: Etek ucunu katlama

- Etek ucunu katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.81).
- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **17. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

17. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Mankeni drapaja hazırladı.		
5	Amerikan bezini istenen ölçülere uygun şekilde hazırladı.		
6	Sol beden parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
7	Sağ ön beden parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
8	Arka beden parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
9	Ön ve arka bedenleri omuz ve yan dikişlerden iğneyle birleştirdi.		
10	Sol ön etek parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
11	Sağ ön etek parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
12	Arka etek parçasını kılavuz çizgilerine uygun olarak mankene yerleştirdi.		
13	Dikiş paylarını makasla doğru şekilde kesti.		
14	Pensleri doğru çalıştı.		
15	Kemeri doğru çalıştı.		
16	Temiz ve özenli çalıştı.		
17	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
18	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
19	Çalışma alanını temizledi.		
	“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.3.3. Asimetrik Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme

Model kontrol edildikten sonra henüz manken üzerindeyken her parçayı kalemle işaretlemek gerekir. Bu işaretlemeler, model mankenden çıkarılıp iki boyutlu hâle geldiğinde karışıklığı önlemek ve düzeltmelerde manken formuna sadık kalmak için önemlidir.

18. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 18. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Kalıp üzerindeki düzeltmeleri kolaylaştırmak için Amerikan bezindeki işaretlemeleri uçucu veya kurşun kalemle kesik çizgiler hâlinde yapınız.
- Drapajı mankenden çıkarttıktan sonra kalıp düzeltmesi esnasında karışıklık olmaması için uçucu kalemle tüm işaretlemeleri yapınız. Gerekli yazıları kırmızı kalemle parçalar üzerine yazınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Omuz, kol oyuntusu, yan dikiş hatları ve yan dikiş penslerini karşılıklı olarak uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.82, 2.83).

Görsel 2.82: Omuz ve kol oyuntusu işaretleme

Görsel 2.83: Yan dikiş ve yan pens işaretleme

- Yaka, arka bel pensleri ve kemer yerini uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.84, 2.85).
- Ön ve arka ortası ile beden ve kalça hattını uçucu kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.86).
- Parça adlarını kumaşa kırmızı kalemle yazınız (Görsel 2.87).

Görsel 2.84: Arka bel pensleri ve kemeri işaretleme

Görsel 2.85: Yaka işaretleme

Görsel 2.86: Ön ortası beden hattı işaretleme

Görsel 2.87: Parça adı yazma

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **18. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

18. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Dikiş hatlarını uçucu kalemle işaretledi.		
5	Yakayı uçucu kalemle işaretledi.		
6	Kol oyuntularını uçucu kalemle işaretledi.		
7	Pens yerlerini uçucu kalemle işaretledi.		
8	Kemeri uçucu kalemle işaretledi.		
9	Etek ucunu uçucu kalemle işaretledi.		
10	Ön ve arka ortası ile beden ve kalça hatlarını uçucu kalemle işaretledi.		
11	Parça adlarını kırmızı kalemle kumaşa yazdı.		
12	Temiz ve özenli çalıştı.		
13	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
14	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
15	Çalışma alanını temizledi.		
	“Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.3.3. Asimetrik Elbise Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri

Drapaj kalıbında düzeltme işlemleri, sürecin en önemli kısmıdır. Bu bölümde model kalıbını kusursuz olarak ortaya çıkarmak ve orijinal kumaşla kesim yapılacak kalıba dönüştürmek gerekir. Her bir parça manken üzerinden çıkarılıp düz bir zemine serilir. Modelin vücut hatlarının kavisleri göz önünde bulundurulup, uygun bir kalemle eğri ve düz cetvel kullanılarak gerekli düzeltmeler yapılır.

19. UYGULAMA

AMAÇ : Asimetrik elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 19. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- İşaretlemelerde uçucu kalem kullandıysanız kalemin ısıyla temas etmesi hâlinde çizgiler silineceği için ütülemeyi son aşamada yapınız.
- Cetvel eğimlerini, vücut kavislerinin şeklini dikkate alarak kullanınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Asimetrik elbise drapaj kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Bedenlerde kol oyuntusu ile beden hattının kesiştiği noktadan 2,5 cm aşağı ve 1,5 cm dışarı olacak şekilde kırmızı kalemle işaretleyerek ön kol oyuntusunu genişletiniz. Pens kapalıyken bu noktadan başlayarak beden yan dikişi ile kol oyuntusunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.88).
- Ön bel oyuntusunu riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.89).

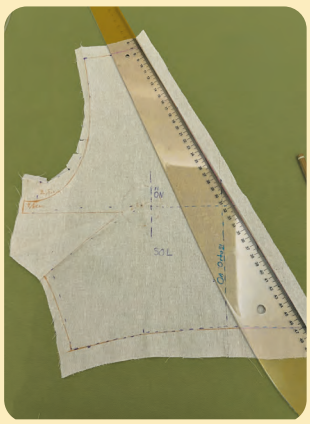

Görsel 2.88: Yan dikiş düzeltme

Görsel 2.89: Bel kavisi düzeltme

- Yaka ve omuzları riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.90).
- Ön bedendeki pensi, pens ucundan yan dikişe doğru 2,5 cm işaretleyerek küçültünüz (Görsel 2.91).
- Ön bedendeki kol oyuntusu genişletme işlemini arka bedende de uygulayınız.
- Arka beden bel pensleri kapalıyken arka bel hattını riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.92).

Görsel 2.90: Yaka ve omuz düzeltme

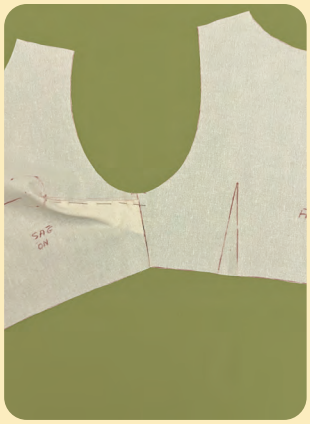

Görsel 2.91: Pens küçültme

Görsel 2.92: Arka bel kavisi düzeltme

- Ön ve arka beden yan dikişlerini karşılaştırarak kontrol ediniz (Görsel 2.93).
- Ön ve arka beden omuz dikişlerini karşılaştırarak kontrol ediniz (Görsel 2.94).
- Etek bel oyuntuları ve dikiş hatlarını riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.95).

Görsel 2.93: Ön ve arka beden yan dikişini karşılaştırma

Görsel 2.94: Omuz karşılaştırma

Görsel 2.95: Bel kavisi düzeltme

- Ön ve arka etek yan dikişlerini karşılaştırarak kontrol ediniz (Görsel 2.96).
- Kalıpları ütüleyiniz.
- Dikiş paylarını cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz.
- Parçaların üzerine kırmızı kalemle düz boy iplik çizgisini çiziniz ve parça adı bilgilerini yazınız (Görsel 2.97, 2.98).

Görsel 2.96: Etek yan dikişlerini karşılaştırma

Görsel 2.97: Etek parça adını yazma

Görsel 2.98: Bedene parça adını yazma

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **19. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

19. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Kol oyuntularını kırmızı kalemle genişletti.		
5	Dikiş hatlarını cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
6	Yakayı cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
7	Bel oyuntularını cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
8	Etek yan dikişlerini cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
9	Ön ile arka bedenin yan dikişlerini karşılaştırdı.		
10	Ön ile arka omuzun yan dikişlerini karşılaştırdı.		
11	Ön ile arka eteğin yan dikişlerini karşılaştırdı.		
12	Kalıp paylarını riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
13	Temiz ve özenli çalıştı.		
14	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
15	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
16	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

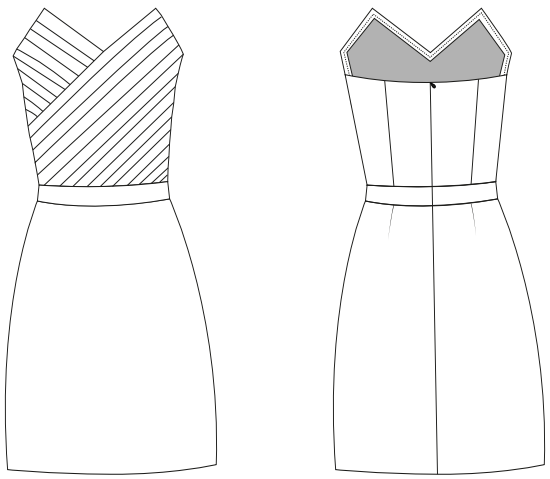
2.4. DRAPAJ TEKNİĞİ İLE DRAPELİ ELBİSE KALIBI HAZIRLAMA

Drapelerin giyside kullanıldığı yer ve katlama tekniği tasarımın özgünlüğünü yansıtır. Drapeli elbiselerde elbisenin beden ve etek kısmında veya her ikisinde kumaş katları oluşturulur. Drapeli giysilerde vücut hatlarındaki ölçü farklarından kaynaklanan fazlalıklar pens yerine drapelerle atılır. Böylece drapelerle elbisenin vücuda oturması sağlanır. Vücuda oturmayan geniş bir modelde serbest düşüşlü drapeler kullanılabilir. Merkezden dağılan drapeler, elbisede dikkati bir noktaya çekmek için uygun bir tercih olacaktır.

2.4.1. Drapeli Elbise Model Analizi İşlemleri

Model analiz formunda verilen drapeli elbisenin model analizi yapılır. Drapeli elbise özelliklerinin doğru analiz edilmesi modelin drapaja doğru aktarılmasını sağlar (Tablo 2.3). Model analiz formunda drapaj kalıbı istenen modelin ön bedeni, drapeli iki parçadan oluşmaktadır (Şekil 2.12).

Tablo 2.3: Drapeli Elbise Model Analizi

MODEL ANALİZİ		
ÜRÜN: Drapeli Elbise	**SEZON:** İlkbahar-Yaz	**BEDEN: 38**
MODEL TEKNİK ÇİZİMİ 		• Straplez M yakalıdır. • Ön beden asimetriktir. • Ön beden drapelidir. • Arka beden pens hizasında kupludur. • Beli kemerlidir. • Elbise ön eteği, penssiz düz dar etektir. • Arka etek iki parça ve belden penslidir. • Etek boyu minidir. • Arka ortası gizli fermuarlıdır.

Şekil 2.12: Drapeli elbise teknik çizimi

2.4.2. Drapeli Elbise Drapajı

Model analiz formunda verilen modelin dokuma kumaştan üretileceği düşünüldüğünden yine bir dokuma kumaş olan Amerikan bezi ile drapajı yapılır. Model, kişiye özel dikim için çalışılacaksa orijinal kumaş kullanılıp drapeler kumaşın yüzünden görünmeyecek şekilde teğellenerek çalışılabilir.

20. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli elbise drapajı yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 20. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

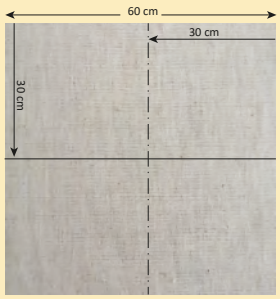
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

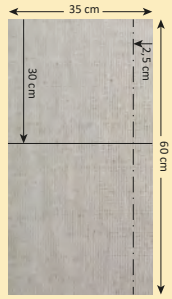
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Verev katlamalarda kumaş içinde kalan köşegenleri kesip atınız.
- Drapeleri ütülemeyiniz ve modelde verilen özelliklerde çalışmaya dikkat ediniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Şekil 2.13, 2.14, 2.15, 2.16, 2.17 ve 2.18'de verilen ölçülere göre kumaşları hazırlayınız.
- Kumaşı atkı ve çözgü iplikleri 90° olacak şekilde esnetiniz.
- Kumaşı çözgü yönünde ütüleyiniz.
- Kılavuz çizgilerini kumaşlara çiziniz.

Şekil 2.13: Ön etek kumaşı

Şekil 2.14: Arka etek kumaşı (2 adet)

Şekil 2.15: Drapeli sağ beden kumaşı

Şekil 2.16: Drapeli sol beden kumaşı

Şekil 2.17: Arka beden kumaşı (4 adet)

Şekil 2.18: Kemer kumaşı

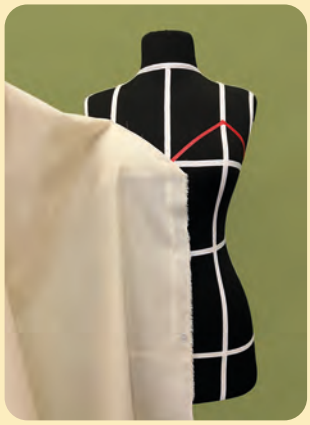
- Mankenin üzerine elbisenin üst bedenini işaretleme bandıyla işaretleyiniz veya çizgi sabunu ile çiziniz (Görsel 2.99).
- Sol beden için kesilen drapeli kumaşı, çözgü ipliği mankenin ön ortasına gelecek şekilde yerleştiriniz ve işaretleme bandı hizasında verevden katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.100, 2.101).

Görsel 2.99: Modeli mankene çizme

Görsel 2.100: Sol beden kumaşını yerleştirme

Görsel 2.101: Kumaşı iğneleme

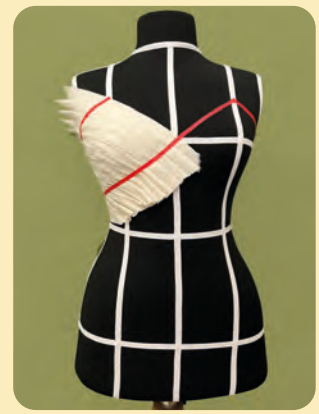
- Göğüs kısmını iğneledikten sonra kumaşı kolay hareket ettirebilmek için ön orta iğnelerini serbest bırakınız. Kumaşı verevden kaldırarak birkaç kez drape katlayınız (Görsel 2.102).
- İstenen drape görüntüsünü elde etmek için şerit boyunca sağ beden drapelerini katlayınız (Görsel 2.103).
- Modeli kumaş üzerinden işaretleme bandıyla tekrar işaretleyip pay bırakarak fazla payı kesiniz (Görsel 2.104).

Görsel 2.102: İlk drapeleri katlama

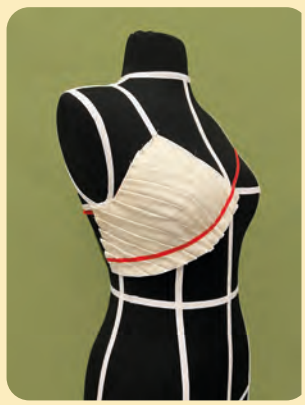

Görsel 2.103: Sol beden drapelerini katlama

Görsel 2.104: Fazla kumaşı kesme

- Kup ile kol evine doğru gelen üst payı içe doğru katlayıp iğneleyiniz (Görsel 2.105).
- Sol bedenin modeldeki görünüme uygunluğunu kontrol ediniz (Görsel 2.106).
- Drapeli sağ beden kumaşını verevden katlayınız. Sol yan dikişte 10 cm fazla kumaş bırakınız. Kumaşı mankene sol yan dikişten başlayarak sağ kupa kadar şerit boyunca yerleştirip iğneleyiniz (Görsel 2.107).

Görsel 2.105: Üst payı katlama

Görsel 2.106: Sol bedeni kontrol etme

Görsel 2.107: Sağ beden kumaşını yerleştirme

- Kumaşı verevden kaldırarak drapeleri katlayınız (Görsel 2.108).
- Göğüs formu vererek tüm sol bedeni bel hattına kadar drape ile kaplayınız. Üst kısmın dikiş payını içe katlayınız (Görsel 2.109).
- Sağ bedeni teknik çizimdeki modelle karşılaştırarak kontrol ediniz (Görsel 2.110).

Görsel 2.108: İlk drapeleri katlama

Görsel 2.109: Drape kaplama

Görsel 2.110: Sağ bedeni kontrol etme

- Drapajın sol yan dikişinin, prova mankeninin yan dikişine oturup oturmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.111).
- Belde ve yan dikişte dikiş payı bırakarak fazla kumaşı makasla kesiniz (Görsel 2.112, 2.113).
- Arka beden kumaşlarını yan dikişlerden başlayarak arka ortasına doğru yerleştirip iğneleyiniz. Arka bedeni pens hizasında kuplu olarak çalışınız (Görsel 2.114, 2.115).
- Üst bedenin bütün olarak verilen modele uygun çalışılıp çalışılmadığını kontrol ediniz (Görsel 2.116).

Görsel 2.111: Sağ yan dikişi kontrol etme

Görsel 2.112: Belde fazla kumaşı kesme

Görsel 2.113: Yan dikişte fazla kumaşı kesme

Görsel 2.114: Arka bedeni iğneleme

Görsel 2.115: Arka ortasını iğneleme

Görsel 2.116: Bedeni kontrol etme

- Ön etek kumaşındaki dikey çizgiyi mankenin ön ortasına, yatay çizgiyi ise basen hattına gelecek şekilde hizalayarak iğneleyiniz (Görsel 2.117).
- Ön etek kumaşını makasla çıtlatarak bele iğneleyiniz (Görsel 2.118).
- Eteğin mankene tam oturması için belde verev çıtlar yapınız ve yan dikişleri iğneleyiniz (Görsel 2.119, 2.120).
- Arka eteği temel etek çalışmasında olduğu gibi pensli olarak çalışınız ve yan dikiş hattında arka eteği ön eteğe iğneleyiniz (Görsel 2.121).

Görsel 2.117: Ön etek yerleştirme

Görsel 2.118: Ön eteği mankene iğneleme

Görsel 2.119: Sol yan dikiş iğneleme

Görsel 2.120: Sağ yan dikişi iğneleme

Görsel 2.121: Arka eteği ön eteğe iğneleme

Görsel 2.122: Kemeri iğneleme

- Kemeri, elbisenin arka ortasından başlayıp tüm beli saracak şekilde mankene iğneleyiniz (Görsel 2.122).
- Etek ucunu katlayınız. Modelin duruşunu kontrol ediniz (Görsel 2.123).
- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Görsel 2.123: Etek ucu katlama

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **20. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

20. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Asimetrik elbise drapajı için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Mankeni drapaja hazırladı.		
5	Amerikan bezini istenen ölçülere uygun şekilde hazırladı.		
6	Ön beden parçalarını tekniğe uygun olarak mankene yerleştirdi.		
7	Arka beden parçalarını tekniğe uygun olarak mankene yerleştirdi.		
8	Etek parçalarını tekniğe uygun olarak mankene yerleştirdi.		
9	Drapeleri doğru çalıştı.		
10	Arka beden drapajını doğru yaptı.		
11	Etek drapajını doğru yaptı.		
12	Dikiş paylarını makasla doğru şekilde kesti.		
13	Pensleri doğru çalıştı.		
14	Kemeri doğru çalıştı.		
15	Etek ucunu doğru katladı.		
16	Temiz ve özenli çalıştı.		
17	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
18	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
19	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

2.4.3. Drapeli Elbise Drapajını Kalıba Dönüştürme

Model, manken üzerindeyken tüm parça ve hatlar karşılıklı olarak uçucu kalemle işaretlenmelidir. Bu işaretlemeler sayesinde drapaj kalıbı manken üzerinden çıkarıldığında kalıptaki düzeltmelerin yapılması için taslak oluşturulur.

Drapajı yapılan elbise modelinde yoğun drapeler bulunur. Drapelerin kalıba doğru bir şekilde aktarılması önemlidir. Drape katları, drapelerin dikişe giren bölümleri dışında drape formu ve kalınlıklarını yansıtacak şekilde karşılıklı olarak ve sık bir şekilde işaretlenmelidir.

21. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli elbise drapajını kalıba dönüştürmek.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 21. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Drape formu için işaretlemeleri yapınız.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Ön bedende ön ortası, drape başlangıç ve bitiş yerleri ile ön kemer ve basen hattını uçucu veya kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.124).
- Yan dikişleri karşılıklı olarak uçucu veya kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.125).
- Arka bedende arka ortası, arka kuplar ve kalça hattını uçucu veya kurşun kalemle işaretleyiniz (Görsel 2.126).

Görsel 2.124: Ön bedeni işaretleme

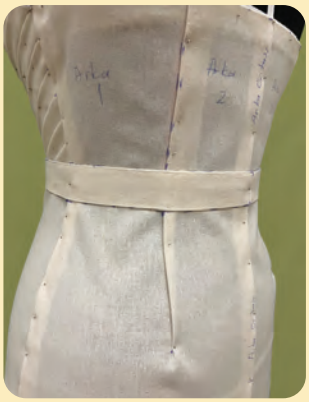

Görsel 2.125: Yan dikişleri işaretleme

Görsel 2.126: Arka bedeni işaretleme

- Parça adlarını uçucu veya kurşun kalemle yazınız, işaretlemeleri kontrol ederek eksikleri tamamlayınız (Görsel 2.127, 2.128).
- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Görsel 2.127: Parça adlarını yazma

Görsel 2.128: İşaretleri kontrol etme

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **21. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

21. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Drapeli elbise drapajını kalıba dönüştürmek için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Dikiş paylarını uçucu kalemle işaretledi.		
5	Yakayı uçucu kalemle işaretledi.		
6	Drapeleri uçucu kalemle işaretledi.		
7	Pens yerlerini uçucu kalemle işaretledi.		
8	Kemeri uçucu kalemle işaretledi.		
9	Etek ucunu uçucu kalemle işaretledi.		
10	Ön ve arka ortası ile beden ve kalça hatlarını uçucu kalemle işaretledi.		
11	Parça adlarını uçucu kalemle kumaşa yazdı.		
12	Temiz ve özenli çalıştı.		
13	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
14	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
15	Çalışma alanını temizledi.		

"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.

2.4.4. Drapeli Elbise Drapaj Kalıbında Düzeltme İşlemleri

İşaretlenen bütün parçalar mankenin üzerinden çıkarılır. Düz bir zemin üzerinde vücut hatlarının kavisleri göz önünde bulundurularak kalem, uygun riga ve düz cetvellerle düzeltmeler yapılır. Drapaj, kalıp düzeltme işlemleri ile kesim kalıbına dönüşür.

22. UYGULAMA

AMAÇ : Drapeli elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak.

GÖREV : Bu uygulamada sizden aşağıdaki görsellerden faydalanarak ve işlem basamaklarını takip ederek çalışmayı doğru bir şekilde yapmanız beklenmektedir. Çalışmanızı planlarken uygulama sonunda verilen 22. Kontrol Listesindeki ölçütleri dikkate alınız.

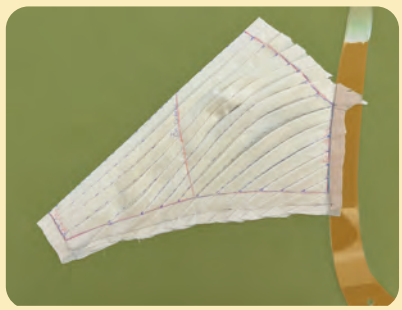
KULLANILACAK ARAÇ GEREÇ : Prova mankeni, Amerikan bezi, işaretleme bandı, toplu iğne, makas, kurşun kalem, uçucu kalem, kırmızı kalem, çizgi sabunu, silgi, cetvel, mezura, pistole, riga, gönye, ütü

DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

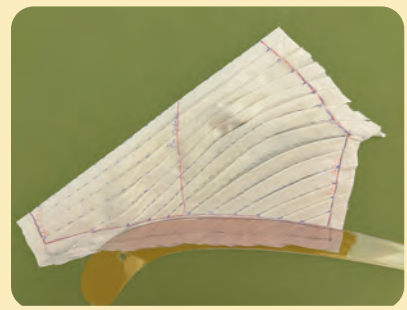
- Zamanı ve malzemelerinizi verimli kullanınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.
- Drapeli kalıpları düzeltme işleminden önce drapeleri iğneleyiniz veya yoğun drapeli kalıpları teyelleyiniz.

İŞLEM BASAMAKLARI

- İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırlayınız.
- İş önlüğünüzü giyiniz.
- Drapeli elbise drapaj kalıbında düzeltme işlemleri için gerekli araç gereci hazırlayınız.
- Drapajı mankenden çıkarınız.
- Ön sağ bedeni drapeler katlı ve iğneli durumdayken yan dikiş, bel kavisi ve üst göğüs kavisini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.129, 2.130).

Görsel 2.129: Sağ beden yan dikişini düzeltme

Görsel 2.130: Ön sağ beden bel kavisini düzeltme

- Ön sağ beden kalıbının fazla paylarını kırmızı kalemle düzelttiğiniz çizgilerden makasla kesiniz (Görsel 2.131).
- Ön sağ beden parçasını açarak ütüleyiniz. Drape yerlerini riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle çiziniz (Görsel 2.132).

Görsel 2.131: Dikiş payını düzeltme

Görsel 2.132: Ön sağ bedeni ütüleme

- Ön sağ beden üzerinde düz boy iplik hattını cetvel kullanarak kırmızı kalemle belirginleştiriniz.
- Ön sol bedeni drapeler katlı ve iğneli durumdayken yan dikişle alt ve üst göğüs kavisini riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.133, 2.134).
- Ön sol beden kalıbının fazla paylarını, kırmızı kalemle düzelttiğiniz çizgilerden makasla kesiniz.
- Ön sol beden parçasını açarak ütüleyiniz. Drape yerlerini riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle çiziniz (Görsel 2.135).

Görsel 2.133: Ön sol beden yan dikişi düzeltme

Görsel 2.134: Ön sol beden göğüs kavisini düzeltme

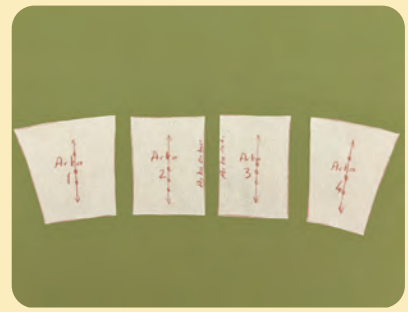

Görsel 2.135: Ön sol bedeni ütüleme

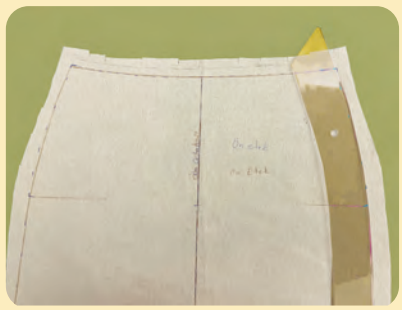
- Arka beden parçalarının arka ortasını cetvel kullanarak; kup, bel kavisi, yan dikiş ve beden hattını ise riga kullanarak kırmızı kalem ile düzeltiniz (Görsel 2.136).
- Arka beden kalıbının fazla paylarını, kırmızı kalemle düzelttiğiniz çizgilerden makasla kesiniz ve kalıbı ütüleyiniz (Görsel 2.137).
- Etek parçalarının yan dikiş, pens ve bel kavisleri, ön ve arka ortası, etek ucu ve kemerini riga ve cetvel kullanarak kırmızı kalemle düzeltiniz (Görsel 2.138).
- Etek ve kemer kalıplarının fazla paylarını kırmızı kalemle düzelttiğiniz çizgilerden makasla kesiniz ve kalıpları ütüleyiniz (Görsel 2.139).

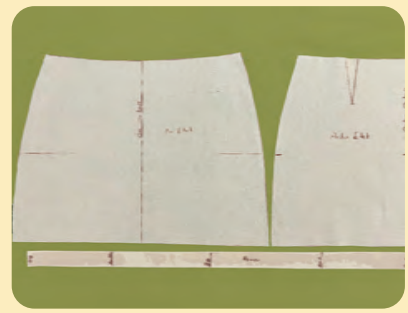
Görsel 2.136: Arka beden parçalarını düzeltme

Görsel 2.137: Arka beden parçalarını ütüleme

Görsel 2.138: Etek kalıplarını düzeltme

Görsel 2.139: Etek kalıplarını ütüleme

- Malzemelerinizi toplayınız.
- Çalışma ortamını temiz bırakınız.

Değerlendirme: Yapacağınız çalışma aşağıda verilen **22. Kontrol Listesi** kullanılarak değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

22. KONTROL LİSTESİ

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Drapeli elbise drapajı kalıbında düzeltme yapmak için gerekli araç gereci hazırladı.		
4	Yan dikişleri cetvel ve riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
5	Yakayı cetvel ve riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
6	Bel kavislerini cetvel ve riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
7	Arka kupları cetvel ve riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		

8	Kalıpları ütüledi.		
9	Kalıp paylarını makasla keserek düzeltti.		
10	Drape yerlerini cetvel ve riga kullanarak kırmızı kalemle düzeltti.		
11	Temiz ve özenli çalıştı.		
12	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
13	Araç gereci doğru şekilde kullandı.		
14	Çalışma alanını temizledi.		
	"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.		

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri en uygun şekilde tamamlayınız.

1. Elbise drapajına başlamadan önce araç gerecin hazırlanması ..... verimli kullanılması açısından önemlidir.

2. Prova mankeni üzerinde beden, bel, kalça, ön ve arka ortası, prenses hattı, sırt kavisi, boyun çevresi, kol oyuntusu gibi rehber hatlar ekstrafor veya .... kullanılarak belirlenir.

3. Simetrik modellerin drapajı ..... beden, asimetrik modellerin drapajı ..... beden olarak çalışılır.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup doğru cevabı işaretleyiniz.

4. Aşağıdakilerden hangisi elbise drapajında kullanılan yardımcı malzemelerdendir?

A) Prova mankeni
B) Amerikan bezi
C) Vatka
D) Toplu iğne
E) İşaretleme bandı

5. Aşağıdakilerden hangisi elbise drapajında aranan bir özellik değildir?

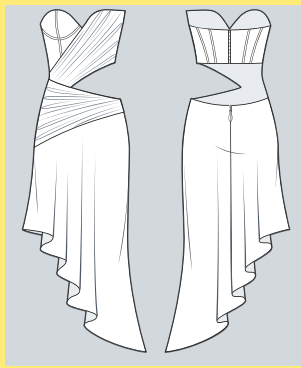
A) Elbise fiziksel olarak kişiye uygun olmalıdır.
B) Kullanım amacına uygun olmalıdır.
C) Elbise formunu korumalıdır.
D) Görsel açıdan estetik olmalıdır.
E) Tüm beden tiplerine uyum sağlamalıdır.

6. Aşağıdakilerden hangisi drapaj çalışırken dikkat edilecek noktalardan biri değildir?

A) Drapaj mankeni hazırlanırken manken üzerinde rehber hatlar şeritlerle tespit edilmelidir.
B) Drapaj çalışmasında her zaman, çalışılacak modelin kendi kumaşı kullanılmalıdır.
C) Drapajda kullanılacak kumaş parçaları uygun ölçüde yırtılarak ve ütülenerek hazırlanmalıdır.
D) Drapaj çalışması devam ederken ara ara mankenden uzaklaşılarak çalışma kontrol edilmelidir.
E) Drapajda uygulanan kat, büzgü, pens ve kuplar tasarımı yansıtmalıdır.

2. PROJE

Görev: Bu çalışmada sizden Şekil 2.19'da teknik çizimi verilen eteğin drapajını prova mankeni üzerinde uygulayıp kalıba dönüştürmeniz beklenmektedir. Çalışmayı yaparken **drapeli elbise drapajını kalıba dönüştürme** uygulamasında bulunan işlem basamaklarından faydalanabilirsiniz. Süreniz 5 ders saatidir.

PROJE FÖYÜ	
Model Adı:	**Kumaş:**
Beden No.:	**Uygulayan:**
Drapeli Elbise Teknik Çizimi Şekil 2.19: Drapeli asimetrik elbise teknik çizimi	**Model Analizi**
Kumaş Hazırlığı	**Kullanılacak Malzemeler**

Değerlendirme: Çalışmanız, aşağıda verilen "Proje Değerlendirme Ölçütleri"ne göre değerlendirilecektir. Uygulamanızı yaparken bu ölçütlere dikkat ediniz.

	PROJE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alarak çalışma ortamını hazırladı.		
2	İş önlüğünü giydi.		
3	Elbise drapajı yapmak için gerekli araç gereç ve malzemeyi hazırladı.		
4	Model analizini yaptı.		
5	Kumaş hazırlığını yaptı.		
6	Mankeni drapaja hazırladı.		
7	Elbise drapajını tekniğe uygun olarak yaptı.		
8	Drapaj üzerinde uçucu kalemle işaretlemeleri yaptı.		
9	Drapaj kalıbında düzeltmeleri tekniğe uygun olarak yaptı.		
10	Temiz ve özenli çalıştı.		
11	Çalışmayı belirlenen sürede gerçekleştirdi.		
12	Araç gereci doğru kullandı.		
13	Çalışma alanını temizledi.		
"Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuları tekrar ediniz.			

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

-A-

asimetrik giysi modeli : Giyside ön ve arka orta çizgisi dikey eksen çizgisi olarak kabul edildiğinde, modelde bu çizginin sağ ve solunun ölçü ve biçim olarak aynı olmamasıdır.

Amerikan bezi (ham bez) : Temel kumaş çeşitlerinden biridir. Pamuk dokumalı ve oldukça dayanıklıdır. Beyaz ve krem renkleri vardır. Drapajda en çok kullanılan malzemedir.

apex : Tepe noktası demektir. Drapajda göğüs ucu ile prenses hattının çakıştığı noktayı ifade eder.

axis : Merkez nokta, odak demektir. Drapajda model özelliğine göre merkez alınacak bölümü ifade eder.

-B/C/Ç-

balen : Giysinin belirli bölümlerinin dik durmasını sağlayan yassı ve sert plastikten yapılan şerittir.

çıt : Kalıp ve kumaş üzerinde parçaları eşleştirmek için makasla yapılan çentik işaretleridir.

-D-

drape : Giysideki pile ve büzgülerdir. Drapajda kumaşın üst üste katlanarak oluşturulan görünümüdür.

düz boy iplik : Giysi kalıbı ya da kumaş üzerine işaretlenen, dokuma kumaşın boy (çözgü) yönünü gösteren çizgidir.

-E-

ekstrafor : Seyrek dokunmuş, dar ve pamuklu bir şerittir. Drapajda manken üzerinde vücut hatlarını belirlemek için kullanılır.

en boy iplik : Giysi kalıbı ya da kumaş üzerine işaretlenen, dokuma kumaşın en (atkı) yönünü gösteren çizgidir.

evaze : Giysinin etek ucuna doğru genişlemesine verilen isimdir.

-G-

glop : Giysilerin göğüs kısmında kullanılan, esneklik ve destek veren yardımcı malzemedir.

grogren : Pamuklu veya pamukla dokunmuş kalın şerittir. Drapajda bel hattı işaretlemelerinde kullanılır.

-H/K-

haute couture : Ismarlama giyim, kişiye özel dikim demektir.

kanvas tela : Dokuma olmayan özel bir tela çeşididir. Drapajda giysiye sertlik, şekil ve destek vermek için kullanılır.

-M-

materyal : Yazılı, sözlü ve görüntülü kaydedilmiş her türlü belge ve gerece denir.

mülaj : Giysi kalıbı ile drapaj uygulamaları için kullanılan ince ve şeffaf bir kâğıt türüdür.

muslin : İnce ve sık dokunmuş pamuklu bir kumaştır.

-S-

simetrik giysi modeli : Giyside ön ve arka ortası çizgisi dikey eksen çizgisi olarak kabul edildiğinde, modelde bu çizginin sağ ve solunun ölçü ve biçim olarak aynı olmasıdır.

suples : Giysinin beden ve kol evi birleşim yerinde esnetme, rahatlatma payıdır (Genellikle 1,5 cm olarak kullanılır.).

straplez : Giysinin yakasız ve askısız olarak çalışılmasına denir.

-T-

teğel : Kumaş üzerinde işaret almak ya da kumaş parçalarını birleştirmek için yapılan geçici, seyrek el dikişidir.

tuşe : Kumaş tutumu, elle dokunarak ya da sürtme yoluyla algılanan yumuşaklık, sertlik, pürüzlülük, düzgünlük, esneklik gibi kumaşın duyusal özelliklerine denir. Kumaşın hareket ve düşme şeklinin dokunularak test edilmesidir.

-V-

verev iplik : Kumaş üzerinde düz boy iplik ve en boy iplik noktalarının çakıştığı bölümdür.

vintage : Eski moda anlamındadır. Geçmiş yıllardaki döneme ait tek ve özel parça ya da koleksiyonları kapsar.

CEVAP ANAHTARI

1. ÖĞRENME BİRİMİ

A) ÇOKTAN SEÇMELİ
1. A
2. C
3. E
B) BOŞLUK DOLDURMA
4. Amerikan bezi
5. 90°
6. drape

2. ÖĞRENME BİRİMİ

A) ÇOKTAN SEÇMELİ
1. C
2. E
3. B
B) BOŞLUK DOLDURMA
4. zamanın
5. drapaj bandı, ekstrafor
6. yarım, tam

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İŞARET LEVHALARI

Yasaklayıcı İşaretler

Sigara İçilmez

Sigara İçmek ve Açık Alev Kullanmak Yasaktır

Yaya Giremez

Suyla Söndürmek Yasaktır

İçilmez

Yetkisiz Kimse Giremez

İş Makinesi Giremez

Dokunma

Uyarı İşaretleri

Parlayıcı Madde veya Yüksek Isı

Patlayıcı Madde

Toksik (Zehirli) Madde

Aşındırıcı Madde

Radyoaktif Madde

Asılı Yük

İş Makinesi

Elektrik Tehlikesi

Tehlike

Lazer Işını

Oksitleyici Madde

İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyon

Kuvvetli Manyetik Alan

Engel

Düşme Tehlikesi

Biyolojik Risk

Düşük Sıcaklık

Zararlı veya Tahriş Edici Madde

Emredici İşaretler

Gözlük Kullan

Baret Tak

Eldiven Giy

Maske Kullan

İş Ayakkabısı Giy

Yaya Yolunu Kullan

Koruyucu Elbise Giy

Yüz Siperi Kullan

Emniyet Kemeri Kullan

Kulak Koruyucu Tak

Genel Emredici İşaret (Gerektiğinde Başka İşaretle Birlikte Kullanılacaktır.)

Yangınla Mücadele İşaretleri

Yangın Hortumu

Yangın Merdiveni

Yangın Söndürme Cihazı

Acil Yangın Telefonu

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

İlk Yardım İşaretleri

İlk Yardım

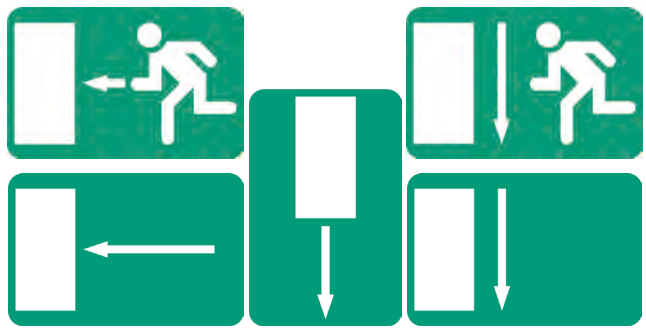

Sedye

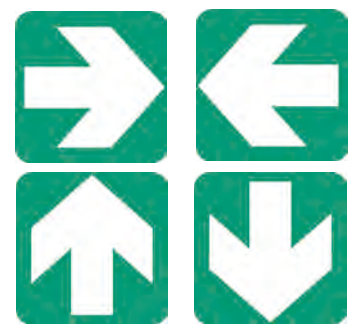

Güvenlik Duşu

Göz Duşu

Acil Yardım ve İlk Yardım Telefonu

Acil Çıkış İşaretleri

Acil Çıkış ve Kaçış Yolu

Yönler (Yardımcı Bilgi İşareti)

KAYNAKÇA

Anette, F. (2018). *Moda tasarımında giysi teknikleri (Çeviri: Kami Emirhan)*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Armstrong, H. J. (2013). *Draping for apparel design*. New York: Fairchild Books.

Bottan, S. (2021). *Pratik drapaj ve kalıp çözümleri*. İstanbul: Yıltem Reklam Basım ve Turizm Hizmetleri Hizmetleri Limited Şirketi.

Crawford, C. A. (2016). *The art of fashion draping*. New York: Fairchild Publications.

Ermert, E. (2019). *Ansiklopedik giyim-kuşam ve moda sözlüğü*. İstanbul; Hayalperest Yayınevi.

Gilewska, T. (2012). *Pattern-Drafting for Fashion: Draping*. London: A&C Black. Harris, P., Ambrosse, G. (2012). *Görsel moda tasarımı sözlüğü*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Kiisel, K. (2018). *Uygulamalı drapaj teknikleri (Çeviri: Gözde Bursalıgil, Sejda İnal).* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Megep. (2006) *Drapaj tekniği ile elbise kalıpları II*. Ankara: MEB Yayınevi.

Megep. (2006) *Drapaj tekniği ile etek kalıpları II.* Ankara: MEB Yayınevi.

Megep. (2007) *Drapaj tekniği ile elbise kalıpları I.* Ankara: MEB Yayınevi.

Moda Tasarım Alanı Çerçeve Öğretim Programı. (2020). Ankara.

Özbalkan, N. (2006). *Tekstil terimleri sözlüğü/Dictionary of textile terms*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Yazım Kılavuzu. (2012). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 27. Baskı.

Yaşar Çeğindir, N. (2017). "*100 soruda giysi mimarisi*", Ankara: Gazi Kitabevi.

Moda Tasarım Teknolojileri/Giyim Üretim Teknolojileri Çerçeve Öğretim Programı, 2018

TDK Güncel Türkçe Sözlük

TDK Yazım Kılavuzu

***Kaynakça, APA 6.0 yazım kuralları ve kaynak gösterme biçimine göre düzenlenmiştir.**

GENEL AĞ KAYNAKÇASI ve GÖRSEL KAYNAKÇASI

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2960

NOTLAR:

NOTLAR:

NOTLAR:

